

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

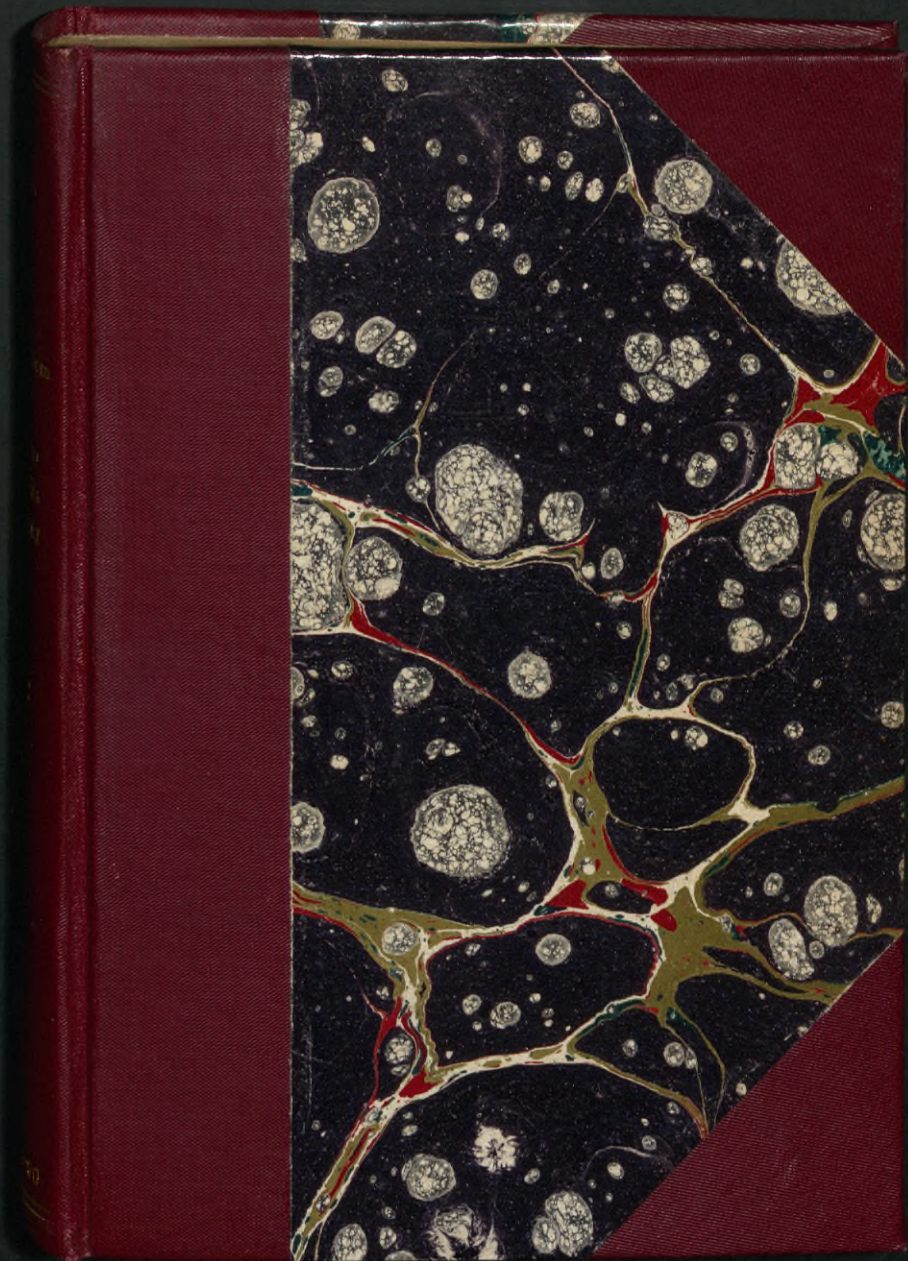
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

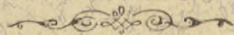

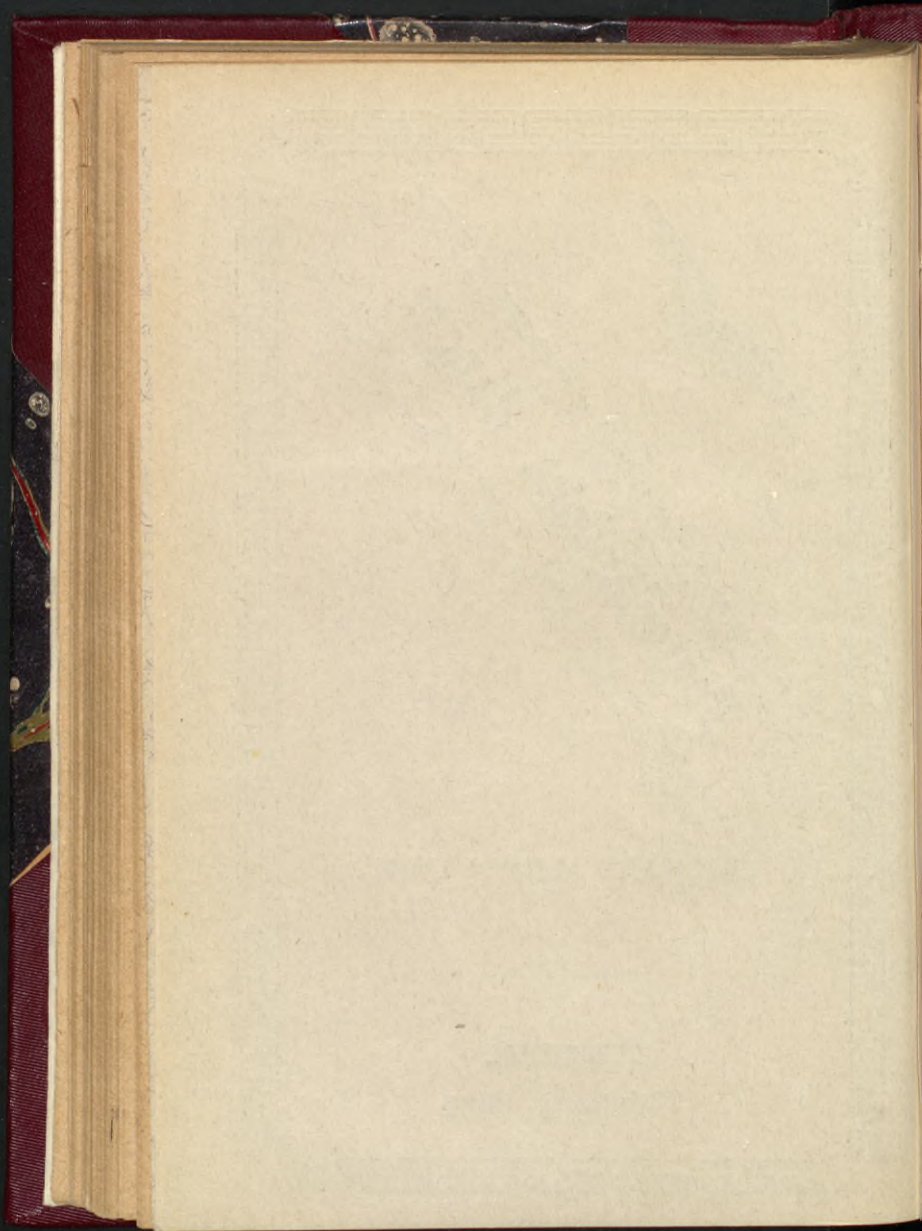
**Fosterländska
Sånger**

AF

RICHARD LUNDEBLOM.

STOCKHOLM,
Författarens förlag.

FOSTERLÄNDSKA

SÅNGER

AF

RICHARD LUNDEBLOM.

[27]

STOCKHOLM,

BOKTRYCKERI-AKTIE-BOLAGET ACKURAT,

1890.

x
Fr. 41
29

Till Arade Läsaren!

Då undertecknad dristar offentliggöra denna del af en af mig dels i Amerika, dels här hemma författad diktsamling, öfverlemnas den härmed blygsamt till Arade Läsarens eget bedömande.

»Ej ditt bifall, hur begärligt,
hoppas jag, men tänk —:
Har han irrat, mente han dock *ärligt*.»

Vördsammast
Författaren.

Skogen.

Den gröna skogen älskar jag om våren,
I vinter — sommarkag och kulen höst,
Ty han har kvar altjemt de gröna håren,
Och stärker mod och lunga i mitt bröst.

När bister vinter tre kvartal käns trogen,
Och tröjan tunn kring fruset skulderpar,
Då är det godt få komma in i skogen —
Den lugna kammar'n — der det inte drar.

När middagssolens glöd förbränner slätten,
Och gräs och blomma törsta efter regn,
Då är det skönt i hettan ta reträtten
Till skogens svalka under furans hägn.

Och när en husvärd kör för gäld på porten
En stackars sate, som ett lösryckt flarn,
Är skogen ofta sista tillflyktsorten
För man och hustru och kanhända barn.

Och hvar skall virket tas, om det skall duga,
Trots sköflingslustans oupphängda nit,
Till prestens hus såväl som bondens stuga,
Om ej från skogen hem hvarenda bit.

Och hvad var trefnaden i vinterqvällen?
Om inte skogens bränsle finnes kvar,
Och spred i lågan uppå spiselhällen
Sitt ljus och värme kring åt en och hvar.

Hvar skulle fåglarne, som utom staden
 Jag lyssnat till vid soluppgångens glans,
 Vål bygga sina nästen hela raden —
 Om inte skogen med dess kronor fans?

Alt från mitt väsens första morgongryning
 Jag helsat skogen, som en kär bekant,
 Som efter stormen seglaren en dyning,
 Som gungar skutan hem på bräckta spant.

Och när han hunnit bli mig så förtrogen,
 Är det då under kanske, — eller hur?
 Om än i dag, som förr, jag älskar skogen
 Och längtar dit, som fågeln i en bur.

Till »Svea Society»

vid en dess midsommarfest i Chicago.

På samma tungomål du lärt
 Invid det bröst, som dig har närt
 Mer ömt, än en Medea,
 Och gudskelof, ej blifvit än
 Utrotadt ibland Svenske män,
 Tag mot en helsning, Svea,
 Den dag, som sedan flydda år
 Nu visar oss, hur tiden går,
 Och lik en kransad runsten står
 Vid halfva vägens röjda snår
 Utaf vår åttitrea.

Nog mins väl kanske något hvar
Bland lederna kring ditt standar

Vårt land i sommarprakten,
Och ser, som fackelskenets dag
Ett åderfält af ädelt slag

I djupa grufvoschakten,
Af minnen och af år en rad,
Som defilera i parad
Och helsa, som en ambassad,
Den uti fjerran land och stad
Civila Sveavakten.

Från kända stugan, som så röd
Står i midsommarsolens glöd,

Bland blåklint, ax och klöfver,
Der ock det fans på denna dag
Hvad ett församladt festligt lag

Lekamligen behöfver:
Ett välförsedt och gästfritt bord
Med bröd, som växt på Sverges jord,
Och dryck, som hemmabrygts i nord
Till fisken från den nära fjord,
Så det vardt rikligt öfver.

Och väl, om vi från fäderns dar
En sämre sed ej hade kvar,

Än den, hvars helgd tycks hotad;
Så fira din Midsommardag
Med fröjd och leder — prima slag —

Här går den ej barfotad,
Men växer fri, sjelfständig, varm,
Ur sköldeborgen i din barm,

Som jernets åder i din arm,
 Som furan under stormens larm
 Bland dvergaskog står rotad.

Och därför hell dig, Svea, hell!
 Från fremlingslegioners tjäll

Jag dig en helsning räcker.
 Och solen från sin himmel blå
 Hon helsar dig, som jag, också.

Tills hon sitt öga släcker,
 Fast hemma nu, der dagen rår,
 I öppen flammas rund det står
 Med morgondaggen i sitt hår,
 När vakan högt i toppen slår
 Vid midnattstid och väcker.

Det helsar Johan der, som här,
 Hvar medlem fjerran eller när,
 I kojans eller salen;

Det märkt hur han på odlad stepp
 Välsignat tyst med svalkad läpp

Kaskadens gång i dalen,
 Och därför ser med vänlig fröjd,
 Fast ej för flor kanhända röjd,
 I dag dess blick ifrån sin höjd
 Bland glada vänner honom dröjd
 Vid Midsommarpokalen.

»Förr drucko Svearne ur horn»
 Nu brukas jemte dryck på korn
 För torra strupkanaler

Serverad punsch i slipta glas,
 Och sluta fredligt utan ras
 Båd middagar och baler,
 Med skål för glädjens snabba stund,
 För Sveabrödernas förbund
 Och högtidsdag, som gör sin rund
 Och för hvar sparad skärf till grund
 För framtidskapitaler.

Ja samla skatter, gods och gull,
 Men glöm dock ej för deras skull
 Det landet, der du föddes —
 Den fläcken, der du lärde gå
 Och troget bland de andra små
 Af modershanden stöddes,
 Den knappa vret, som fastän klen
 Och bruten ibland ljung och sten,
 Dock satte kött till dina ben,
 Om också skörden, stundom sen,
 Af frostnatten föröddes.

Ja, der emellan skog och strand,
 Trots stjernbanerets rika land,
 Andå det skulle duga
 Kanhända nu i denna stund,
 Att ha sin egen gård och grund
 Och trogna, lilla fruga,
 Florerande med knopp vid knopp,
 Söm växte under årens lopp
 Till mör och män från tå till topp,
 Att i sin tur sen bygga opp,
 Lik far och mor, en stuga.

Det bröder, tror jag, nu vi gå
 Och ge hvarandra handslag på
 Och, när sen der från branten
 Guds klara sol, som vänligt ler
 I dag emot oss, har gått ner
 Bakom den vestra kanten,
 Man slumrar in på bolster blå
 Så ljuft, till arbetsdags derpå,
 För att med stärkta krafter gå
 Enhvar till sitt och — börja slå
 Den första — stuguslanten.

Den första snön.

Helsning bringar du från nordnen,
 Från det kära landet än,
 Der nu böljan, liksom jorden,
 Sofver vintersömn igen.

Och der armod ännu glädes
 Under bjellerklång och skratt,
 Och det klingar ingenstädes,
 Som i hembygden så gladt.

Yxa stälad slår i skogen
 Jättestam på stam omkull,
 Som på roten stupar mogen
 Och betingar bonden gull.

På hvart hugg, som Thors så kraftigt
 Not förskansad kärnas ring,
 Svarar eko strax manhaftigt
 Med sin stämma rundtomkring.

Men vid milan sitter inne,
 Der som skogen tjockast står
 Kolarfar med fädrens sinne
 Under silfverhvita hår.

Spis, att torftighet förnöja,
 Vandrar dit på stenig mo
 Med en pilt i vallmarströja
 Och i näfverbottnad sko.

Frisk är kinden, blått är ögat,
 Locken böljande som gull,
 Deri vinterns flinga snögat
 Nu sin drifva nästan full.

Under snöbehängda grenar
 Hittar käckt han dock vid sång
 Trampad stig emellan stenar.
 Som han gått så mången gång.

Raskt mot farfarsfamnen ilar
 Han och lyckligt hunnen fram,
 Som en telning frisk han hvilar
 Mot en hundraårig stam.

Men i torftäckt kojans sköte
 Stockvedsbrasa lagd på håll

Lyser, flammande till möte,
Pilten hem i vinterqväll.

Och de moderliga fingrar
Stryka bort den fångna flock
Snö ur samma gull, som slingrar
Genom hennes egen lock.

Så välkommen hvita flinga
Till min nya hemlandsjord,
Att en vänlig helsning bringa
Än en gång ifrån min nord.

***Boktryckerikonstens 400-årsfest
1883.***

Förr bisp och munkar på latin
För menigheten bibeln läste
Och drucko sjelfva ur det vin,
Som låg i kyrkans hvalf och jäste,
Och hopen såg och hörde på
Med dumma miner, lik en fåne,
Men vardt ej klokare ändå
Från Haparanda ned till Skåne.

Då talte Gustaf Wasa, han,
Med kraft i stämman, som i stålet:
Olaus, tolka, om du kan,
Oss bibelns text på modersmålet,

Så att enhver kan sedan gå
 I Herrans hus, som det oss likar,
 Och ej blott höra, men förstå
 Hvad presten läser och predikar.

Ej bättre uppdrag någon drott
 Gaf än på svenska tungomålet,
 Och glad jag lyder, om min lott
 Än varder bannet eller bålet;
 Som natten väntar dagen glad,
 Jag väntat hvad Ers Nåde ordat,
 Och manuskriptet rad för rad,
 Är redan färdigt och fullbordadt.

Och nu så återstår det blott
 Få stilarne på pergamentet,
 Som lysa skola koja, slott,
 Lik stjernorna på firmamentet,
 Och tryckt engång skall denna skrift
 Ej aktas mindre här i Norden,
 Än tvifvelsutän den bedrift,
 Som räddat hafver fosterjorden.

Med denna balk till rättningsstöd
 Begynte tankens tolk i Norden
 Sin brottningskamp på lif och död
 Mot mörker och förtryck på jorden:
 Och ej han skytt en ärlig mans
 Utmaning i det långa kriget,
 Der nu han brutit seklers lans
 I ledet käckat, som i enviget.

I med och mot, i lust och nöd
 På post om dagen, post om natten,
 Var ofta nog ett stycke bröd
 Hans kost till några munnar vatten,
 Och när förtryck på dun af svan,
 Låg söfadt, hvem vet, af — vindrufrankan —
 Var bojan kanske hans kraschan
 Och lägerstaden furuplankan.

Förföljd och jagad ofta nog —
 Ett villebråd för kannibaler —
 Med vapen dem förtryckarn tog
 Från despotismens arsenaler,
 Han flyktade och slöt sig in,
 Som öknens lejon i sin kula,
 Med brutna pilar i sitt skinn
 Och blodbestänkta manen, gula.

Dock snart i fältet, oförsagd,
 Omstrålad af martyrens gloria,
 Han lade åter bragd på bragd
 Och blad på blad till sin historia,
 Och så i sekler kanske än
 Skall världen skåda gladiatorn,
 Tills dess han lykt sin kamp, som den
 Republikanske triumfatorn.

Så lef och verka för ditt mål:
 Upplysningen och broderskapen
 Och spara ej ditt blanka stål,
 Men handskas blott med ärligt vapen:

Med sanningens — ty det är likst,
 Och röds ej natten eller dagen,
 Men slår i ögat lik den blixst,
 Som går ifrån en klinga dragen.

Sätt därför dina typer, sätt,
 Ställ dina pjeser till servering
 För mensklighetens *kraf* och *rätt*,
Förädling, *ljus* och *komplettering*;
 Och timra oförtrutet på
 Dess samhällsbyggnad, bygg och timra,
 Tills dess du fannas af den blå,
 Hvars ljus mot oss på afstånd skimra.

Asakraften.

Den nordiska Asakraft, fordomdags klädd
 I rustning, som glimmande natten,
 Drog ut, som i fabeln ur lågande bädd
 En drake, och spridde kring jordklotets bredd
 Sig vidt öfver land, öfver vatten.

Och hvarest han landade, der tog han tull,
 Ty ingen var djerf nog, att vägra
 Den äskade skatten i silfver och gull,
 Hvarmedelst han lastade snäckan sin full:
 Som Cäsar, han kom och han segra'.

Med seniga händer han, upptänd i håg
 Af söderns berusande drufva,

Sen ryckte ur ejderdunsbädden, han såg,
 Den fagraste mö, som der darrande låg
 Förutan båd' strumpor och hufva

Och döf för dess böner mot pansarklädd barm
 Han tryckte den sköna, som ryste
 Och skylde, förskräckt, med sin bildsköna arm
 Sin blick för hans egen, som lågande varm
 Ur gallret på stålhelmen lyste.

Och sen bar det af, som för Väderhatt, kung,
 Som magt troddes ha öfver vinden:
 Ombord var det glädje bland gammal och ung,
 Men jungfrun hon grät, liksom midnattens ljung,
 Tills slutligt hon torkade kinden.

Och snart så stod skeppet vid hemlandets kust
 Med byten, förvånande alla,
 Och så vardt det bröllop med gamman och lust,
 Och vandrande mjödhorn med drufvornas must,
 Och fest, som i sjelfva Valhalla.

Ty vikingen var, som en kung i sitt hus,
 Och vigsel han kunde befalla,
 Och alla sig fingo, som sed var, ett rus,
 Och svuro vid Freja: ej nordlandets ljus
 Sett skönare brud ibland alla.

Den nordiska kraft nu försonat sitt rån
 Och sofrats, som nordiska stålet,
 Förgäten är klangen af sköldarnes dån,

Och nedbrunnen lågan för längesen från
 Det sjunkande vikingabålet.

I höstdagens dimma, i vårsolens sken
 Å jernspantad stam han, som Ifings —
 Det lodlösa vatten — nu flyter kring sten:
 Och hvem får hans dödssuck, hvem jordar hans ben.
 Den irrande nutida vikings?

Skall frihetens vind i en gryning ej spord
 Snart Asakraftsättlingen gunga
 Till arfvedelstaget tillbaka i nord,
 Der trefnad, som dagligdags gäst vid hans bord
 Får än en gång Svea besjunga?!

Alrik och Erik.

Det var två prinsar — ett brödrapar —
 I fördna dar,
 Som redo ut till att jaga,
 Sen först till ottvard de täckts en klar
 Måhända par,
 I morgongryningen taga.

Bland skogens stammar — de jättespjut —
 Dock snart bröt ut
 Om bytet jägarne gjorde,
 En tvist, som ökad med hvar minut,
 Vardt gräl till slut,
 Som stundom händer de smorde.

Två Odensoffer af kungaätt,
 På vikingssätt
 Bredvid hvarandra de stöpo.

Ej häfd förtäljer hvad folket sad'
 I land och stad,
 När liken funnos af båda,
 Men någon hofskald kanhända qvad
 I en ballad,
 Att dräpen skedde i våda.

På Kimsta* kyrktak, af åldrigt slag,
 Vid strömmens drag,
 Man kan se prinsarne rida
 På hvar sin häst utan hufvudlag,
 Ännu i dag,
 Och med bredongerna strida.

Om hvarje prins i förgyld alkov
 Och kung med hof
 Så förekommo all yrkan,
 Sad' folket visst, när den siste sof
 Gud vare lof!
 Och höll Te Deum i kyrkan.

* Kimsta kyrka, belägen vid Norsholms banstation i Östergötland.

Gröna kyrkan.

På jorden öfveralt hon står,
 Der lunden bär för hvarje vår
 Det gröna hoppets stämpel,
 Men himlen blå är hennes tak:
 Har arkitekten inte smak,
 Är det ej skönt mitt tempel?

Och fågelspelet dagen lång
 Är den koral- och tempelsång,
 Som fröjdar mig, och orgelbruset,
 Åkompanjerande hvar psalm,
 Är under middagshettans qvalm
 I trädens kronor vestansuset.

När världen synes mig för vrång,
 Och kammaren blir alt för trång,
 Då går jag till min kyrka,
 Att för mig sjelf i ostörd frid
 Få, fjerran ifrån dagens strid,
 Min Gud på mitt sätt dyrka.

Fast sången nu förstummats har
 Uti min kyrka, plundrad bar
 Af härjarns undersåter,
 Står smyckad ifrån trakt till trakt
 Den gröna kyrkan i sin prakt
 Dock nästa vårdag åter.

Hök och dufva.

Våren kom, och solen smekte
 Jorden, såsom förr så trogen,
 Och kring öppnad rosenkalk
 Fladdrande papilion lekte;
 Dufvan kuttrade i skogen,
 Men på rof flög kring derofvan
 Girigt byteshungrig falk.

Ifrån skuldra femtiåra
 Svetten, under dagens möda,
 Sträfvande till sena qväll,
 Droppade i plogens fåra,
 Der i hopp om årets gröda
 Käppades med glädje fliten
 Utanför hvart stugutjäll.

Flickan tänkte fjäriln fånga
 Fast vid vingen eller bältet,
 Men ifrån den röda ros
 Till de andra rosor många,
 Fjerran uppå vida fältet,
 Skiftande i alla färger,
 Flög han, gäckande, sin kos.

Falken högg sin klo i dufvan,
 Hon som nyss så öm, så trogen,
 Kuttrade på löfvad gren,
 Och uppå den gröna tufvan,
 Höljd af lingonris i skogen,

Stelnadt blod och rifna fjädrar
Vittnade om bragden sen.

Vandrande med staf på vägen,
Ledande från hufvudstaden,
Kom det uti qvällens frid
En artist, som anhöll trägen,
Lossnande från skulderbladen
Renseln sin med färg och penslar,
Derom herberge en tid.

Än han satt på någon kulle,
Än i någon vacker sänka,
Än uti en båt på sjön,
Tidigt, just, som solen skulle
Väckt af fågeln till att blänka
Med sitt öga, eller slockna
Bakom skogens dunkla krön.

Men vid bygdens mör, som råka
Svärma kring den fagra tiden,
Som så snart dock går förbi,
Älskade han gerna språka,
Och som bäcken strandens viden
Famnta kyssande, dock oftast
Grannens brunögda Mari.

Sent om qvällen hemkom flickan,
Efter att ha skilts vid gossar,
Bommade till stugans port.
Modern sade då till flickan:

Hvad din kind, Maria, blossar,
 Hvarpå flickan åter svarte:
 Moder, jag har gått så fort.

Flickan sjöng i morgonstunden,
 Redde sina lockar mjuka,
 Såg sin bild i källan klar,
 Sorlande i blomsterlunden,
 Drömde sig, trots afundsjuka,
 Redan som artistens maka,
 Signad utaf mor och far.

Och så slättades på ängen,
 Mejades på åkern rågen,
 Och så ett och sedan fler
 Gula löf på örtesängen
 Föllo neder. Men vid bågen,
 Hvardagssömnen eller sländan
 Sjöng, som förr, ej flickan mer.

Snart af frost den nakna qvisten
 Glimmande paljettbekläddes
 Under höstens långa natt.
 Rest var svalan, rest artisten,
 Nästa vårdag grymt försmäddes
 Flickan vid sin lilles vagga,
 Der en sviken mor hon satt.

Pingstbruden.

Det skulle bröllop stå i Finsta by,
 Der, som det sadet — grannarne till skada —
 Alt ifrån qväll till morgon tomten, kry,
 Drog ax på ax till Åke bondes lada.

Sin rede lärkan bygde på grön äng,
 Och klädran djupast in i täta snåret,
 Och brudgummen det var rusthållarns dräng,
 Den raska Anders med det granna håret.

Och bruden, stigen nyss ur bölja sval,
 Som kyste liljor mellan gröna viden,
 Stod röd och hvit i löfklädd brölloppsal,
 Som vilda rosor vid Midsommartiden.

Ej mera blå var någon sommarsky,
 Som sam på himlens hvalf, än hennes öga,
 Och mera tro fans ej i stad och by,
 An uti Kerstins barm, den runda, höga.

Den hvita slöjan gick till fällen ned
 Af kjolen, sydd med blommor in på rätan,
 Och det var göra nog, att orka med
 För silfverpiln den korgupplagda flätan.

Som hvarje vacker flicka, ung och rik,
 Fast ej just tidt i våra byggder hittad,
 Befans och Kerstin, sina systrar lik,
 Af lite bondhögfärd en smula smittad.

Och friare det hade Kerstin nog,
 Som ensam arfvinge till halfva Finsta,
 Som med sin egovidd af fält och skog,
 Var värd en tunna guld det allraminsta.

Ibland rivaler fler befunnos två
 Mer efterhängsna dock, än andra alla,
 Som med sin korg förstodo lugnt att gå.
 Fast tungsamt nog det kunde förefalla.

Men det är tråkigt för en mö, som har
 Engång på allvar gifvit bort sitt hjerta,
 Se sig förföljd af en förskjuten karl,
 Som ömsom hotar, ömsom ber af smärta,

Bland dessa två rivalerna var en
 Son till för detta tolfmannen i Löten,
 Och hette Benjamin, den andre, den,
 Var Olof röde, äfven kallad Stöten.

På ortens marknader man såg dem gå
 Bland prånglare med hästar för det mesta,
 Och med just lika anlag begge två
 Beständigt krogen eller finkan gästa.

På inga vilkor tösen ville ha
 Dock någon af dem, minst den tjocke Ola;
 Af mor och dotter Anders fått sitt ja,
 Ty Åke, fadern, redan låg i jola.

Nu lade dessa begge skälmar råd:
 Förhindras vigseln skulle, Anders dräpas;
 Och hvita lakan förs till bröllopgård,
 Ifall det bär så till, att lik skall svepas.

Så med en skäl, ett handslag och en ed
 Beramadt aftal gjordes in i skogen:
 Och skulle nästa dag, förrn solen gått ned,
 En brottsling mera bli för galgen mogen.

* * *

Voro nu samlade i bröllopgård
 Hopbjudna gäster, spelemän och fränder,
 Och alt var redo under moderns vård,
 Och flinka tjenares och vänners händer.

Och hästar bundne rundt kring gårdens plan
 Samt bredvid gärdesgården invid vägen,
 Der stodo stampande med rödt i man,
 Och ut och in beställsamhet sprang trägen.

Ren solens ur sen femte timmen gått
 Sin säkra gång utöfver berg och dalar,
 Och visat tid för ärlighet och brott
 I nödens kojor, som i praktens salar.

Med moderskyssen på sin pannas midt
 Så brud, som brudgum, följd af hela stråken
 Igenom dörrar öppna gafvelvidt,
 Nu trädde ut och satte sig i åken.

Så under ljuflig kyrk- och vägafrid,
 Som än i dag bär Bjellbojarlens stämpel,
 Det bar i ordnad tåg och lagom tid
 Åstad till gudstjenst först i Herrans tempel.

Från ljusblå läktarn lärkan sjöng så gällt
 Till pingstdagsgudstjensten den första akten,
 Ty det var kornland först och klöfverfält,
 Som närmast byn gaf sin relief åt trakten.

Det fria fält med ax, som uppåt sköt
 Och lofvade en vacker årsvevt redan,
 Snart svann för skogen, tigande, som slöt
 Hop sina armar milsvidt om dem sedan.

Den vilda trakten här var ödsligt stum,
 Det enda ljud, som på en halfmil hördes,
 Var af en fors, hvars silfverhvita skum
 I strida hvirflar ned mot hafvet fördes.

Af ljuflig löfskog syntes ingenting
 Till ögonfågnad, bara jättefurar,
 Och granar slokiga der rundtomkring
 I djupa klyftor mellan fällväggsmurar.

Ej liten fågel der på grenen slog,
 Nej, helre valde han den minsta dunge,
 Än denna dystra, djupa, svarta skog,
 Att sjunga i och kläcka ut sin unge.

Säg, är ej trakten utmärkt i sitt slag
 För ett par onda, sammansvurna sällar,
 Till bakhåll kanske så på ljusan dag,
 Som under höstens långa, mörka qvällar.

Knapt genom skogens kronor drog ett sus,
 Ej syntes rök från nära menskoboning,
 Allenast gnisslet emot sten och grus
 Förnams från hästens hof och hjulens skoning;

Än högljudt knarrande, än tystnad af
 När farten hejdades i uppførsbacken
 Men snart ånyo sig tillkännagaf
 På krönet åter utaf bergaklacken.

Så backe upp det bär och backe ner,
 Tills i en uppförslid, der nedom svallar
 Den strida flodens våg, hvars skum man ser,
 Ett bösskott plötsligt ifrån skogen knallar.

Som getingstunget, fyraårigt föl
 Nu kastar, skyggande, med bruaåket
 Sig utför branten i den djupa göl,
 Och midt i fåran af det vilda stråket.

Ett dödsskri, trängande från sårad brud,
 Den dolde mördarn, flyktade, till gämman.
 Hörs mängdt med tempelklockans fjerran ljud
 Nu ringa hemskt till pingstdagstjensten samman.

Med bruden sluten blodig i sin famn
 Sjelf Anders, sårad, kämpande mot draget,
 Ur djupet ropar högt: i Jesu namn!
 På skyndsam hjälp, förrän hon släpper taget.

Hvad först nu fans, der vräktes handlöst ut,
 Fäld slanas stam, så hopoknutna tömmar,
 Tills ansträngd möda lyckades till slut
 Att berga offren ur den graf, som strömmar,

Se, blek på stranden och med upplöst hår,
 Der ligger bruden! hvad är mödans vinning?
 När blodet, strömmande ur öppet sår,
 Nu sköljer barm och genomskjuten tinning.

Inunder qvinnors skri och männers larm
 På strandens branta, klippuppfyllda backe
 Behåller Kerstin tagit med sin arm
 Ännu i döden kvar kring Anders nacke.

Hvar spetsprydd näsduk blir i hast en svamp,
 Den nya helgdagshatten vattenskopa,
 Fastän i brudens anlet dödens kramp
 Förmärkes tydligt af dem allihopa.

Hur blodets rännlar torkas bort också,
 Och hur med vatten tinningen bestänkes,
 Dock lifvet flyr från brustna ögon blå
 Och dess gardiner utanföre sänkes.

I sina armar blott ett stelnadt lik
 Snart håller Anders, stackars gossen, unga,
 Hvems sorg är större? Meninghetens skrik,
 Säg, eller hennes med förstummad tunga.

Igenom skogen fram till kyrkan drog,
 Med sorgens tidender åstad, att höra,
 Nu dystra män i rad och mer än nog
 Fick länds- och fjerdingssmannen helgdagsgöra.

Den sorgsna Anders, målet för det skott,
 Som utaf mördarns hand mot honom rigtats,
 Fick några hagelkorn i axeln blott
 Af skäl allena, att det illa sigtats.

Och nästa söndag sen man köras såg
 Utaf en skara män i svarta skruden
 En kransad kista Vet du, hvem der låg?
 Jo, i sin bröllopsklädning pingstabruden.

Förrn likpredikan hunnit läsas ut,
 Föll tår på tår uppå den svarta mullen
 Och när som sol gick ned och alt var slut,
 Satt Anders ännu kvar på grafhögskullen.

Trefaldighetsafton.

Sol i vester flämtar,
 Helgmålsklocka klämtar,
 Slag på slag, så gäll,
 Dagakarlar vandra
 Hemåt med hvarandra
 Glad i Lördagsqväll.

Så bland flickor alla
 Fagrast växer Malla,
 Som han svurit tro,
 Derfor lägger samman
 Skärf på skärf med gam-
 man
 Frans till eget bo.

När man hela, långa
 Veckan med dess många
 Dagar trålat ut,
 Ungersven och tärna
 Glädas lika gerna,
 Att hon väl är slut.

Flickan älskar gossen,
 Hvad den andra trossen
 Än förtälja kan,
 Ingen rider hästen,
 Ingen svarar presten
 Käckare, än han.

Kärt det är få råkäs,
 Och förtroligt språkäs
 Vid för piga, dräng,
 När på fager tilja
 Doftande står lilja
 I den gröna äng.

Derför flickan väntar,
 Och i dörr, som gläntar,
 Visar liljehyn
 Med dess tvänne runder
 Rosenstånd i munder
 Mörka ögonbryn.

Frans han älskar troget,
 Snart är axet moget,
 Sommaren sin kos,
 Medan under polen
 Ammad knopp i solen
 Slagit ut till ros.

Frans går nedom kullen,
 Lossar lätta jullen,
 Skjuter ifrån land;
 Snart med vrickad åra
 Båtens silfverfåra
 När den andra strand.

Öfver vassen viftar,
 Bomullsduk, som skif-
 tar,
 Väfd hos mor och far,
 Emot Frans, som hamnar
 Kärleksvarm och famnar
 Hvad, han kärast har.

Bonden lön mig gifver,
 När det marknad blifver
 In i Linköping;
 Hälften jag förvandlar,
 Sjal och psalmbok hand-
 lar
 Och förlofningsring.

Under hängbjörk slo-
 kig
 Gräsets matta, brokig,
 Bjuder sin divan,
 Och i skogen vakan,
 Bigtande för makan,
 Sjunger i en gran.

Bruna lockar leker
 Frans nu med, och sme-
 ker
 Tvänne runda bröst,
 Och på läppar röda
 Bergar in sin gröda,
 Innan det är höst.

Frans till flickan qväder,
 Flickans hjerta gläder
 Sig åt gossens ord,
 När han höjer rösten:
 Torp får jag till hösten
 Och fem tunnland jord.

Den, som kan, får måla
 Ögon blå, som stråla
 Lik Neapels golf,
 Sen i tornkupolen,
 Lyst af midnattssolen,
 Klockan slagit tolf.

Morgonstämning.

När jag en rosig morgonstund
 Hör fågeln slå i grönan lund,
 Och Skapare, dig lofva,
 Hvi? Skulle jag på detta rum,

Der allting doftar, tum för tum,
 Då vara känslolös och stum
 O Gud, för all god gåfva.

Af dig fick jag i vaggan strax
 Min näring och alt hittilldags,
 Som jorden, nödig sälta,
 Att fastän fattig, som en sparf
 Förutan hus, förutan arf,
 Jag ej behöfde till mitt tarf
 Dock frysa eller svälta;

Och det utan den minsta skymt
 Af en till intet sammankrympt
 Förtjenst eller förskyllan:
 Det var, som från ett fruktbart land,
 Hvaraf blott dunkelt skönjdes strand,
 En aldrig uttömd fadershand
 Välsignat det på hyllan.

Är den väl fattig? för hvars fot
 Parfymer dofta honom mot
 Ur kalkar, hvilka stråla,
 Som om en gifmild Kräsus hält
 Ut diamanter, hvilka smält
 Till morgondagg på blomsterfält,
 En Kronberg borde måla.

Ej Salomo med all sin magt,
 Att veckla ut en jordisk prakt,
 Helst när han skulle trona

Som kung, och gripa tag med kraft
 Ut i den gyllne spirans skaft,
 Mer rena ädelstenar haft
 Ut i sin kungakrona.

Och är den arm? som har biljett
 Till hvar konsert i skog, på slätt,
 Från början af säsongen
 Och kan ta plats hvar helst han vill,
 Och höra på en silfverdrill,
 Som ingen sjunger make till
 I operasalongen.

I detta tempel, stam vid stam,
 Der obemärkt jag vandrar fram
 Ibland dess pelarrader,
 Med sina gröna kronhvalf på,
 Jag kan ej, såsom fågeln slå,
 Men jag får tacka dig ändå
 O, Skapare och fader!

För vidmagthållen helsa sund,
 Och allt jag intill denna stund
 För endast pligtig möda
 Och, som en nådegåfva blott,
 Fast oförtjent, åtnjuta fått
 Af andligt och lekamligt godt:
 Så kropps- som själföda.

O, lär mig älska dig altmer
 I allting skönt, jag kring mig ser

Inunder himlen höga,
 Bekänna dig i tal och sång,
 Som i allt ärligt näringsfång,
 Till det blir qväll för mig en gång,
 Och det sluts hop, mitt öga.

Nacka.

Låt modet all världen kring gerna få flacka;
 Men följ mig en Söndag i Juli till Nacka;

Der ån bredvid qvarnhjul, som sabbatsro njuta,
 Går tyst, att sin bölja i Järlassjön gjuta;

Der björkarnes kronor förmildra i suset
 Den bländande dagern af midsommarljuset;

Der landluften fläktar, så godt omkring pannan,
 Och oro och kif ej förfölja hvarannan.

Du invänder kanske: är der icke kifvet,
 När derför just en der fick sätta till lifvet?

Men, hör då mitt svar: innan vinden bedarrar,
 Säg, fins det en skog, der ett träd inte knarrar?

Och derför jag upprepar ännu en gång
 Att der är det fritt ifrån buller och bång.

Och gästfria händer beställsamt vid näset
Servera små sexor i doftande gräset.

Och blåklockor nicka och väplingen röda
Garnerar så vackert den enklaste föda.

Och fullstämmig klingar från träden kring viken
Den fritt exequerade taffelmusiken.

Och högst upp i barrskogens tallkrona vakan
Förklarar sin kärlek för lyssnande maken;

När qvällsolen sedan, belysande fröjden
Kring djupet i dalen, gått ned bakom höjden;

Och ånghvisslan ljuder der nere vid bryggan,
Omsvärmad i qväll'n af den dansande myggan;

Man samlas i grupper, så innerligt glada,
Som qvittrande svalor kring rödfärgad lada;

Och gungar i halfdunklets skymning, som mellan
Ett solbelyst löfverk kring speglände källan,

På frustande ånghäst, som börjar att backa,
Så lycklig och nöjd med sin dag hem från Nacka;

Och bygger sig sedan i drömmarnes riken
Kanhända en stuga vid Nackanäsviken.

Gråsparfven.

Du kostar fem öre om da'n
 Mig ständigt, om också jag borgar
 Ut brödet, jag bär ikring sta'n
 Och säljes ur mina små korgar.

Du, närgångne tiggare, grå,
 Som bettlar i trots utaf lagen,
 Här har du af brödgunman då
 En bit för den hungriga magen.

Jag mins, när jag kom med mitt bröd,
 Hur fallen från trädet till roten
 Du lyfte till hälften, som död,
 Från drifvan den stelnade foten.

Du åtrår ej silfver och gull,
 Som blänker, att menskor bedraga,
 Men har du för utkommans skull
 Bekymmer och kunde dig klaga.

Hvem gäfve ej gerna sin röst,
 Att sålunda godtgöra skadan
 At den, som ej än någon höst
 Församlat en kärfve i ladan.

Dock — fastän ej kräfvan, du har,
 Blir mättad med hackade gulor
 Af ägg, som en gullgul kanar,
 Men söka du får dina smulor.

Du lycklig med litet och säll,
 Att gifvarens ädelmod prisa,
 Jemt qvittrar från morgon till qväll
 Din samma, beständiga visa.

Du lärt af din mor och din far,
 När ännu i bo't du låg naken,
 Och vingarnes dunlösa par
 Ej bar dig kring närmaste taken.

Så sjung då din visa med fröjd
 För blott några korn små till tarfven,
 Att menskan, som sällan är nöjd,
 Kan lära sig detta af — sparfven.

Farväl nu du, trofaste vän,
 Min gång är kring gator och torgen,
 Hvar morgon du råkar väl än
 Den fattiga gumman med korgen;

Tills armen har stelnat en gång
 Och gumman sålt sista sin bulle,
 Men då får du sjunga din sång
 I träden bredvid hennes kulle.

*»Jag var husvill och I herbergeraden
mig icke.»*

Det var bostadsbrist i hufvudstaden,
Och det taltes, hvar man kom,
Och det lästes uti bladen,
Nästan dagligdags derom.
Och på gatorne gick sorgen
Icke många hus förbi,
Fast den svenska kungaborgen
Var från slikt bekymmer fri.

Hvart en husvill djerfdes kosan styra —
Gifva qvinnan eller karln —
För att fråga: fins här rum att hyra,
Svartes genast: har ni barn?
Så det gata upp och neder
Sprangs från morgon och till qväll,
Under mannarop och eder
Eller qvinnotungors gnäll.

Kan ej kungen sig i spetsen sätta
För ett bygnadsföretag
Till så allmän båtnad och med rätta,
Så nödvändigt hvarje dag? —
Hvilket vackert sätt att vinna
Popularitetens glans
Utaf hvarje man och qvinna,
Snart sagdt, som i riket fans.

Kungens valspråk, stöpt i guldets yta,
 Är ju »Brödrafolkens väl»,
 Som med hans ock borde sammanflyta,
 Som en tanke och en själ,
 Så det ljud från ej blott mången
 Mödans son och hvardagsslaf,
 Som från vår- till höstsäsongen
 Svärmade kring Kraus graf.

Men der österlandet i gemaken
 Bakom skär och öars rad
 Vecklar ut från golf till taken
 All sin prakt i Birgers stad,
 Så i små, som stora ringar,
 Harmen sjöng förutan prut,
 Som en gripen sträng, han klingar,
 Fritt sin rena mening ut.

Barn och bylten med sig många togo,
 Och ifrån förbjuden ort
 Utom tullen bort till skogen drogo,
 Som en sista tillflyktsort.
 Fattigmanströjan och trösten
 Stängde sin knarrande dörr
 Ej i dimmiga hösten
 Mer för den arme, än förr.

Foten vid der af en ättestupa,
 Öfverskygd af gran och fur,
 Grof sig tyst i katakomber djupa
 Nöden ner, som vilda djur;

Så det låg i Hagaparken,
 Täckt af gulnadt löf och strå
 På den rimfrostklädda marken,
 Stora tätt ihop med små.

Kom så, ökande eländets villa,
 Tidig vinter, som med skräck
 Tvang så småningom att tiga stilla
 Hvarje klagan af en bäck;
 Värre alt vardt uteliggarns
 Ställning, hårdare hans drag,
 Och sig skilde mer från tiggarns,
 Än från röfvarns, dag från dag.

Då fick skammen på sitt qvarnhjul vatten,
 Brott vardt afladt under nöd,
 Och för husrum endast öfver natten
 Dygd sig sålde och för bröd;
 Och det var ej blott en sägen,
 Att sen dagen gått förbi,
 Var ej utom tullen vägen
 Alltid säker eller fri.

Ja, en fader, som fick rum på häkte,
 Sedan frestelsen rådt på'n,
 Tog och gnistan ut af lifvet släckte
 Hos sin egen, späde son.
 Lagens arm ej kunde hinna
 Den, som vrok ett bräckligt flarn,
 Ut i höstens natt — hans qvinna
 Med vid bröstet än sitt barn.

Men om stäld det bortom grafven fins en
 Högsta domstol i det blå
 Så för kejsaren, konungen och prinsen,
 Som för annat folk också,
 Torde domen — hvad pareras —
 Falla annorlunda ut,
 När vår räkning hopsummeras
 Der af domaren till slut.

Blomsäljerskan.

Och sommarsolen sken så glad
 Från molnfri himmels höjd
 På Seimens rika hufvudstad
 Och menskohvimmels fröjd,
 Der vid en bronsstod satt i nöd
 En enka på ett torg,
 Och sålde för en slant till bröd
 Buketter ur en korg.

Vid hennes sida satt en pilt
 Om knappast fyra år,
 Med öga brunt och vårsolsmildt
 Inunder fagra hår;
 Och han var enkans enda skatt,
 Sen fadern hans tog hän,
 Och därför nu så troget satt
 Han vid sin moders knän.

Och solen på sin bana gick
 Alt längre vesterut,
 Men ingen blomma enkan fick
 Dock ännu sälja ut;
 Hvar ros begynte vissna ren
 I bunden videkorg,
 Som hennes kinder längesen
 Af fattigdom och sorg.

Kom så till hennes blomsterkram
 En rik Amerikan,
 Vid sidan af en bildskön dam
 I guld och tarlatan:
 Han dröjde en minut och såg
 Med rikedomens blick
 På varan, som i korgen låg
 I blygsamt ordnadt skick.

Dock ingen enda liten ros
 Vann tycket, der han stod;
 Och därför gick han strax sin kos
 Från hennes blomsterbod,
 Men om han vändt sig i sitt spår,
 Han sett hur det rann ner
 På hennes magra kind en tår,
 Som följdes af alt fler.

Den granna damen såg det dock,
 Och fälde, som hon tappt,
 Rakt ned på gossens fagra lock
 En bankonot helt snabbt,

Och vände sig, som en sylfid,
 Och upphann inom kort
 Amerikanen sida vid,
 Och gick med honom bort.

Och gossen viste sedeln gladt,
 Men modern utan ro
 Det rika paret strax sprang fatt
 På fot förutan sko,
 Och räckte fram åt fina frun
 Sin hand, ej mjuk af kli,
 Men skrumpen utaf svält och brun
 Med banknoten i.

Och herrn tog sedeln, men nu fick
 Af rosenkindad mö
 Han en så varm, alsmäktig blick,
 Som smälte is i tö,
 Han såg på enkans tärda hy,
 Och nakna, bruna fot,
 Tog derpå fram en splitterny
 Ej viken banknot.

Och talte så med röst, som klang:
 Min dotter, här ni ser,
 Har velat ge er femti francs,
 Men ni är värd än mer:
 Jag tiodubblar summan full
 Som en belöningsgård
 För ärligheten, mer än gull
 Och ädelstenar, värd.

Tag därför detta ur min hand,
 Och låt mig trycka få
 Er bruna uppå Seinens strand,
 Men ärliga ändå.
 Och mins, att ärlig fattigdom
 Är ännu ingen skam,
 Och Herrans hand blir aldrig tom,
 Farväl, farväl madam.

Bacchanten.

Grupp vid grupp en samling män
 Utför Caféchantanten,
 Uti en smal Parisergränd,
 Stå gnolande cancangen.
 En auktion, exekutiv,
 Beramad hos en enka,
 Har lockat dit, till tidsfördrif
 I modestadens glada lif
 Af bacchanalier och kif,
 En hop med folk kantänka.

Fast mannen, bördig från Champagne,
 Slöt nyss i krigets leder
 För Frankrike sitt lufs kampanj
 Vid Gravelotte med heder,
 Hans enka af sin husvärd, rå,
 För samkad gäld förnekas
 En plankna ens, att hvila på,

Och nu från genomplundrad vrå
 Hon, hungrande med fyra små,
 Skall ut på gatan vråkas.

Se, därför auktion skall stå,
 Och det på gatan ställda
 Lösörebo't, med qvarstad på,
 Som dömts att hyran gälda.
 Skall hon, när dramat börjar strax,
 Få några skärfvar öfver,
 Ej gå, som sparfven från sitt ax,
 Och skall hon få, som fordomdags,
 Ett hem, der fliten med sin sax
 Beskär hvad, hon behöfver?

Förgråten enkan låg och bad
 På kammargolfvets tilja,
 Och tåren föll på Bibelns blad,
 Som daggen på en lilja.
 Hon bad, som vid orkanens tjut
 Den ber, som tror och hoppas,
 Att Han ser nödsignalens klut,
 Som näpser vågorna till slut,
 Och kan, när vintern rasat ut,
 Än låta träden knoppas.

Bland annat: inom en förgyld,
 Fast maskfrätt ram på baken,
 Syns en af vindrufrankor skyld
 Bacchant, som dansar naken;
 Hvad former, gratie, plastik,

Hur amoriner skratta,
 Hvad glöd, hvad trånande mimik,
 Hur hårets vårflod strömmar rik —
 En uppsväld, nattlig, blåsvart lik —
 Och kysser gräsets matta.

Här slår nyfikenheten ring,
 Men konstsinnet dock fattas,
 Och stycket just till — ingenting
 Af mängden därför skattas.
 Det höjes upp, det svingas rundt,
 Men får med trug och möda
 Ett femfrancsbud, fast knappast undt
 Omsider af en adelsglunt,
 Som yttrade: på dylik strunt
 Hvem vill väl pengar öda.

Kom så en ansedd, känd artist,
 Förn klubban fallit hade,
 Som vaknad fågels uppå qvist
 Hans ögon lyste glade;
 Han bjöd med stämman klar och hög:
 Strax femti francs, sen hundra,
 Och genom hopen, som stod trög,
 Sig närmare till tafian smög,
 Att mästarns verk beundra.

Nu femfrancsbjudarn, hastigt flat,
 Begynte öfverväga.
 Han var en man med markisat
 Och ville tafian ega.

Tvåhundra francs är bjudet då,
 Han roppte, Provençalen,
 På jordagods så rik, som få,
 Och hoppades, kan man förstå,
 Med ens, att utur brädet slå
 Nu hundrafrancsrivalen.

Artisten stått der qvar och drömt
 Kanske till qvällen sena,
 Och auktionen rent af glömt
 För konstverket allena,
 Om ej vid ropet, afundsjuk,
 Han vaknat till besinning
 Och, enligt dagligvanans bruk,
 Nu med sin hand, lik bronsgul duk,
 Bortstrukit locken, sammetsmjuk,
 Bakom sin bruna tinning.

»Tvåhundrafrancs för första gång
 För taflan med Bacchanten!»
 Då mätte med en blick — en lång —
 Markisen konstförvandten.
 Nåväl, så fyrahundra tag,
 Han roppte, glad i hoppet,
 Och lät så klubban göra slag,
 Nej, dessförinnan fyller jag,
 Markisen inföll, härvidlag
 Femhundrafrancsbeloppet.

Artisten då med röst, som klang,
 Lik silfver hördes ljudet,

Brast ut: jag ger ett tusen francs,
 Och uppmärksamma budet!
 Två tusen är mer jemt, Morbleu,
 Och nu ej summan haltar,
 En son utaf la France kan dö
 För dess gloir på land och sjö,
 Och är förtjust, när han kan strö
 Sitt guld på konstens altar.

Två tusen francs, gif akt, pass på!
 Första, andra, tredje gången:
 Och klubban föll, hon hördes slå.
 Nu var Bacchanten fången.
 Ja, Ni har vunnit, herr Markis,
 Sad' konstnärn, och kantänka
 Ni gjort för tiodubbelt pris,
 Om också endast af kapris,
 En ren välgerning och surpris,
 Samt frälst ur nöd på detta vis
 En stackars, fattig enka.

»La belle Susanne».

Som fläckig tiger sina öron spetsar
 På lur i brynet af ett buskigt snår,
 Som hvilad hafsörn efter byte kretsar,
 Så långt dess öga genom rymden når,

En kolsvart brigg med trådfin tackling seglar
 På måfå kurs för knappast halfspänd klut,
 Och uti Inderhafvets bölja speglar
 Sitt smäckra mastpar, lutadt akterut.

Den kära hemlandsflaggan dock ej synes
 Ifrån dess toppar lifva seglarns mod,
 Och nakna änterbilor endast brynes
 Der jemte klingor, fläckade af blod;
 Och männer, skrattande åt folktraktater,
 På solbrun tilja hålla sjelfva ting
 Om lag och rätt, eller med plumpa later
 Om guldmynt raffla der i brokig ring.

Men hvem är han? som framför segeltältet
 Står der så brun i syn, som en arab,
 Med två pistoler i det röda bältet,
 Och lik en chef, omgifven af sin stab;
 Som jordens herrskare med starka händer
 På land sitt välde byggt — han — en korsar.
 Det fria hafvet inom sina stränder
 Af eget val till kungarike har.

Som uti bronsens massa, tänk dig, gjuten
 En manlig skepnad med en hvit turban,
 Och omkring halsen, fast, som Romarns knuten,
 Ett korpsvart hår, rikt, som en lejonman,
 Så har du mannens bild framför ditt öga
 Sådan, som diktarn honom jemväl har
 I fantasin ej blott, som eljest föga
 En nödig hvila i sin verkstad tar.

Från molnens väggar — som sig torna höga,
 Fast af en flyktig, nyckfull formation,
 Till Alper stundom för betraktarns öga,
 Vid nordligt kap, som i tropikens zon,
 Passaden vaknad spänner skot och sölja
 På sträckta vingarne af hafvets örn,
 Som kopprad klyfver oceanens bölja,
 Lik nyfäld drifva, med sin duk i förn.

»Ett skepp i lovart, kurs för styrbords halsar,
 Ro hit med kikarn, det är en John Bull
 På krysstur ute, märker jag, och valsar
 Med örlogsflagg och segelmassa full;
 Den seglarns hållning liknar de mysterer
 I diplomatens skyldrände devis,
 Hvars dunkla chiffer lång praktik dock lärer,
 Att aldrig tyda mer än på ett vis.

Kapten, fregatten ändrar kurs och vänder,
 Och seglar nu, som vi, på samma bog:
 Må blixten krossa'n mot förderfvets stränder,
 Och skrofvat ruttna i korallers skog,
 Ja, här blir jagt, vid hafsfrun, hur han hastar,
 Kajutvakt, purra alla man på däck,
 Och öppna durk och vapenkista, gastar,
 Och kort och tärningar från skeppsbord weg.

Sträck fullt i brassarne, kamrater, hissa,
 Till kappridt spänn hvar klut, som skutan tål,
 Ty, så sannt jag är en Fransos från Nizza,
 Har den der gynnarn godt om jern och stål;

Men håll'n tre master rakt bakom och helsa
 Med dödsfallsflaggan, grinande i topp,
 Och än en gång la belle Susanne oss frälsa,
 Du vackra namne till min rosenknopp.»

Och vågens leder, lössläppt storm nu rider,
 Alt mer förbittrade till äntring gå
 Uti sin tusenåra drägt omsider
 Af mantlar hvita öfver skuldror blå;
 Men trotsigt trampande sitt nötskals planka
 Står, hur det knakar än i fogad tum,
 Som naglad fast der med sin tysta tanka
 Korsarkaptenen, öfversköld af skum.

Ej beduinens häst, när vilddjur ryta,
 Och ej gazell'n uti ett moln af dam
 Mer snabt försvinna, än på hafvets yta
 Susanne förtvifladt jagar pressad fram.
 Dock hur hon halfdränkt mäter oceanen,
 Fregattens segelmassa ej hon har,
 Och fast dess spiror svigta för orkanen,
 Distansen minskas med hvar stund, som far.

På en gång girar, sackande, fregatten,
 Och en kartesch tar, afsänd, till dess skam,
 Sig öfver hufvudet ett haf af vatten
 En båtlängd akterut om kaparns stam.
 Ja, låten hållas bara, låten hållas,
 Den leken tröttnar han nog snart uppå,
 Ren solens klot är som en äten nollas.
 Förtärda halfrund uppå böljan blå.

Tillrättavisad af manöverfelet
 Föll så han ned igen på samma bog,
 Och med kanonen, klargjord för om spelet,
 Sin förra kurs beslutsamt återtog;
 Så fortgick jagten genom skummets drifva,
 Till dess förföljarn vann alt mer och mer,
 Och solen resten af sin öfre skifva
 I hafvets bäcken doppar blodröd ner.

Fregatten, segern räknande för gifven,
 Och briggen afgjordt, som en tagen pris,
 Lät nu med blixten sänd och kulan skrifven
 Gå ny en prejning uppå örlogsvis;
 »Fort upp med rodret och låt seglen däcka,
 Men låt mesanen sitta, som han är,
 Men qvickt, som hin om jag skall kunna gäcka
 Det satans kronvraket för sitt besvär.»

Då ljud i roparn högt, som vid ett garde,
 »Håll in med elden, giga seglen ned,»
 Håll in med elden, giga seglen, var de,
 Nu repeterades på öflig sed:
 Strax flög en svärm af Englands karlskroniter
 I vanten upp, att berga och beslå
 De spända dukar, dem orkanen sliter
 Med våld från krängande, bemannad rå.

Trots ordern lyddes af King Charles besättning,
 Sköt under larmet af kommandorop
 Fregatten dock i oafbruten rättning
 Susanne förbi med fart af femton knop;

Nu, bröder, gäller det, att vara raska,
 Och upp med klutarne, hugg i, hugg i,
 Och flyg min flicka käck, fast kulor plaska,
 I hafvet släcka de sitt raseri.

Hur stormen ryter än sitt hjeltedrapa,
 Och åskan kör på svarta moln sin stråt,
 Och kulregn spruta utur svalg, som gapa,
 Den käcka flickan fortsätter framåt,
 Och med en mil i förväg redan vunnen,
 Bland nattens skuggor med ett segerskri
 La belle Susanne försvinner oupphunnen,
 Ännu en gång på oceanen fri.

Den sextionde.

Der skogen skyldrar i fagraste rock,
 Ej landet kan lefva förutan,
 Och Storsjön öppnar sitt ögonlock,
 Och molnen rida i flock vid flock
 På ryggen af Åreskutan.

Det står i dalen en stuga, så rö';
 På korsknutens lax hänger hornet.
 Det spetsiga taket mot regn eller snö
 Ar lagdt, liksom längans för boskap och hö,
 Af halm efter tröskade kornet.

Af bondestånd bodde der, aktad, en man,
 Och Björnjan hans namn fick förblifva,
 Ty sårade kulan blott nalle ibland,
 Så nedgjorde brottarn med knifven i hand
 Dock besten på blodfärgad drifva.

I bösstockens masur, från stranden af tjärn,
 För hvar och en fyrfotad nalles
 Pels, som förverfvats med bly eller jern,
 Det inskars en skåra. — Nu stodo på tvärn
 Der femtionio inalles.

Sjelf tjugonio med hull och med hår
 Tog Björnjan, men sonen en mera,
 Fick Björnmats till namn från sin tjugonde vår,
 Men skada på karl — dog vid trettio år —
 Sad' kronkarl, som såg'en exera.

Hans enka nu lefde med farfar och son —
 En frimodig trettonårs gosse —
 Som föga rätt trifes der hemma i vrån,
 Och ofta var utomgårds långt derifrån
 På vandring i skog och mosse.

I stugan det hängde en jagtattiralj
 Och segertroféer, att skåda,
 En hud af en slagbjörn med ramar och svalg
 Der prydde sin plats, och som dunkel emalj
 Gnistrade ögonen båda.

En jagtknif i slida af messing, så blank,
 Som guldets det lyser i solen,
 Der satt, och så god, som den jemtländska bank,
 En reffla der hängde förutan skavank,
 Vid lillbössan, jemte pistolen.

Geväret det var en familjeklenod,
 Och gick som ett arf inom släkten,
 När pojken — det unga nu trettonårsblod —
 Väl fyllt sina tjugu, ej förr var han god,
 Omhändertade arvet, den knekten.

Det år rapporterade länsman och skref,
 Att orten led grymt utaf nallar,
 Båd' mjölkko och qviga den närgångne ref,
 Och daglig var oron, trots skallgång och dref,
 Kring jämtarnes fåbovallar.

En morgon steg pilten, som, hurtig och glad,
 Sin boskapshjord vaktade trogen,
 Till farfadern, åttiårsmannen, och bad
 Få medta, kan läsaren gissa väl, hvad?
 Jo, reffelbössan till skogen.

Ja, när du är karl på ditt tjugonde år
 Och första gång skyldrat för Svea,
 Då blänkte i fransen på silkeslent hår
 Kring mörkblåa ögon förstulet en tår,
 Som dagg uppå skogens Linnea.

Min gosse, tag lillbössan med dig på turn,
 Jag vet, hon är lätt, som en fjäder,
 Och märker du otyg, så ropa i lurn,
 Så flyr det, jag hoppas, som myggen för skurn,
 Och knip oss till helgsmål en tjäder.

Men gossen, han, sväljde snart nog sin gråt,
 Och solen utplånade spåren,
 Det jodlande vallhorn lät höra sin låt,
 Och eko det svarade efteråt,
 Och hunden sprang framför i snåren

Ty Jan lydde dagligdags farfaderns tal,
 Och återfick mod snart och styrka
 I skogen, hvars tempel med hvalf och portal
 Han aldrig sett maken till en katedral
 Ens i församlingens kyrka.

Han vaktar sin hjord, och han lockar sin hund,
 Och griper på venstra sidan
 En knif, hvars klinga på stålblå grund
 Möt solen blixtrar i samma sekund,
 Den blottas ur messingsslidan.

Så tar han en barkbit och synar ett grand,
 Och börjar beställsamt skära,
 Och bilda en kulform deraf efterhand,
 Samt slickas dervid på sin solbrända hand
 Af hunden, som lagt sig helt nära.

Ur närmaste klyfta — ett remnadt block —
 Snart röken steg blå, som en dufva,
 Från elden, der Jan, lik en mästerkock,
 Nu satte med bly i sitt fältflasklock,
 Af koppar från Falu grufva.

Sen massan, som snart i sin degel flöt,
 Han hælde i formen försigtigt,
 Och fick nu så stor, som en hasselnöt,
 Och enkom stöpt för hans lilla musköt
 En kula, som passade riktigt.

Först doppades kulan med gjutform och alt
 I tjärn, som till kylfat fick tjena,
 Sen krossades formen, när godset var kallt,
 Och kulan blef rullad i papper med salt,
 Att glatthet åt pjesen förläna.

Med skottet i stammen på närmaste fur
 Från hagel han rensade pipan,
 Och blåste ut krutrökens dunst derutur,
 Samt laddade åter på nytt i sin tur,
 Dock — icke för tjädern och ripan.

När detta var gjordt, tog sig pilten med mod,
 Som jägare merendels bruka,
 Nu klunk uppå klunk för att svalka sitt blod,
 Af bjordarnes skatt, som der gräddfallen stod
 Vid sidan i blankskurad kruka.

Sen stödde sig pilten, belåten och trygg,
 Med ryggen mot gråstenshällen,
 Och värjde sig käckt emot fluga och mygg,
 Som sommarn i norden är särdeles stygg,
 Helst, när det lider mot qvällen.

Ty solen, som lemnat sitt middagsspår,
 Red vesterut sakta förhållen
 Och pilten, han, sjöng bland tallar och snår:
 Den rätt kan läsa sitt »Fader vår»,
 Han räds hvarken hin eller trolLEN.

Men huru han sjunger på barnafromt sätt
 Dock sömnen med pligten strider,
 Och fransarne sluta sig hop så tätt
 Kring mörkblåa ögon — man somnar så lätt
 I skogen vid midsommartider.

Dock vallhundens ögon, de spejare två,
 Nu vakta i slumrarens ställe,
 Och hjorden, den, idisslar lugnt på sitt strå,
 Och alt är så fridfullt i skogen, då
 Det brakar i risbål och fälle.

Strax hunden sig reser med upprätt hår —
 Den gamle bepröfvade Pampas —
 Och tjuren med flåsande näsborrar står
 Och blänger mot dälDen, der grenar och snår
 Knakande söndertrampas.

Vid tjetet af hunden, som icke sig skilt,
Från slumrarn, sig läsarn erindre,
De upplåtna ögon på vaknande pilt
Nu möts af två andra, som gnistra så vildt,
Att mången nog bäfvat för mindre.

Fast hjertat slog fort, var besinningen kall:
Till axeln flög bössan på gossen,
Och taget var kornet, och skottet det small,
Följdt af ett vrålande famntag och fall
På slutningen ned emot mossen.

Och branten utföre så nalle och Jan
På krösamosriset, det hjerta,
Nu rullade ned, och, som diktad en kran,
Till skaftet satt knifven, den blixtrande ban,
Begrafvnen i vilddjurets hjerta.

Med blödande hederskraschan på sitt bröst
Låg svimnad och invigd att rida
I björnsadel jägarn, tills vatten blef öst
På pannan, då ögat ur vanmagten löst,
Såg modern på knä vid sin sida.

Mor, hvar är björnen? du ligger ju på'n,
Han aldrig mer rifver ett kriter,
Gud dig bevarat, kom, gå härifrån,
Ja, men min bössa och knifven? min son,
Han sitter nog qvar, der han sitter.

I stugan stod upprätt med silfverhvitt hår
 Den giktbrutne, gamle, men glade,
 Jägaren, trots sina åttio år,
 Och stödd emot refflan, tätt vid sitt lår,
 Välkommande sonen, han sade:

Kom hit i min famn, du, barn af min ätt,
 Och refflan tag mot som din egen,
 Min son, hon är din med förtjenstens rätt,
 Och jag vet, när jag dör, att på hederligt sätt
 Du sköter båd henne och tegen.

Och gossen fick refflan, den åtrådda skatt,
 Nu lossnade tillykta reglar;
 Och klar, som stjernan i norrskensnatt,
 En perla af renaste vatten det satt
 I trenne par mörkblåa speglar.

Här är en specie, Siri, var snäll,
 Åk in efter Östersunds bästa,
 När sol om en timme förgyller vårt tjäll,
 Den sextionde skåran skall korpral Kardell
 Få skära, förrn vi börja festa.

Novemberbålet.

Det klämtar uti stadens torn
 En mörk novembernatt med dimma,
 När väktarn i sitt kopparhorn
 Förkunnat tioslagets timma,

Och ropet går från man till man
 Kring gatorna, der folket tågar:
 Dramatiskan, hon står i brand,
 Och eldskenet mot himlen lågar.

Se, hur från konstens altarahärd
 Den vilde härjarn ut sig bryter,
 Hur gnistan, af hvart offer närd,
 I låga, fladdrande, sig byter,
 Hur slickande dess torn och tak
 Hon slingrar sina armar röda
 Kring bjelkar, störtande med brak
 I dolda härdars djup, som glöda.

Den borg, Gref Jakob reste här,
 Der Lögarns gröna våg sig grenar
 Och kring palatsbebygda skär
 Med Eistrasaltets sig förenar,
 Nu strålar i sin undergång
 Mer skön, än i förflutna nätter,
 Vid trubadurers dans och sång
 Och bajaderers kanstanjetter.

Hvad skådespel af osedd prakt
 Presteradt af det konstens tempel,
 Som ännu i sin sista akt
 Bär flydda tiders riddarstämpel:
 Hur eld och vatten här i kamp
 Inom den snart förtärda ramen
 Med scen, kulisser och med ramp,
 Äro sujetterna i dramen.

Se, lågan hur hon, att bli mätt,
 Af siden och af sammet frossar,
 Men glupskare för hvarje rätt
 Har blott ett hungrigt gap, som blossar;
 Se, kungamantel, som koftan.
 Hur snabt de fatta eld och brinna,
 Och, lika stjernskott på sin ban,
 I natten lysa och försvinna.

Se, riddarns drägt och tiggarns pjalt,
 Gaminens blus, senators toga
 För Hjortzbergs skuldra, se, hur allt,
 Lik borgen, står i ljusan låga.
 Ack, tidens tand, hvad är väl den
 Och likmasken engång i kistan
 Fullbordande förgängelsen,
 Mot blott ett famntag utaf — gnistan?

Der i nodöstra tornet, se,
 En man förföljande en qvinna!
 Hvad äro väl för ena de,
 Som lågorna allt mera hinna,
 Är riddarn och den sköna dam
 Ej Monaldeschi och Kristina?
 Som flyktar inom rampens ram,
 Lik brottet undan straffets pina.

Förr var det han utaf de två,
 Som lifvet sitt försökte berga
 På slottet i Fontainebleau
 För lejda mördarhänders värja,

Nu är det hon, som ej får ro
 I gröna marmorsarkofagen,
 Der graflagdt hennes stoft skall bo
 I Roma, till den sista dagen

Har då dess skugga flyttat plats
 Från Tiberns upp till Mälarns stränder,
 Till Magnus Gabriels palats,
 Der hon med sammanknäpta händer
 Och fladdrande, förvirradt hår,
 Till folket utanför, som larmar,
 Nu ber vid fönstret, der hon står:
 Fins ingen här, som sig förbarmar.

Hur talande dess blick, fast stum,
 På kratern af vulkanens grunder,
 Nu mäter ifrån tornets rum
 Förtvifladt bråddjupet inunder:
 Ren qväfver lågan hennes röst,
 Hon sjunker med ett skri af smärta
 I elden, tärande dess bröst,
 Som samvetsqvalen hennes hjerta.

Och riddarn med det mörka hår —
 Den vackre Monaldechis vålnad —
 Med ärr än efter sina sår,
 Sjönk äfven han, som hon, förkolnad?
 Hvem svarar väl, o säg, o säg,
 Du midnattens välkomna stjerna,
 Som röjde molnet ur din väg
 Och sprängde skalet kring din kärna.

Se, massan, lik en skog af vass
 Emellan flodstranden och bålet,
 Se, kungen med sin örnblick hvass,
 Som klingan på det slipta stålet;
 Grosberens segrare, som vann
 Sin lagerskörd på slagtningsfälten,
 Har funnit här sin öfverman
 I gnistans barn, som trotsa hjälten.

Kaskad förgäfves på kaskad,
 Hur oförtrutet nit än kämpar,
 Besprutar fyrsidig fasad,
 Tills lågan, den man dock ej dämpar,
 Men retar blott till vrede ny,
 Från koppardt tornkrön, der hon skimrar,
 Med trotsig glans mot himmelsky
 Sin pelare gigantisk timrar.

Omsider hunnen till sitt mål
 Hon sjunker med den gamla borgen,
 Förtärd uppå sitt midnattsbål,
 Till aska grånande lik sorgen.
 Godnatt, o makalös, godnatt,
 Snart kalla nordanvindar sopa
 På grafven din i vinternatt
 De hvita drifvorna tillhopa.

Men drifvan smälter i sin tur,
 När vårsol syns på fästet trona,
 Och lindar dofta nu der fur
 Förr speglade i sjön sin krona;

Och strömmens brus mot murad håll
 Skall högt till toner, evigt unga,
 Vid glasens klang i sommarqväll
 Ditt minne ännu länge sjnnga.

Utanför Grand Hotell.

Det dramat en Septemberqväll
 Med månskenshimmel klar
 Skall inom borg och stugutjäll
 Nog stå i minnet kvar,
 Och ge oss, fastän till vår skam,
 En lärdom skarp, men hellosam,
 Som går oförblommeradt fram
 Till alla och en hvar.

Men nämn ej pöbel, fastän rå,
 Nämn icke myndighet,
 En hvar vet nog, tyvärr, ändå
 Sin pliktförgätenhet;
 Det gör ej ogjordt hvad, som skett,
 Och kallar ej tillbaka ett,
 Ett enda af de lif, som sett
 Altren en evighet.

Du söndagsbarn, som odladt fått
 Det dygdefrö, som gror
 I hjertat, af naturen rått,
 Som trädet i sin flor,

Se ej med sådan stolthet på
 Plebejen ned, han är ändå
 Din, hvad du äfven säga må,
 Åsidosatte bror.

Den arme därför lys och led,
 Och af din bildning gif,
 Stig kärleksfullt till honom ned
 Ej blott till tidsfördrif,
 Och uppsök, som i dykarns sal,
 Den perla, som i lågan dal
 Vill inom ouppbrutet skal
 Till solljus fram och lif.

Att hon, befriad ur sitt tvång,
 Ur mörkrets anatem,
 Måhända lysa skall en gång
 I Sveas diadem,
 Som rosen, sprungen ur sin knopp,
 Som stjernan, när det klarnat opp
 Om qvällen, ofvan skogens topp,
 Kring himlens mantelbräm.

Stjernsköld dansör.

Och enkedrottning Kerstin gaf order om en bal,
 Och snörde uti guldbrokad in bröstén,
 Och bonad vardt i danssal den eketilja hal,
 Som glansk-is, när det frusit har om hösten,

Hvad då förnämst och ypperst fans utaf börd och
 rang,
 Men dödgräfvärn nu jemnat med sin spade,
 Trots yfverborna anor och namn med vacker klang,
 Församlat sig på hög invit, der hade:

Förgyllda kammarherrar och hoffruntimmer ock
 Med spetsar och garneringar på siden
 Der lyste grannt, som blåklint och riddarsporre-
 flock

Bland rågarne i nord midsommartiden.

Der stodo veteraner, som ej just hemikring
 Fått tvättadt uti blod det brukta linnet,
 Men egde i behållning kanhända — ingenting —
 Med undantag af skråmorna på skinnet.

Förnämst bland dessa syntes bredvid den unga
 drott

En krigare markerad, som en kaka,
 Ty hvarhelst än det gälde, att byta hugg och skott,
 Der tog Nils Stjernsköld ej ett steg tillbaka.

Det var densamme Stjernsköld, hvars arm i vap-
 net ses

Än kämpande för fosterlandets ära,
 Och aldrig strök för fiende, som en och annan mes,
 De blå och gula färgerna — de kära.

Ty fast på skeppet jägarn en kula i sitt lopp
 Tog bort hans högra arm, som då fick stryka,
 Strök ej han svenska flaggan, som svajade på topp,
 Der krutmoln mellan hafsskum syntes ryka.

Sin hvila länge sedan, som somnad våg mot strand,
 Från striderna på landbacken och hafven
 Han fått i Gillbergs kyrka i Södermannaland,
 Fast blott en nypa stoft fins kvar i grafven.

På bal'n bland silkesstrumpor och sölvbespända
 skor

Desslikeš hertig Julius sågs blänka,
 Hertigen Frans Alberts af Lauenburg herr bror,
 Och båda två till hofvet slägt kantänka.

Men bäst musikens toner de genomljödo sal,
 Och par om par i dansen syntes sväfva,
 Sågs äfven Stjernsköld stelbent på eketilja hal,
 Att framåt med en dam i dansen sträfva.

Visst gick det mindre smidigt i vänningarne kring,
 Än för de unga lejonon på tiljan,
 Men Stjernsköld, oförtruten, dock låddes ingenting,
 Fast dansförmågan ej höll takt med viljan.

Nog månet löje qväfdes uti sin födslostund,
 Likt månet barn ej verlden kallar äkta,
 Fastän det kanske ryckte på smilbandet kring
 mund,

Som solfjädern fick dölja med att fläkta.

Lauenburgarn endast förmådde ej stå mot
 Sin lusta, som ej tuktats nog kanhända,
 När han i nåder täcktes med framåtflyttad fot
 Få Stjernskölden att tumla öfverända.

Men då sprang upp i svallning, som Vetterns djup
 i brus,

Det gamla, svenska vasablodet äkta,
 Ty kungen gaf strax hertigen en ärlig sinkadus,
 Att käkarne så nära blifvit bräckta.

Ur näsan blodkaskader öfver hertiglig kind
 Nu sprutade på tiljorna i salen,
 Men gycklaren fann klokast försvinna, som en
 vind,

Och drypa af för alltid ifrån balen.

Det gick ett allmänt rykte, fast ännu i arkif
 Förgäfves man dess dunkel försökt soffra,
 Att det var denna örfil, som kostade det lif,
 Martyrkungen på slagfältet fick offra.

Gustaf Adolfs intåg i Nürnberg.

Till Professor Wagners Crayonmålning, exponerad i Max
 Römers lokal: 19 & 21 N. Clark Street, Chicago.

Hvad är det för en trupp, der rider
 Fram, som till en segerfest?
 Hvad är det för tåg, som skrider
 Mot den främste der till häst?

Och de fromma männen, trenne,
 Hvilka ligga der på knä
 Kring den stående, kring denne,
 Säg mig, hvilka äro de?

Jo, det grå triumviratet,
 Som på knä har sjunkit ned,
 Tillhör män af celibatet,
 Som ett värdigt afmarschled,
 Men den främste, som der rider,
 Majestätet, som ej smält,
 Hjelten är från heta strider,
 Segraren vid Breitenfeld.

Hvar är hans armé, den käckä,
 Torstensons artilleri?
 Jo, den gått i ordnad sträcka
 Redan Nürnbergs stad förbi:
 Ej han kommer med soldater
 I en stod af eld och rök,
 Som en skock utaf kroater,
 Utan vänligt på besök.

Derför ock den hållning trygga,
 Utan fruktan denna blick,
 Som ej orsak har, att skygga
 I ett krypdjursartadt skick,
 Hos den man, på stadens vägnar,
 Hvilken värdig, allvarsam,
 Som en Rådets medlem egnar,
 Räcker Nürnbergs nycklar fram.

Dukar vifta, klockor ringa,
 Högt befriaren emot,
 Barn till mötes honom springa,
 Blommor regna för hans fot,
 Ingen krigsgärd ut han skrifver,
 Borg- och ridderskap ändå
 Gladt den ädle gästen gifver
 Mer, än han kan peka på.

Himlens glob i silfver drivven,
 Prickad med dess karta af,
 Liksom jordens, der beskrifven
 Med dess poler land och haf,
 Räcks den mencklige försvararn
 Af dess frihet och dess ljus,
 Som skall lysa verldsomfararn,
 Liksom borgarn i sitt hus.

Tusende och åter tusen
 Lof ske konungarnes kung,
 Tempel äro boningshusen
 Så för gammal, som för ung;
 Ögon, uti tårar tvagna,
 Strålar nu af sol och vår,
 Fast kring en Germansk kampagua
 Kriget än sin gröda sår.

Ung och glad och fagerhårig
 Följer sist en Leubefing,
 Hjelte, fast blott sjuuttonårig,
 Med i kungens kämpering.

Sadlad stridshäst redan gnäggar,
 Stampar vid kanonsalut
 Gnistor mellan tak och väggar,
 Och vill till sin herre ut.

Snart i grofva ryttarbygeln
 Tråder Sveakungen fot,
 Samlar nötta lädertygeln,
 Drager nya faror mot.
 Än är ej martyren kransad,
 Söderut går marschen, käck,
 Dit, der Tilly står förskansad
 Bakom Donau och Lech.

Men hans ögonsten — den kära —
 Som han värnade så glad,
 Skall hur nya tiders lära
 Rider än på sin bravad.
 Andra lagrar stolt att skära,
 Glänsa i hans Iliad,
 Troget med sin hjertes ära,
 En safir på häfdens blad.

Spionen

eller Gustaf Adolfs och Tillys sista möte.

Så djup ur sin vagga bland Alpers snö
 Går Lechfloden, segelbefaren,
 Med hvirflande skum från ö till ö,
 Att kasta sig ned på sin kudde och dö
 I Donaureservoaren.

En droppe fast blott, oceanen emot,
 Han speglar på långväga färden
 De susande skogar med mossbetäckt rot,
 De riddareborgar, det flammande klot,
 Som lyser och värmer all världen.

Han vattnar kampagnan, der lägrad soldat
 De sydtyska drufvorne profvar,
 Och växande brödet på milsvidt fat
 Uppsparkas i dagen till fågelmat
 Af stampande, jernskodda hofvar.

Dit rider nu Breitenfeldsegraren, han,
 Bevakad af kejsarns arméer,
 Och riktar sin blick mot den ostliga strand,
 Der Tilly med trettiotusen man
 Förskansat sig djupt i trancheer.

Han rider och rider på ljusgrön vall,
 Han sätter till ögat handen
 Och rekognoscherar, trots knall på knall
 Från Tillys kanoner, så lugn och kall
 Den bayerska låglandsstranden.

Men floden der rullar sin bölja så strid,
 Hon vaktar för korn och klöfver,
 För kurfurstendömet der tätt invid,
 Och kungen han tager till orda så blid,
 Otålig, att komma dit öfver:

Hör! gossar, hvem säger väl tillitsfull
 Mig djupet, der floden sig kröker?
 Femtio blanka riksdaler i gull,
 Parôle d'honneur, för exemplets skull,
 Ger jag åt den, som försöker.

Då framred ur snömajestätets tropp
 En kämpe, som skråmor fått smycka,
 Och, rätande sig uti sadeln öpp,
 Han bad, att som bonde från tå till topp
 Förklädd, få försöka sin lycka.

Och kungen han log blott och nickade gladt
 Sitt ja åt den raske dragonen,
 Som allmänt var känd såväl dag, som natt,
 För ärliga krigsputs och lustiga spratt
 Och tapperhet uti sqvadronen.

Strax kungen begaf sig till närmsta redutt,
 Dragonen till bondeqvarteret,
 Men återkom snart klädd i hatt och surtut
 Och ett svigtande ungräd på axeln till slut,
 I stället för ryttarbantleret.

Bland hagtorn och vide, så ingen nu ser
 Hans gång i en dalbottens gropar
 Han vandrar åstad emot flodbädden ner
 Och midt i dess skummande stråk sig beger,
 Då posten på hinsidan ropar:

Halt, werda! hvarthän? gif på fläcken ett svar,
 Eller har du en kula bonde!
 Nej, landsman din kula för svensken spar,
 Den kattarn beröfvat mig alt, hvad jag har,
 O, måtte anamma'n den onde!

Ja, det be vi dagligt. Försök dock ej på,
 Såvida du inte kan simma,
 Att vadande tvärs öfver strömmen här gå,
 Som mättes i går och var då tjugutvä
 Fot djup i sin mellersta strimma.

Den halfva dukaten, så blank i min hand,
 Som guldets i kejsarens hytta,
 Är din, om du blott vill till hinsidan strand
 Förhjelpa den husville flyktingen, han
 Kan vara dig sedan till nytta.

Välan, för att ej vara skuld till din död,
 Vill, glömsk utaf krigsreglementet,
 Jag simmande rädda dig uti din nöd,
 Och skaffa dig sold jemte kläder och bröd
 Som nummerkarl vid regementet

Nu bonden han gömde med ängslande min
 Dukaten i hemmaväfd jacka,
 Och vände tillbaka försigtig, som hin,
 Men underlät ej med ett godmodigt grin,
 För välmenta tillbudet tacka.

På omväg, som nyss, der i dalen nu satt
 Det flitiga bi och sög honung,
 Han snart nådde stugan och ombytte hatt,
 Och lånekostym, och gick glad åt sitt spratt,
 Att lemna rapport till sin konung.

En hundrariksdaler han fick ock ändå
 Qvartermästarplats uppå fläcken,
 Och sedan af gullkungens öga, det blå,
 En blick, som betydde: nu kunna vi slå,
 Med Guds hjälp, en bro öfver Lechen.

Af slumpade stugor ej långt derifrån
 Nu bygges, att verket forcera,
 En spång öfver Alpernas strömmande son,
 Som sedan vid strandbatteriernas dån
 Strax trehundra finnar passera.

På hinsidan floden står Tilly dock kvar,
 Till tänderna rundtom förskansad,
 Hvert ögonblick färdig till modigt försvar
 Med hela sin här, som bakom sig han har,
 Af barrskogens kronor bekransad.

Dock — den, hvilken börjat en gång sin reträtt,
 Blir merndels af lyckan förskjuten;
 Att taga revanche har sig sällan så lätt,
 Och kulan — den träffande — sägs ha pollett,
 Och Tillys var denna gång gjuten.

Ett barn af sin tro från sitt fädernesland
 Han slöt, som en hjelte det likar:
 I en ring utaf kämpar ännu uppå strand
 Med Romerska kejsarbaneret i hand,
 Och svept i dess blodiga flikar.

*Fikonet.**

Vid Ingolstadt reddes till tester
 Sextonhundratrettiotvå:
 Det väntades långväga gäster,
 Som skulle sin välfägnad få.

Ty mat fans det nog att få äta,
 Såvida ej gjordes reträtt,
 Och blefvo ej gästerna feta,
 Enhvar kunde dock blifva mätt.

Ej kocken kokt rätterna blöta:
 Den framsatta maten var hård,
 Och drufvorna långt ifrån söta,
 Fast vuxna på kurfurstens gård.

Dock yppades skäl till att knorra
 Vid antydan högt, under grin:
 Om drufvorne kändes för torra,
 Fick gästen sjelf släppa till vin.

* En vid Ingolstadt ryktbar kanon, känd under 30-åriga kriget för sin träffsäkerhet.

Der bjöds uppå nystekta fikon —
 Fast fel af gartnern och hans skull,
 Att hårda, som kärnor i krikon,
 De ej voro bra för ett hull.

Fast gästfritt, de dock ville byta
 Ut frukt, som förut plockats fram,
 Och fikon det ej tycktes tryta
 För äpplen från fremmande stam.

Bland värdar i fästningens mittel
 Med bäjerska hären till vakt,
 Var en som bar styckjunkartitel,
 Och ropade hastigt! gif akt!

»Der kommer en storståtlig herre,»
 Sin fägning skall han få, som gäst.
 Så han står på näsan i kärre',
 Och aldrig mer rider en häst.

Mer hastigt, än jagade ripan,
 Nu kom, så i luften det hven,
 Ett fikon, som träffade pipan
 På ett utaf springarens ben.

Och krossadt, som skalet på nötter,
 Dess resa för alltid var stäckt,
 När ryttaren åter på fötter
 Strax stampade mulln från sig käckt.

Och, oskadad, utbrast förtroget
 Till sviten, som kring honom kom:
 »Den gången var äppet ej moget»
 Och vände till lägret sen om.

Och äppet det var, som vi känne,
 En konung och sjelfbjuden gäst,
 Och fikonet, ämnadt åt denne,
 En kula, som fälde hans häst.

Würtzburgs skattkammare.

Och Würtzburgs erkebiskop visst sorgsen mer,
 än glad,
 Vid kättarnes annalkande från nordén,
 Han flydde, som en hare ifrån sin hufvudstad
 Och gömde sina skatter under jorden.

I lönnrum, som var utsprängdt inunder källargolf,
 Så frälsarn och madonnan, begge gjutne
 Af rent, gediget guld och apostlärne de tolf,
 Af silfver, vardt försigtigt inneslutne.

Men huru väl fördolda bland högtals pregladt gull,
 Som trafvadt låg i kista der på kista,
 Så hittades dock rätt på den kammare så full,
 Som girigheten proppat till det sista.

Ty fast så högt på klippan det står, som förr
 det stått,
 Der Mainfloden går fram med djupa vågor,
 Så stormades och intogs likväl det stolta slott
 En morgonstund förrn sol tändt sina lågor.

Och snart den funna skatten vardt bragdt i da-
 gen opp —
 Eröfraren sin rätt ej ville mista —
 När plötsligt på en packlår, förtärd af fukt och
 dropp,
 Det murkna trä i botten hördes brista.

De rullande dukater mot sten lät': kling, kling,
 kling,
 Och knektarne begynte skyndsamt bocka
 För gulingarne ryggen och springa lätt omkring
 Och fliteligen plocka, plocka, plocka.

När sista kistan hemtats, vardt fyndet deladt ut —
 Den gyllene och klingande valutan —
 I blanka krigarhjelmar, till dess att alt var slut,
 Och ingen utaf gossarne blef utan.

Ferdinand den tredjes dröm.

Utur kyrka och i kyrka
 Att, åt sammanvärfvad styrka
 Be om seger i ett slag,

Kejsarn far, och påfvens söner
Tälja radband, läsa böner
Uti Böhmerstaden Prag.

Utaf guld gediget gjuten,
Med juvelskrud sönderbruten,
Bytt mot mynt till krigets gärd,
Står madonnabilden, blottad,
Ömsom dyrkad och bespottad
Inom altarringens härd.

Helgondyrkandet ock rönte
Gudamodrens nåd, som lönte
En så trägen bön, så öm,
När på furstligt purpurläger
Kejsarn löfte fick om seger
Öfver kättarn i en — dröm.

Hatzfeld nu i nåder tagen,
Sedan Gallas, han vardt slagen,
Har, som härens general,
Order fått att spänna bältet
Emot svensken uti fältet,
Enligt kejsarns eget val.

Öfver Egerflodens stränder,
Hjertat mot af kejsarns länder,
Kommer dristigt norrifrån,
Genom skog, moras och mosse,
Gustaf Adolfs bästa gosse,
— Blixten — Lennart Tostenson.

* * *

Med försliten kropp och helsa,
 Som ej mera står att frälsa,
 Sen i fält på nytt han drog,
 Klagar, permission förvägrad
 Och af krämpor mest besegrad,
 Fältherrn, knotande med fog:

»Löst från Ingolstadtska murar
 Värka dessa hagelskurar
 Ur min kropp hvart enda ben,
 Bjöd mig ej fältherrepligten
 Gaf jag för den böfla gikten
 Raggen kriget och armén.

Rådets böner, länge hörde —
 Mest herr Axels dock mig rörde —
 Öfver fosterlandets nöd,
 Och att rädda det från nesa
 Var, som mig förmådde resa
 Hit, sen Jan Banér var död.

Plågan dock för trots mig varnar,
 Gud ske lof, se himmeln klarnar,
 Herren vet nog hvad jag tål:
 Fosterlandet rår, jag tänker,
 Om mitt lif och den, mig skänker
 Kraft, att föra Sverges stål.

Derför bort all veklig klagan,
 Jag vill tacka Gud för agan,
 Rida ut, förrn sol går ner,

Ta i ögonsigte nejden
För den tida morgonfejden,
Som ej nu kan undgås mer.

Ledes, när signalen hvisslar,
Så till stugudörr, som gnisslar
Uppå rostigt gångjernspar,
Fram i bistert nordanväder,
Vid sin tygel, garfvadt läder,
Fältherrns gnäggande tartar.

Snart herr Lennart utan tadel
Sitter rak i ryttarsadel,
Och utöfver frostig äng
Till en skogshöjd galopperar,
Håller in der och studerar
Blifvande bataljterräng.

* * *

Stjernan bleknat. Slut är natten,
Ljusnande kring land och vatten
Dagen tyst sig mornat till,
Endast här och der i snåren
Höres, som man vet, om våren
En och annan morgondrill.

Och en skiltvakt närbelägen
Stampar på den frusna vägen
Foten varm i ökad takt,

Hör då kallar trumreveljen,
Just som fältherrn lykt konseljen,
Upp till morgonbönens akt.

Den är kort — på gamla seden —
Ej så lång, som under freden:
Kärnord, som en knekt förstår,
Så en psalmvers mangrant sjungen,
Aldeles, som under kungen,
Och ett kraftigt »Fader vår».

* * *

Slaget.

Nu, förrn sol i öster lågar,
Högra flygeln hurtigt tågar
Till en höjd af rimfrost hvit,
Götzen söker försprång vinna
Med sitt folk, men kan ej hinna
Före Wittenbergarn dit.

Kraftens språkrör — malmstöpt tunga —
Börja nu deruppe sjunga
Dånande från fjällets mur
Och, lik åskan, körd bland skyar,
Väcka städer upp och byar
Ur sin ljufva morgonlur.

Marken berghårdt sammanfrusen
Dånar under sinom tusen
Hofvars slag i sträckt galopp,

När en Douglas, van vid fara,
 Gör attack på jernklädd skara —
 Spillror af en Cronbergs tropp.

Här sitt blodsdop erhöj hjälten,
 Som gick sedan öfver Bälten;
 Kulan stundom nöjs med spratt:
 Långa håret, svedt och knorradt,
 Brabantslinnet genomborradt,
 Liksom rock och fjäderhatt.

Ascheberg på venstra flygeln
 Störtar med i munnen tygeln,
 Sabel och karbin i hand,
 Följd af kämpalysten trånad —
 En sqvadron i skråmor grånad —
 Föga mer än hundra man.

Mot de Werten — svarta grefven —
 Med den flamska bondenäfven,
 Tag på tag, och det ej slapt,
 Men fast rakad, som med lie
 Inte en gång, utan nie,
 Gaf ej nederländarn tapt.

Dock — när utur hjälmen, klufven,
 Framstack af den svarta lufven
 En och annan blodig lock
 Från hans sönderhuggna skalle,
 Lika den en sårad nalle
 Vänder mot en jägarflock,

Vika ändtligen tillbaka
 Öfver frusna kärr, som braka,
 Bäjrarne bak trotsigt stöd:
 Fotbrigad med fälda piken,
 Färgad, liksom vimpelfiken
 Uppå skaftet purpurrod.

Sist gör Douglas, höglandsskotten,
 Käcka ryttaren i botten,
 Än en choque och det, som karl,
 Då brigadens sprängda leder
 Flykta eller sablas neder
 I en hög kring sitt standar.

Hän till Tabor flyktar grefven
 Och hans slagna kämpar äfven
 Mörka, som han sjelf i syn,
 Hur till angrepp nytt han lockar,
 Truppen blott på solden pockar
 Under hotfullt ögonbryn.

Strax i början utaf slaget
 Fick herr Lennart öfvertaget;
 Götzens flygel sprang till skogs,
 Striden räckte hela dagen,
 Innan qväll'n var Hatzfeld slagen,
 Och han sjelf tillfångatogs.

Himlen mulnat: marken mjuknar,
 Regnet flödar, fältherrn sjuknar,
 Gikten börjar i hvar lem
 Upp och ned att galoppera
 Och, som vanligt att grassera
 Som en skenkamp utan rem.

Fot, ihopsnörd, tappar bygeln,
 Hand med kramp i släpper tygeln,
 Fältherrn vacklar på sin häst,
 Lyfts af trogna händer räddad
 På sin bår, med fanor bäddad
 Till herr Lennarts segerfest.

Hugger plågan klor och tänder
 I sitt offers rygg och länder,
 Är dock hvilostaden mjuk
 Med den dubbla kejsarörnen
 Och emblemerna i hörnen
 På broderad silkesduk.

Trummor hvirfla, hjeltar bära
 Segrarn — nu en krympling nära —
 Dit, der brasan, tänd i byn
 Med det svenska högqvarteret,
 Prydt af fältmarskalksbaneret,
 Lyser skogens dunkla bryn.

Medan fanatismens kedjad,
 Under bön till himlen vädjad,
 Vid sitt nötta krusifix
 Sysslar fromt, kanonens dunder
 Skakar stad och tempelgrunder
 Nejden rundt kring Jankowitz.

Segerdrucket, blekt af hunger,
 Under gisseln hoppet sjunger
 Sin Ambrosianska sång,
 Och från Kampanilen höga
 Spejar väktarns spända öga
 Utåt vägen, gång på gång.

Hör, då dånar det i fjerran
 Hofslag — prisad vare Herran!
 Segerbudet nalkas fort
 På en häst, som släpar buken
 Emot marken, blodbestruken,
 Fram till stadens gallerport.

Ryttare i hjälm och pansar
 Stampar framför vakt med lansar
 Blodet från sitt stöfvelpar,
 Visar vid en blixstens strimma
 Bref till kejsarn, denna timma
 I sin — drömda segerchar.

Fast i smulor hoppet grusas,
 Fast ej läppen gunstigt krusas
 Mer af nådigt välbehag,

Kejsarn, läsande notisen,
 Dock beherrskar lugn vid krisen
 Viljefasta anletsdrag;

Gjutne, som i bronzen samman
 Matt belyste nu af flamman
 Från två mörka ögonklot,
 Stirrande ur hålor djupa
 Ned, som för en ättestupa
 Afgrundsstalp med ens emot.

Nu sitt öde mot hur hatet,
 Underblåst af celibatet,
 Kämpar under midnattsstund
 Inom barm, der harmen flammar
 Osedd i sin dolda kammar,
 Svigtande på rubbad grund.

Läppar, vana blott befalla
 Alt beherskande och alla,
 Fastän nu förutan mål
 Medan grämelsen dem sluter,
 Öppnade om få minuter,
 Med en klang af härdadt stål,

Ropa högt med manlig stämma,
 Som ej fruktan kunde skrämma
 Den betryckte i sin sorg,
 Till en hofsven: Vagn och hästar
 Fram åt mig och svit, som gästar
 Här uti min kungaborg.

Tvenne härar nu förstörda,
 Bönerna alsintet hörda,
 Fastän patern låg och bad.
 Bäjern af fransosen bundet,
 Sachsen, som ett skepp på grundet,
 Svensken för min hufvudstad.

På en krokväg nu det hastas
 Fram till Wien, der det rastas
 Och i sammankalladt råd,
 För att frälsas från hin onde,
 Skrifves ut gesäll och bonde
 Af hans kejsrerliga nåd.

Än, som förr, i Tillys dagar
 Och i Wallensteins man klagar
 Öfver landsmäns öfvervåld;
 Rundtom i den hela nejden
 Flyktingar från sista tejden
 Ströfva kring förutan sold.

Väldet gästar borg och stuga
 Ropar åt dess skrämde fruga:
 Fram med vin och kött och fläsk,
 Tvingar mö till dager vaken,
 Passa upp och dansa naken
 Med en drucken soldatesk.

Bönder, borgare, soldater,
 Munkar, prester och prelater
 Om hvarann på väg och stråt

Flykta, medan barn och kvinnor,
 Makar eller älskarinnor
 Ängsligt följa under gråt.

Öde står familjehärden,
 Söderut går sorgefärden
 Emot Alpens kedja blå;
 Guld, arbetadt under hamrar,
 Gömmas der i djupa kamrar,
 Som för öppna dörrar stå.

Ej herr Lennart länge hvilat,
 Snabt i ilmarscher han ilar
 Förbi mången borgruin,
 Tar och skattar oförvägen,
 I sin tjenstutöfning trägen,
 Städer, fästen hela vägen
 Fram till kejsarstaden Wien.

Karl den tionde.

O, Svea folk du upprest ärestoder
 Åt många kungar och förtjente män,
 Som gagn och heder gjort din gamla moder,
 Men af hvad skäl har väl försummats den,
 Som dock var man, att ge helgjutenheten
 Åt landets form, som den på kartan ses,
 Hvarom du sjelf är lika så medveten,
 Som om sin riksgräns Asiens kines.

Ty ifrån annat land han ej med svärdet
 Skar bort en hårsman af naturlig gräns,
 Tog blott igen hvad hängde hop med gärdet,
 Och fick på orättmätigt välde trens;
 Och nu i tvenne sekler, som förflutit,
 Samt ett par tiotal af år dertill,
 Du hvarje synlig gärd till tack uppskjutit,
 Som Svensk mans plikt och hederskänsla vill.

Nej, från der Lappen vallar sina renar,
 Ty äfven dit upp räcker Skånes bröd,
 Och ned till Småland bland dess ljung och stenar —
 Låt gå ett rop om myntadt understöd
 Från hvar och en, som har ännu af plojen
 En upplöjd torfva, i hvars mull det sås,
 Ty slår hans egen årsskörd slint för logen,
 Han vet ändå hvar kakan står att fås.

Och ej förnärmas derigenom grannen,
 Och tungsam pligten visst ej heller käns,
 När offret gäller — icke konungsmannen —
 Men väl omdanaren af rikets gräns,
 Än mindre krigarn, — våghalsen och hjelten,
 Hvars sinne, tärtdt af högre åtråbrand
 Gick djeft, men oförsigtigt öfver Bälten
 Med Sverges krafter bort till annan strand.

Dock hvad man säga kan, utan att ljuga
 Och blåsa granna bublor af beröm,
 Som lik en dagens gullbevingad fluga
 I solen fladdrar öfver diktens ström,

Det är den fria mening, rent ut sjungen,
 Så vida sanningen skall hållas kär,
 Att dagsarbetet för den svenska kungen
 Var ifrån början och till slut besvär.

*Till taflan: »Karl den XII:s likfärd
 öfver Norska fjällen».*

Hvad är det för tåg, som går der, gif akt!
 Och bär som det tycks, på en bår,
 Ledsagad af krigares hedersvakt,
 Som led vid led marschera i takt,
 Fast sakta framåt det går.

Den bördan på höghvälfda skulderblad
 Nu trycker, som sorger, tung,
 Ty han, som der hvilar på lit de parad —
 Den tolfte i Karlarnes lysande rad —
 Är Sveas käckaste kung.

Hans fälttåg är lyktadt, hans kamp mot en värld,
 Och slutad hans lifs bivuak:
 Med handen om fästet på utdraget svärd
 Han somnat på bröstvärnets hufvudgård
 Från örlog och vapenbrak.

Lik Romaren slöt han sitt hufvud, då
 Det mördande skottet small,
 I svenska togan, den uttjenta blå,
 Med slitna klädet och knapparne på
 Af simpel och gul metall.

Och så vardt han funnen af sina män —
 Ett lejon på sin sarkofag
 Af kulan träffadt: Från hvem kom den?
 Men frågan väntar på svaret än,
 Till yttersta domens dag.

Och dagen, bergad, gått in i sitt tält,
 Och fältrop och lösen gett
 Åt nattens skiltvakt, som tyst sig stält
 Med månen till rund på stjernströdt fält,
 Fast icke de sagt hvad de sett.

På sprungna bomber — kartesch och granat —
 Det säde med dödens frö —
 Den sista November fyllt upp sin mandat,
 Och somnat trött, som en käck soldat
 På fjället med blodig snö.

Och månen faller sitt hjelmvizir.
 Och stjernorna slockna ut,
 Och gömma i molnen sitt sifverskir,
 Och natten sänder sin postkurir.
 Ty skådespelet är slut.

Och facklorna kasta sitt röda sken
 På drifvor, som vintern bygt,
 På män och vapen, på stam och sten:
 Det är, som en text om blodig scen,
 Men kungen sofver så trygt.

Så dof en klagan förstulet går
 Och suckar i midnattsvind,
 Och tår, som ej runnit på många år,
 Nu bränner mer bitter, än alla sår,
 På krigarens ärriga kind.

Och solen, som följde sin hjälte så glad,
 Med grämelse vaknar och ser
 På bladet — den sista i hans Iliad —
 Och väcker så långsamt upp by och stad,
 Men Karol vaknar ej mer.

Af dagens hugskott, af lyckans kast,
 Han tigde ej gunst och pris,
 Om jorden än remnade, axeln brast,
 Orubblig han satt dock och sadelfast
 Och trygg uppå karlavis.

Må tadlet ock rida hans lyten uppå,
 Hans dygder ha nordstjernans glans,
 Ej mindre blir hjälten, fast smädad också,
 Ett lejon är alltid ett lejon ändå,
 När smädarn knapt räcker dess svans.

Men ros fick mången för ringa nog:
 För — stjernor — som ströddes ikring
 Lik blad om hösten i gulnad skog,
 När nådens sol med sitt skimmer log
 Ur dallrande kronors ring.

Han nu gjort front och förklarar sig har
 För mönsterherrn högst vid sitt bord —
 Med fel och meriter, sådan, som han var;
 Men länge skall minnet väl än lefva kvar —
 Kung Karl den tolfte i nord.

Bland Sveas hjeltar i höganloft
 Han dväljes, fast vördnad går
 Och tyst, som på grafvar ett blomsterdoft,
 Besöker i Rididarholmskoret hans stoft,
 Så länge än världen står.

Karlsten.

Ett svenskt Gibraltar, på din klippa
 Så trygg du står och från ditt krön
 Alvarligt blickande mot sjön,
 Der segel upp och neder vippa,
 Och vi af häfden gjort det rön;
 Du stått i alla väder lika:
 I fredens dag, i kuleregn,
 Mot fienden ett säkert hägn
 Och skydd för seglaren tillika.

Och därför kan du blicken höja,
 Af fienden du pröfvad blef,
 Och en och annan skråma ref
 Han nog i din granitstenströja,
 Men aldrig lag för dig han skref,

Och inga minnens skymf dig agga,
 Ty aldrig ströks, så vidt jag vet,
 Till tecken utaf ödmjukhet,
 Din gamla blå och gula flagga.

Och kom han smygande bland skären,
 Som katten smyger efter rof
 Och gjorde en och annan lof,
 Han kunnat spara sig besvären
 Af slikt och onyttigt behof;
 Gick han på afstånd, fick han vara,
 Men annars kom med blixten käck
 En kula, som sad': halt på fläck!
 Och varnade för större fara.

Och rustad än i dödens vapen
 Du står der natt och dag på vakt,
 Och mäter horisontens trakt,
 Der drakars stam med eld i gapen
 Gå fram på vågorna med magt,
 Och ifrån din kanongluggs ruta
 Blott varsnar, spejande och stum,
 En fiskare på hafvets skum
 Och bohuslänning med sin skuta.

Vi haft så många mulna dagar,
 Så mången grämelse och sorg,
 Förlusten af ett Sveaborg
 Man ännu djupt, fast tyst beklagar,
 Men uppå lifvets vexeltorg

Vi lärt oss smärtans kalk att tömma,
 Och hvad, som ej förändras kan,
 Vi lärt fördraga, som en man,
 Om vi än ej det kunnat glömma.

Den tid hör mer och mer till minnet,
 När nationalhat ännu brann
 Och folken mötte hätskt hvarann
 Med fiendskap och mord i sinnet;
 Det var ej deras skuld minsann
 Men våldsmäns blott med namn af kungar,
 Som väpnade de förres hand
 Och förde dem från strand till strand
 Som skogens rofdjur sina ungar.

Men *den dag* nog en gång kan komma,
 När sista konungen är weg,
 Och jordens rund och minsta fläck
 Får stå med fredens ax och blomma
 Och folken skola utan skräck
 Som vänner och förlikta bröder
 I samdrägt lefva med hvarann
 Och hafva Gud och ingen ann'
 Till konung uti norr och söder.

Med denna oförställda helsning
 Farväl, o Karlsten, hell din kraft,
 Och tack för hvarje bragd, som haft
 Till följd från fienden vår frälsning,
 Fast den spilt mycken blodig saft.

Må alla mordredskap, du eger,
 Få smältas om en vacker dag
 Och bli, så tror, så hoppas jag,
 Till verktyg blott i fredens läger.

Karl von Linné.

»Sätten i en handtverkslära,
 Enär, hvad, som visats har,
 Svårligen man kan begära,
 Att med boken han blir karl.»

Så de talade och sade
 I all välment välvishet,
 Lärarne, discipeln hade,
 Fastän ingen vardt profet

Men en liten flicka, namnad
 För zigenarliva blott,
 Och lik drifna spånen hamnad
 Vid den fjerran strand, han nått,

Kom ur gulnadt sommarläger,
 Hotadt utaf köld och sult,
 Fram, som en legend det säger,
 Till kaplans i Stenbrohult

Okänd, vandrande från skogen,
 Med sin far och mor en höst,
 Fast till åren knappast mogen
 Jungfru än med rundadt bröst.

Der ren döden utan hinder
 Satt sitt frö, att växa strax
 Under ett par gula kinder,
 Genomskinliga, som vax.

Vildmarksdottern, den elända,
 Född på stenbrits, fylld med strå,
 I en bergskrefva kanhända,
 Spådde sannare ändå.

Lärd, att djupt en sak begrunda,
 Och med dom ej göra dråp,
 Stälde hon helt annorlunda
 Smålandspiltens horoskop.

Talade med läppar bruna,
 Tecknade med skuggrand på,
 Hoppets glada framtidsruna,
 Tröstande, till gossen så:

Karl, spänn kring dig mandomsbältet,
 Och tro ej magisterns dom
 Hindrar örten, att på fältet
 Hvarje vår slå ut i blom.

Knapparne i Hertas kläder,
 Blommorne på jorden grön,
 Der hvar höjd är den kateder,
 Biltot folkstam gör sin bön,

Ha dig kär alt mer och mera,
 Älska derfor samvetsgrant
 Dem tillbaka, och studera
 Flitigt blott den foliant,

Som förutan rem och häkten
 Ligger öppen med dess blad,
 Och från tida morgonväkten
 Doftar ambra rad för rad,

Uti ängar, skog och lunder,
 Och förklara sen derur
 För en verld de många under,
 Som fins till i Guds natur.

Har du blott de rosor kära,
 I förbidan på dig stå,
 Skall du för din trohet ära
 Och belöning en gång få.

Och ett namn, som öfverblänker
 Kungakronans röda gull,
 Sen zigenerskan man sänker
 Ner i jordens svarta mull.

Och ej blott i herrgemaken,
 Men i stugan mångenstäds,
 Der man börjat nu bli vaken,
 Har man reda på, och gläds,

Medan flickorna på ängen
 Binda samman sin bukett,
 Och det gärdas utaf drängen,
 Att Sibyllan hade rätt.

* * *

Ädla Svea, skåda anletsdragen,
 Se din sons gestalt,
 Pannan, blicken, alt
 Af den rätta halt,
 Hur det träffadt träder fram i dagen,
 Gladt, som sommar, i den gröna hagen.

Lager gittade han ej att skära
 På en krigsmans sätt,
 Men på höjd och slätt
 Tolk af lag och rätt,
 I naturens rike vann han ära
 Med exempel, rena, som hans lära.

Och vid denna lager häftar ingen
 Prick af blodigt dropp,
 Och vid malmstöpt kropp
 Reser sig ej opp
 Någon klagan här i mannaringen
 Från en jord, som ropar hämd omkring'en.

Segerns ära kostade ej tårar
 Utaf barn och vif,
 Under kungakif,
 Inga men'skolif,
 Unga grödor utaf hoppets vårar,
 Hvarftals höstade på svarta bårar.

Som en vänlig solskensstråle inne
 Eller utikring
 Flöt hans dagsbeting
 I disciplars ring,
 Utan oro i ett manligt sinne,
 Utan skugga på ett fläckfritt minne:

Som skall glänsa mer än krigarstålet,
 Än så länge hörs,
 Att en tunga rörs —
 Mandoms eller mörs —
 Fri från smicker, som från gatuskrålet,
 På det gamla, svenska modersmålet.

Och som lefva skall så länge jorden
 Kring sin axel går,
 Ifrån år till år,
 Och det fins en vår
 Med en blomma, som der fostrad vorden,
 Doftar mot oss i den kalla nörden.

Lerchenborgs ros.

Scenens plats är sjukhussalen
 På kirurgernas klinik,
 Dagen efter Idstedbalen
 Vid kanonernas musik.

Fredligt sida invid sida,
 Ut i en och samma rad,
 Vän och fiende der qvida
 Uppå plågans lägerstad.

På den tappre landssoldaten,
 Som på livvaktens vid Rhen,
 Tog ett stycke kött granaten
 Af en arm eller ett ben.

Menskan, jordens högsta prydnad,
 Som ett offer eller — hur —
 Ligger för sin blinda lydnad
 Sönderstyckad, som ett djur.

Kanske segrarn — hvilken lycka —
 Får, sen svalnad är hans glöd,
 Gå på invalidens krycka
 Kring och tigga sig sitt bröd.

Der i kåpor svarta, långa,
 Sväfva öfver golfvet lätt,
 För att trösta dessa många,
 Tvänne englar på sitt sätt.

Det är tvänne Kristi brudar,
 Fromma systrar, som ha gått
 Ut i klostrets sida skrudar,
 För att tjena andra blott.

Tårögd syster Magdalena
 Torkar, englalik i tron,
 Läkarinstrumenter rena
 Till en ny operation.

Sista ronden går för dagen
 Tyst sin gång med lätta fjät,
 Läser här och der i dragen
 Dödens stilla majestät.

Sakta, lampan likt, som flämtar,
 Rinna timglassandens korn,
 Medan tempelklockan klämtar
 Midnattsslaget i sitt torn.

Ur en lefrad blodpöl dragen,
 Lagd på säng af gjutet jern
 Der en yngling, nyligt tagen,
 Såsom Danmarks sista värn,

Stönar: »gif mig vatten, vatten,»
 Medan febern, sen i går,
 Tagit eld inunder natten
 Uti gapen af hans sår.

Olönt då af jordens förstar
 Räcker tyst, som palmens blad,
 Magdalena den, som törstar,
 Bägarn, fylld med lemonad.

När de heta läppar doppas
 Uti svala drycken ner,
 Hviskar flickan: tro och hoppas,
 Yngling, kärlek för dig ber.

Magdalena, sant du säger,
 Ty en nittonårig brud —
 Seland's skönsta ros — jag eger,
 Som mig älskar närmast Gud.

Denna ringen till begåfning
 Och en kyss på Lerchenborg
 Fick jag uppå vår förlofning
 Af min trogna Ingeborg.

När hon kommer hit och gråter
 Uppå kyrkogårdens sand,
 Och du trycker henne åter
 Denna ring i snöhvít hand.

Sök, att trösta hennes hjerta
 Med de ord: din Ferdinand
 Dog af sår, men utan smärta,
 För ett älskadt fosterland.

Intet jordiskt honom störde,
 När han sjönk i dödens famn,
 Och det sista ord, jag hörde
 Från hans läppar, var ditt namn.

Och om du vill mig betjena,
 Syster, för den sista gång,
 Så, min goda Magdalena,
 Sjung mig nu en liten sång.

Sångens dufva sakta flyger
 Uppåt tonande och blid,
 Och kring ynglingsdragen smyger
 Sig ett sken af himmelsk frid.

När ur österns skyar spricka
 Dagens rosor med dess doft,
 Står en skön, förgråten flicka
 Vid sin brudgums kalla stoft.

Hvem förmår att smärtan bigta
 Hos en öfvergifven mö?
 Som går bort med knän, som svigta
 Under hvita kinders snö.

Bland den råa krigarhopen
 Stridstrumpetens segerord
 Öfverröstar klagoropen
 Från en blodbefläckad jord.

Svenska qvinnan.

Fritt, om du vill och bör,	Strömmande gullhår har Hon ifrån mor och far,
Sjung om de bruna mör, Hvilka, der kraften dör	Barm, som till kärlek snar,
Bort, som ett vissnadt rör	Gungar ett svanepar, Ögon, så blå,
Uppå sin strand, Vandra, som lätjan van	Som inom björkars rand, Inmängd med ek ibland,
Eller på mjuk divan Smeks, som en kurtisan	Parvis stå, strand vid strand,
Lojt af en slapp sultan I Österland.	Sjöar i Södermanland Stora och små.

Vänare ändå mö Född uppå Tules ö	Svitiods framtidshopp, Vuxet till mandom opp,
Växer af ädelt frö Liljehvit, rosenrö	Bygd ifrån tå till topp Stark, som en lejon- kropp,
Ar ifrån år.	Var hennes stöd
Se, hur i torftigt bo, Än utaf gammal tro	Inom de gamla skär, Der, hvad hon blygt begär
Timradt, der furor gro	För hvad hon sjelf dig svär,
Djupt i den svenska mo,	Trohet tillbaka är Intill sin död.
Fager hon står.	

Stolts Ingrid.

Af stormen skakas lunden, hvars hvita björkars
rund

Stå nakna ifrån toppen ned till roten,
Lik unga odalisker, som tyst i midnattsstund
Ha blottat sig från hufvudet till foten.

De afkläds intill stammen sin sommargröna skrud,
Lik skymfade slafvinnor sina smycken,
Dem hösten dansat om med vid nordanvindens
ljud

Och krossat emot klipporna i stycken.

Helt tigande ser månen ur sönderbrusten sky
Förödelsen bland topparne, som buga,
När lågan, tänd på härden, än lyser uti by
En ryttare till mötes ur en stuga.

Han följer dunkel strimma af löfbesållad stråt,
Som slingrar sig, som ornen bland morasen,
Der än så springer framför och än tätt efteråt
Hans favorit, en hund af Dalborasen.

Så närmar han sig stugan — ett skröplighetens
tjäll —

Som fast dess hyra troligen var ringa,
Till nödtorft dock gaf husly i mörk oktoberqväll
Mot regn och snö och ovälkommen flinga.

Han sitter af sitt fullblod, som skrämtd af stormens
 choque
 Nu frustar vid sin tygel omkring aspen,
 Då qvinnohand, som mejslad ur brutet marmor-
 block,
 Från stugudörrens märkla lyfter haspen.

Ung riddaren sig gångar in öfver mörkan syll,
 Som knarrar under stöfvel sporrbeväpnad,
 Då gladt mot gästen sträcker sin famn en hel
 idyll
 I tvänne exemplar af menskoskepnad.

Har du sett törnrosknoppen? som sommarsolen
 spilt
 Sin glöd uppå, hvars purpur börjar brinna,
 Så såg du strax den ena, en halfårs gammal pilt,
 Det andra var en tjuguarig qvinna.

Hur hon såg ut? beskrifning om mörklagd eller
 ljus,
 Stor eller liten, välformad till växten,
 Hvad skulle det väl tjena till, du finge bara rus,
 Om trogen blott till hälften blefve texten.

Hvarenda tum förrådde, som blick i sigte fick
 Från fotabjellet ända ned till hjessan,
 Antikens rena stämpel, och hvar hon kom och gick,
 Hon kallades i orten för prinsessan.

Och kanske mången sådan, som varit mindre skön,
 Gett bort af apanaget sista slanten
 För denna växt och fågning hos hennes eget kön,
 Med på sin arm den första kärlekspanten.

Och riddaren sig satte på bänk vid gråstenspis,
 Der furubrasa fladdrade på hällen,
 Ånskönt det växte rosor med knopp och stjelm af is
 På fönsterrutans glas i stjerneqvällen.

Och riddaren han famnar ett lif utan korsett,
 Och skalkas med ett svall af svarta flåtor,
 Som, ringlande kring barmen på glödande brunett,
 Tändt ynglingars begärelse och tråtor.

Han.

Och hör du kära Ingrid hvad jag dig säga må:
 Du vet ju nu hur far min, vill det hafva,
 Och tro mig, när jag säger, att nog det kostar på,
 Att gifta mig i höst med fröken Stafva.

Hon.

Och alla dina löften till mig du svikit har,
 Och alla mina rosor har du tagit,
 Nu har jag endast liljor på vissna stänglar kvar,
 Som tårarne på synderskan har tvagit.

Han.

Sjelf kan jag mig ej gifva, det bör du väl förstå,
 I kyrkan till din make framför altart,

Men guld förutan prutmån det skall du af mig få,
Jag hoppas, du på bästa sätt förvaltar't.

Hon.

Och bjöd du än en guldhög, som Keops pyramid,
Så tornhög den sågs stå i fjärran öken,
Jag sköte den tillbaka, som nu, och sade rid
Och lägg ditt guld till fotä för din fröken.

Och kan du blifva lycklig, så barn och mig för-
skjut,
För gossen vill jag väfva, vill jag spinna,
Tills veken i min lampa en afton slocknat ut,
Och tårarne på kinden slutat rinna.

Och Den skall ge mig krafter, som är de svagas
värn,
Och frukta ej den öfvergifnas klagan
Skall gå till storms mot borgen, som högt mot
barriern
De brusande kaskaderna i Lagan.

Han.

Nu riddaren sig reste och kall, som nordans il,
Med halföppnade läppar han slöt talet:
Farväl, Stolts Ingrid, rida, jag har min hela mil,
Du mellan nöd och bergning nu har valet.

Cigarrfröken.

På slätt, man kan milatal fara,
 Och knappast af träd se en stam,
 Hon föddes, der Tidan, den klara,
 Inunder sitt vide går fram.

Hon brukade slagan på logen
 Långt före sitt femtonde år,
 Hon vaktade hjorden, som trogen
 Med vallhunden, följde dess spår.

Hon sjöng sina visor så glada,
 Som lärkan hvar morgon sin bön,
 När vårsol kring stuga och lada
 Har lockat fram sippor ur snön.

Med vacker attest om sin vandel
 Hon reste till Stockholm, som fler,
 Och fick sig en plats i en handel
 Med tobak, cigarrer, med mer.

När möda, som svettas med ifver,
 Begynte sin dagligdagsstråt
 Bland lätja, som mest går och drifver
 I gator och gränder framåt,

Hon öppnade dörrn för publiken
 Af kunder — en fjärlsseralj —
 Som, fladdrande, fylde butiken
 Kring kinder af ros och konvalj,

Och såg i dess ögon, så varma,
 Två speglar i djupaste frid,
 Lik Vetterns, när trött på att larma,
 Han hägrar vid midsommartid.

Der lades ut snaror så många
 Af guld och med perlbroderi
 På sammet och siden, att fånga
 De rosor med speglarne i;

Men ringarne ville ej passa,
 Och klädningstyg hemväfdt hon slet,
 Och nöjde sig ännu, att stassa
 Och nöta så länge på det.

De fåfänga anbud i harmen
 Förklarade: jäntan är skön,
 Fastän med ett hjerta i barmen
 Så kallt, som den glittrande snön.

Men tog man en rök hos den sköna
 En qväll efter mödosam dag,
 Hon visste såväl, att belöna
 Med löjen af vackraste slag.

En qväll styrdes dit mina kosor,
 Och solen sken än der en qvart,
 Men ej mer på liljor och rosor,
 Som flyttat man visste ej — hvart.

Och speglarne syntes ej mera,
 Som lyste ur ramen så grannt,
 Om blott man tog en eller flera
 Cigarrer der förr för sin slant.

Den fågling, för sköflingen mogen,
 Nog trodde, som fågeln i skog,
 Så visst, att den stämman var trogen,
 Som lockande sjöng, men — bedrog.

Vindrufsklasen.

Mitt gamla vin jag ej försmår,
 Hur tiden också sjappat,
 Och det för öfver tjugu år
 En sommardag vardt tappadt,
 Och fast ej rödnande karmin,
 Som förr i dagar flydda,
 Den drufvan är mitt bästa vin
 Och bordets bästa krydda.

Slätt ingen qvinna eller man
 Kan vid min taffel sätta,
 Om också hvarje droppe brann,
 Fram maken Foglietta,
 Ty eld hon har, som flammor opp
 Men jemväl is, som svalkar,
 Lik sommarnattens silfverdropp
 I blomsterverldens kalkar.

Från knopp hon vardt en klase grann
 På vestra Vetterstranden,
 Och solen som på fästet brann,
 Var vingårdsmannahanden:
 Tre dagar gammal, föga mer,
 Hon fick i dopet bära
 Johannas namn, alsinga fler,
 Och det bär hon med ära.

Vi gjorde bröllop, hon och jag,
 Och bygdé oss en stuga
 Der, tills vårt hus måst gå en dag,
 Mitt vin var ställets fruga.
 Hvad kakan der i egen ugn
 Var dryg för några öre,
 Hvad vinterqvällen den var lugn
 Med drifvan utanföre.

Från sol gick upp till sol gick ned
 Jag röjde kring vår stuga,
 Och sten och stubbe följde med,
 Fast jag fick stå och truga,
 Och armens sena vardt som stål
 Af ej förlegadt lager,
 Och handen svart, som nästan kol,
 I sommarns solskensdager.

Och tog en sådan hand, en slik,
 Ibland till strengaspelet
 Var drufvan oftast den publik,
 Som öfversåg med felet,

Och skänkte sångaren gehör,
 När han söp luft i lungan,
 Som merendels man alltid gör,
 När hjertat är på tungan.

Om pröfning på sin nätta sko
 Fann väg till stugans tilja,
 Som ormen till ett fågelbo
 Af strå bland ros och lilja,
 Så var det drufvans friska blod
 Och dennas ädla safter,
 Som skänkte sångarn åter mod
 Och hoppet nya krafter.

Jag kan ej säga hur stor nöd
 Mig kunde förudmjuka,
 Hur knappt jag kunde ta mitt bröd
 Och vattnet ur min kruka;
 Ja, tag mitt bohag, sätt mig bar,
 Som sparfven på en drifva,
 Men låt mig ha min drufva kvar
 Vid furubordets skifva.

Och blir den drufvan än så kall
 Som is på Åreskutan,
 Och lika hvit, som flingans fall
 Utanför fönsterrutan,
 Jag älskar till min sista dag
 Den gamla, kära drufvan,
 Tills dess hon sänks ett stoft — som jag —
 Inunder kyrkgårdstufvan.

Fiskarstugan.

Bland klippor, som tornat sig nära hvarann
 Och spolas af Kattegats fragga,
 Min farfader bygde af fur henne, han,
 Och der inom rödfärgad timmervägg, grann,
 Af furu stod också min vagga.

Från gångstolen växte jag snart och vardt stark,
 Och uppbar med trots hufvudbona'n,
 Lik eken, hvars stam med sin skrofliga bark
 Helst hvälfver å stenbunden, obanad mark,
 Mot himlen den vresiga kronan.

Så halp jag min fader från gryningen strax
 Med fisket — vår dagliga näring,
 Förutom en lycka, som gaf några ax
 Och skäppor potåter — tills dess det var dags,
 Att mönstra bland årets beväring.

Att sköta geväret gick lika så lätt,
 Som äntra en brigg från galjonen,
 Men bäst var ändå, när det ljud rätt och slätt:
 »Framåt bataljon! och med fäld bajonett
 Till storms mot den der bastionen.»

Och hem kom jag brunstekt, som jag var förut,
 Men började märkbart att magra;
 Ett tycke mig fångslat, som dag och minut
 Upprepade ständigt sitt: älska och njut,
 Och gift dig med Sigrid, den fagra.

Att lyda den stämman var ringa besvär
 För den, som lärt lydnad på heden,
 Och kärare ljud än: »på axel gevär!»
 Vid blomsterhöljd vigspall det formulär,
 Som handlar om äktenskapseden.

Som fågeln begynner vid vårtid sitt lock
 Kring nästet i lummiga snåret,
 Vi kuttrade äfven och fingo en flock
 Af blåögda plantor med slingrande lock,
 Som liknade moderns på håret.

Nog sjön gaf oss fisk hvar gång noten jag drog,
 Men jemt steg dock skulden för mjölet,
 Som aldrig i skäppan der hemma förslog,
 Och maltet på räkning, som hustru min tog
 Hvar månad till brygden af ölet.

Så var jag till marknads, då tryckt af min gäld
 Förvisso jag gjorde en blunder
 Och på en revers, som af handlarn var stäld
 Till anfordran, skref, för att slippa bli skäld,
 Min namnteckning tanklöst inunder.

En dag, innan vårsol smält drivvornas snö,
 Slog köpmannen utan förskoning
 Ned hård, som en bomb med förödelsens frö,
 Och tog så i mät på vår fattiga ö,
 Förmedelst reversen, min boning.

Och husvill, som måsen, som plundrad på bo
 Far kring mellan himmel och vatten,
 Jag stod, sedan allt intill kyrkhatt och sko
 Anammats af björnar med kattslägtets klo,
 Och kronan för krafvet af skatten.

Omringad af gråtande hustru och barn,
 På trappan af utrymda huset,
 Så biltog, som nånsin på böljan ett flarn,
 Fast ej det rör verlden stort mer, än det skarn,
 Som faller från veken på ljuset.

Så drogo vi hädan till främmande land,
 Men aldrig, förrn lifstrå'n är brusten,
 Om väl eller illa det går mig i hand,
 Jag glömmer bort stugan, den kära, på strand,
 Der hemma vid fädernekusten.

Gif akt.

Det heter fri och öppen talan
 I Sverge, men är det ej skämt?
 När folket reser der, som svalan,
 Sin kos hvartenda år altjemt.

Hvad, om det varsnades en snara
 Och vore sant, som ryktet sagt,
 Att tryckfriheten är i fara,
 Männ' då man ropa får: gif akt!

Det andans stål vill nu man taga,
 Som gisslar orättfärdighet,
 Och dristar sjefva purpurn aga,
 Ehuru i all foglighet.

Det sanna ordet är en klinga,
 Som ej tar hänsyn till person,
 Om det är så en bonde ringa,
 Eller en kung uppå sin tron.

Du, som att bistå de förkränkta
 Och lugnt upplysa i vårt land,
 De än i fåvisko försänkta,
 Fått denna klinga i din hand,

Låt henne, käckt och ärligt dragen,
 Innom vårt rikets hela gräns
 Upplysa klart, som sol om dagen,
 Och hugga in, så att det käns.

Till skydd för hvad vi ärligt ärfvat:
 Vår tryckfrihet, som med besvär
 Förtänksamhet åt oss förvervat,
 Och därför ock vi hålla kär.

Lik ett par ögonstenar klara,
 Som helt naturligt båda två,
 Man med sitt lif vill käckt försvara
 Mot hvem, som helst det vara må.

Ett nappatag det blir kanhända,
 Så gnistorna kring stålet yr,
 Men den, hvars skepp ej äro brända,
 Slik bardalek nog inte skyr.

Glöm ej, du har i dina händer
 Den oförytterliga rätt,
 Som är till skydd åt jordens länder
 Mot barbari och oförrätt.

Gif då ej från dig fegt ditt vapen,
 Hur än du trängs och hotas kan,
 Ty feghet har blott fångenskapen,
 Att vänta af sin öfverman.

En verld — hur än vi orden lämpe —
 Förtryckt af orättvisor än,
 Anropar dig, du tidens kämpe,
 Och väntar på förlossningen;

Som innom brynet utaf skogen
 Hvar fågel, förrn han slår sitt slag,
 Inunder tystnad väntar trogen
 På morgonrodnaden till dag.

Hopp och fruktan.

Gud ske lof, man slipper löpa
 Ut i staden snart att köpa
 Ved och lyse släng på släng:

Nattens cirkel blir allt trängre,
 Och för hvarje dag, alt längre,
 »Tranan bär oss ljus i säng.»

Skepp från fjerran hit vill styra
 Med hvad, man kan trygt bedyra,
 Nödigt är till kroppens värn:
 Föda, utan till att skryta,
 Billig, sund och värddt att byta
 Mot vårt öfverflöd af jern.

Från det barnet jollrat mamma
 Ropar nästan i detsamma
 Det på bröd från gryningsstund;
 Må hvar moder kunna tysta
 Sina spädas läppar, kyssta,
 Med en bit af kakans rund.

Qvickt, som sol gör takisdroppet
 Ifrån stuga, springer hoppet
 Nu dit in inunder glam,
 Fastän fruktan jemväl tränger
 Genom dörr, man fåfängt stänger,
 Att, när vän af oskyld stam

Vill för billig penning mätta,
 Dristar egen frändskap sätta
 Svälttull till i Svea land,
 För att prompt mest pocka alla
 Andra, att till föga falla,
 Och, fast utur tredje hand,

Sen i staden, som på roten,
 Köpa af herr — patrioten?
 Kakan, som man måste ha,
 För de ärligt svettbegjutna,
 Tungt ur mödans schakter brutna,
 Vålförtjenta slantarna.

Lyckas man i detta stycke,
 Tillåt då i välment tycke
 Här ett råd, fast oombedt:
 Herre, gör din gård till fästning,
 Ifall fråga blir om gästning,
 Som i häfderna vi sett.

Det gick till, då kung och herre
 Förr våldgästade de smärre
 Alt i landet rundt omkring,
 Och i stället för med pengar
 Liqviderade med — slängar,
 Glåpord eller ingenting.

Dryghet, som i Svea rike
 Yfs, så knapt du ser din like;
 Föga täckes dig mitt tal;
 Heldre då kring fyllda bålar
 Hör du skratt och vackra skålar
 Vid fanfarer i din sal.

Men om släggan du fick fatta,
 Vardt det kanske slut på skratta
 Och när brödförrådet, du,

Dyrköpt kröp ihop på stängen,
 Finge kanske denna sången
 Annan klang för dig än — nu.

Ja, skratta gerna eller — banna,
 Vredgas, höj din stolta panna
 Än med segerkransen, grön,
 Sanna skall du dock de orden:
 Hvarje orätt här på jorden
 Får en gång — sin — gernings lön.

En resande furste.

En kronprins, anländ till en landsortstad,
 Togs mot med hurrarop vid banstationen,
 Men vände tvärt sig om, mer kärf, än glad,
 Och sporde närmsta underklasspersonen:

Säg? hvilken samhällsnyttig, viktig bragd
 Af mig, ni syftar på med hurraropen;
 Nå svara herre öppet, oförsagd, —
 Då maldé den tillfrågade, helt snopen:

Nej, någon bragd vi ej hört talas om,
 Men vi en påstötning ha fått från flera,
 Att hurra mangrant, när ers höghet kom . . .
 Tack, då behöfver jag ej veta mera.

Hvad ville jag ej offra, om jag för lifvets rest
 Vardt lika frisk, som flickan och dess like —
 Blott den, som lidit länge, vet hvilket, som är
 bäst:

Ha helsan eller ock ett kungarike.

Sedlighet.

En afton sedligheten kom,
 Den blyga fröken, ledd af nitet,
 Att vända några andra om,
 Som egde denna dygd för litet.

Snart mötte hon en junker, käckt
 Förföljande vid gaslyktskenet
 En mö, som blottade förskräckt
 En liten, liten skymt af benet.

Då fröken sedlighet, som sagdt,
 Ej kunde numera undvika'n,
 Så tog hon tillfället i akt
 På stället med en straffpredikan.

Men under svallet utaf sitt
 Förmaningstal till junkern, smög'on
 Helt oförmärkt en granskningstitt
 Uppå hans vackra växt och ögon.

Och då hon ej, trots välment nit,
 Tycktes få bugt på föremålet
 Så tänkte hon, att en invit
 Till hennes hem bar bäst till målet,

Så odygden i plötsligt kläm
 Och sedligheten vår i våda
 Snart följdes åt till hennes hem,
 Liksom ett par bekanta båda.

Bemötandet, förstås, vardt godt,
 När sedlighet med odygd parad
 Nu giftermålsannonsen fått
 Omsider lyckligt inbesparad.

Slik utgift tröttnade hon på;
 Ty icke allom just det lyckas,
 Att kunna sig en man här få.
 När med annonsen han skall knyckas.

Nog fick hon svar, visst dusinvis,
 Fast ej den värde reflektanden
 Vann hennes tycke eller pris,
 Förrän på nämde sätt hon fann den.

Som äkta man han nu mer går
 Ej utikring att kurtisera,
 Och frun, hon, slipper år från år,
 Som förr, tyvärr, att — annonsera.

Kaffestugan.

Emellan höga furor med söndersprucken bark
 Det står en liten stuga strax in i Hagapark.

Fast »dold för verdens öga» och utan skylt hon
 står,
 Man hittar dit af ångan från mokkaönans tår.

Dock — huru ringa stugan på backen än syns stå,
 Hon har sin egen, lilla historia ändå:

Det var en gång det hände, att det var nära på,
 Att denna lilla stuga all verdens väg måst gå.

Ty drottningen. som åkte förbi en vacker dag,
 Såg ej den gamla stugan med nådigt välbehag.

Hon tyckte, som ej heller förvånande väl var,
 Att stugan såg för ful ut, att längre få stå kvar.

Så fattades beslutet, fast öfverlagdt helt kort,
 Att stugan skulle rivas och ifrån platsen bort.

När denna vilja kungjorts från hennes majestät,
 Tog gamla frun i stugan upp näsduken och grät.

Ty hotas plötsligt nästet den lilla fågeln har,
 Så flaxar han med vingen och fram och åter far.

Men när en stund hon gråtit, så hennes kind
 vardt röd,
 Begynte hon att tänka en smula i sin nöd;

Så böjde hon sitt hufvud och bad helt tyst till
 Gud,
 Och sedan tog hon på sig sin svarta söndagskrud;

Gick derpå utför backen, att söka upp den prins,
 Hvars bröstbild på sin holme vid stranden ännu
 fins.

Ty här på jorden hade ej enkan annan råd,
 Än att försöka vädja, gudnås, till — kunglig nåd.

Så kom hon fram till slottet, der en lakej till vän
 Snart halp henne få träffa den gode hertigen;

Om hjälp nu i sitt öde hon prinsen bad, och han
 Tog ädelt, såsom alltid, den armas sak sig an.

Gråt inte stackars gumma, gå hem och skrif en rad,
 Och kom med den i morgon, uppmuntrade han
 glad.

Och nästa dag hon syntes med bönskriften i hand
 Utanförl slottets trappa helt nära Brunsviksstrand,

Just då furstinnan, åtföljd uppå sin promenad
 Af hertigen, kom åter så morgonfrisk och glad.

Hvem är och hvad vill qvinnan, som står der,
tro, mon cher?
Förmodligen en fattig, som någonting begär!

Men qvinnan med sin bönskrift i näsduken så
hvit —
Hon neg blott tyst och ödmjukt, tills prinsen, han,
kom dit;

Med solsken i sitt öga han emot gumman log,
Och närmade sig vänligt och böneskriften tog;

Och vände om till drottningen och läste rad för
rad,
Och sen, som gummans böneman, han godt för
henne bad.

Och föllden utaf prinsens bemedlingsnit vardt den,
Att stugan fick stå qvar der och står, som nämndt,
qvar än.

Helgeandsholmen.

Skam den här vill bygga mer!
Rif i stället ned de andra
Skräphuslängorna, man ser
Stå och skämmas för hvarandra.

Jernspett börja, gör din flit,
 Spade jemna och planera,
 Trädgårdsmästare, kom hit
 Att försköna och plantera.

Skapa holmen till en ros,
 Som, der friska vågor välla,
 När alt skräpet är sin kos,
 Blir Norrströms »Isola bella».

Konstnär, hugg en obelisk
 Ur granitens klippa bruten,
 Och ställ sedan utan risk
 Uppå spetsen der en gjuten

Bronsgestalt i afbild af
 Den historiska hjeltinna,
 Som ej stod vid mannens graf
 Modfäld, som en vanlig qvinna;

Men då ädling och prelat
 Sveko — efter gamla vanan —
 Qvarstod, som en svensk soldat,
 Trogen blå och gula fanan.

Och fast med en ringa tropp,
 Trots så mycket svek och snaror,
 Hejdade i segerns lopp
 Ännu Kristiern och hans skaror.

Ty vi veta — eller hvad —?
 Hur hon, glömsk för egen fara,
 Sökte rikets hufvudstad
 I det längsta, att försvara.

Fast mot »tro och lofven» sen
 Lönen utan all förskoning
 Vardt för enkan till herr Sten,
 Som en brottsling, fångens boning.

Ty så gäldar kungahämd
 Ofta kämpen för det rätta,
 När han kan få honom klämd,
 Fastän hit hör nu ej detta.

Ja — vi känna denna dram —
 Hvarför också vi oss värna —
 Liksom denna käcka dam:
 Fru Kristina Gyllenstjerna.

Säg? förtjenar ej, som få,
 Denna Sturens ädla enka,
 Att i dagens solsken stå
 Och i nattens månsken blänka —

Der skall hon, en stjerna klar,
 Om än mörker rider fästet,
 Stå och glädja en och hvar,
 Som, lik fågeln, lemnat nästet.

Sen skall främlingsskarans rad,
 På besök hos oss i norden,
 Gladt utropa: Birgers stad
 Fins ej make till på jorden!

Brefbäraren.

Alt ifrån morgon och till qväll
 Med gassken eller stjernepell,
 I helg- och hvilodag, som söcken,
 Ur hus, i hus jag honom ser
 Gå trappa upp och trappa ner
 I solsken, som i regn och töcken.

En mensklighetens sanne vän
 Och större välgörare, än
 Rätt många, som den titeln äska,
 Han skingrar sorg, han sprider fröjd,
 Om ofrivilligt än fördröjd,
 Så snart han kommer med sin väska.

Den stackars sorgsna flickan, hon,
 Som gnolat knapt den minsta ton,
 Sen hjertevännen gick ur hamnen,
 Dess sinne blir med ens så gladt
 Vid brefbärarens ankomst, att
 Hon springer honom rakt i famnen.

Med drägt för tunn till vinterbruk
 Du gick till bygget och vardt — sjuk,
 Och värden kanske hos dig springer,
 Det fattas bröd — och intet bref,
 Det var förgäfves, att du skref:
 Då kommer — brefbärarn och ringer.

Strax livvets solsken mot dig ler,
 Han utför trappan skyndar ner,
 Att fylla plikten sin för dagen,
 I köld, i blåst, i regn — framåt!
 Tills hem han kommer genomvåt
 Kanske, eller med snö på kragen.

Så dagligdags från år till år
 Han, utan att få tröttna, går,
 Tills han en gång lik dem, som flytta,
 Får sitt betyg med svart på hvitt:
 Han ärligt fullgjort kallet sitt
 Till enskild, som till allmän nytta.

Hvem är det då i det distrikt,
 Han, enligt aldrig sviken plikt,
 Betjenat träget till det sista,
 Som vänder sig om på sin klack
 Och har ett afskedsord till tack,
 När han far bort uti sin kista?

Tändstickan.

Förr fick med stål och flinta flickan
 Båd väl och länge stå och slå,
 Förrn sköret och den täljda stickan
 Hon lyckades få eld uppå.

Men så kom tändstickan i världen,
 Och hjälpte till att få upp ljus
 Hvarhelst hon stannade på färden,
 Och spridde sig från hus till hus.

Utöfver oceanens vatten
 Hon gungar hän till fjerran land,
 Och tänder midt i mörka natten
 En plötslig morgonrodnads brand.

Fast lika snabt på alla ställen
 Och kort, hur nyttigt dock dess lif
 För såväl möda sen i qvällen,
 Som och för ädelt tidsfördrif!

När i en kolmörk vrå man famlar,
 Som fremlingen på okänd strand,
 Hur lyckligt, förrn ikull man ramlar,
 Att få en tändsticka i hand.

Dock knapt man ändamålet vunnit,
 Förrän behovvet inom kort
 Med tillfredsställelsen försvunnit.
 Och saknadslöst hon kastas bort.

Och månet menskolif kanhända,
 Hur lysande på ytan än,
 Här slocknar ut och går tillända
 Långt mindre gagnetigt, än den.

Peter tigerbane.

Från rödfärgstruket, torftigt tjäll,
 Der han hos far och mor skött spaden,
 Han, som en vandrande gesäll,
 Till fots kom upp till hufvudstaden.

Bland strejkare, som gingo kring,
 Han pröfva fick på hvarjehanda,
 Men lyckades i ingenting,
 Då han ett skepp en dag såg landa.

Med engelsk flagga på sin mast
 Det var, så stod det i dess akter,
 Ifrån Calcutta och med last
 Af socker ifrån Ganges trakter.

Som lösningskarl visst icke kjäd
 Han hjälpte till vid skutans lättning,
 Och när hon gick, han följde med
 Bland antalet af dess besättning.

Så fick han lära sjömanstag
Och upp och ned i vanten skutta,
Tills färden slöts en vacker dag.
Och han ilandgick i Calcutta.

Drack bland kamraterna ett glas,
Men gjorde ingen öfverhalning,
Och fick sig sen på ett plantage
En anställning med god betalning.

Det var en öfvermåttan stor
Ostindisk, välskött, hacienda,
Som egdes af en rik spanior
Med penningar förutan ända.

Han bodde i af marmor hvit
En slottslik, vacker, morisk villa,
Lik dem, som ett fördrifvet nit
Prydt nejderna med kring Sevilla.

Arbeta här fick Per, minsann,
Med spaden och de andra jernen,
Så svetten ner i skorna rann,
Och bo i arbetarkasernen.

Men hvar gång jemt på slottsplatån,
När Per gick hem i solnedgången,
Han möttes af en stråle från
Två svarta ögon på balkongen.

Hvar morgon såg han samma syn
 Och samma ögon på sig stanna,
 Och samma svarta ögonbryn,
 Och samma hvälfda, bruna panna.

En dag en jobspost mälde snabt:
 Nu är Matteo också tagen —
 Det tredje offret — och det knapt
 Inom den trettionde dagen.

Då slängde ursinnigt patron
 Sin hvita halmhatt ner i backen,
 Och utbrast med förbittrad ton,
 I det han stampade med klacken:

Fins icke här så mycket krut
 Och kulor, så att denna fasa
 Båd sent och bitti' kan bli slut,
 Och för museum'et en trasa?

Den, som uppvisar djurets hud,
 Skall, om han än är hottentotter,
 Få hvad han vill jag svär vid Gud!
 Om ock det var min egen dotter.

Dock alt hans tal var, som till lik,
 Och inga andra tungor rördes,
 Än papegojornas, hvars skrik
 Från träden när och fjerran hördes.

Blott Per, han, mumlade ett grand:
 Hvar djuret fans, då arbetskungen
 Utsträckte, tigande, sin hand,
 Och pekade på närmsta dungen.

Derpå klef Per fram till patron,
 Som för de fege läste lagen,
 Och anhöll att få permission
 Ifrån sitt arbete för dagen.

Med silkesdukar på hvarann
 I tjocka slag kring begge armar
 Och slipad dolk snart nog han fann
 Till idet vägen: blod och tarmar.

Och ej det stod just länge på,
 Förr'n han kom dit på tysta sålan.
 Och såg bredvid sin unge stå
 Tigrinnan upprest in i hålan.

Nedhukad, utsträckt, smärt och lång,
 Hon anfallsfärdig nu af tvånget
 Vardt förekommen denna gång,
 Ty det var Per, som — gjorde språnget.

Hans härskri dränktes i ett vrål
 Af rytande och dödlig smärta
 För dolkens stöt på stöt med mål:
 Tigrinnans ögon, hals och hjerta.

En trupp, när tvekampen var slut,
 Fastän osynlig dessförinnan,
 Kom Per till hjälp att — släpa ut
 Den lyckligt dödade tigrinnan.

Ehuru Per af tand och klo
 Ej vardt bokstaffigen skalperad,
 Med skräms-medalj han dock, måtro,
 Synbarligen blef dekorerad.

Och den medaljen skänkte Per
 En utaf lifvets skönsta lotter:
 En brud så skön, så huld, så kär —
 Patronens enda barn och dotter.

När efter bröllopet han var
 I hennes mjuka armar fången,
 Så såg han samma ögonpar,
 Som första gång på slottsbalkongen.

Så snart hans nya brigg blir klar,
 Han ämnar jemte barn och frugan,
 Att helsa på sin mor och far,
 Det gamla par, i röda stugan.

Adonis död.

Adonis, van till att behaga,
 Och Venus favorit, den fyr,
 Gick ut till skogs en dag att jaga,
 Fast denna jagt vardt honom dyr.

Ty snart det släppta kopplet stötte
 Uppå en vildgalt, stor och stark,
 Som jägaren helt plötsligt mötte
 Uti en hålväg af sin park.

Ta bågen var ej tid: som tanken
 Flög spjutet qvickt mot jagad galt,
 Som dock med vapnet fast i manken
 Sprang rakt på jägarens gestalt.

Dess betar nu — o, höjd af fador —!
 Sig höggo fast i kött och ben
 Och söndersleto dem, som trasor,
 Då — fast all hjälp var nu för sen.

Igenom snåren Venus hastar
 Förfärad af sin älsklings skrik,
 Och, under vild förtviflan, kastar
 Sig ned öfver ett blodigt lik.

Och blodig sjelf på armar, fötter:
 Ty vid sitt språng i tunna plagg
 Hon sårats ibland sten och rötter
 Af hvita törnrosbuskens tagg.

Af blodet, droppande i kalken,
 Den hvita ros vardt purpurröd,
 Som kinden på den fagre skalken,
 Förrn den olycklige var död.

Så fick vår jord den röda rosen,
 Som nu bland palmer och orange
 Med kärlek odlas af fransosen
 Ner i det soliga Provence.

Flickan och Bacchus.

Han: Hvarthän i middagshettan sköna flicka?
 Se, solen bränner sanden på din stig!
 En saftig drufva skulle vederqvicka
 I vignens svalka här en stund hos mig.

Hon: Jag skall åstad, att vackra blommor tinga
 Till systers bröllop, som skall stå med glans,
 Och ni, herr Bacchus, ser jag, har ju inga
 I rankgirdanden af en vindrufskrans.

Han: Men klasar, dunkla såsom nattviolen,
 Och lika söta här uti min lund,
 Som de der körsbären, som nu i solen
 Så röda lysa på er egen mun.

Hon: Er mogna drufvas glöd dock ej förgyller
 Det fula rykte, som en flicka får
 I edert umgänge, helst jag, som fyller
 I dag på dagen mina sjutton år.

Han: Jag gratulerar! då är skäl att sätta
Fram just en äkta, bräddfull druffblodsbal.
Ert namn min fröken?

Hon: Det är Lauretta!

Han: Jag har den äran: vår bekantskaps skål!

Hon: Tack, tack.

Han: Vid Bacchus, Venus eller Fröja,
Ni Lauretta är i dag min gäst,
Och tillåt min balletkår nu förhöja
Med sång och dans er födelsedagsfest.

Hon: Om jag ej redan vuxit ifrån dockan,
Det vore roligt edra gracer se!

Han: Gif akt, nu ringer jag med sifverklockan,
Och se: der niga de ju alla tre.

Försvinnen slöjor! kanstanjetter ljuden!
Och tråden fötter med er bruna glans
I luftig cirkel omkring Bacchibruden
En äkta, liffull, romersk bröllopsdans.

Och så en sång för kärleken och vinet,
På Tassos språk, mina sujetter små,
Ty, som ni vet, jag fasar för latinet,
Och sen reträtt: Till allmän hvila gå.

Skål, Lauretta! Bacchi herrskarinna,
Träd nu på fingret denna vigselring —

Hon: Ja, tack! men ack, hvad mina pulsar brinna,
Och allting dansar för mig rundt omkring.

Han: Uppå divanen fort med tigerhuden,
 Och beledsagen tyst mitt hjertas skatt,
 Den krönta, sjuttonåra Baccibruden
 Till nattlig hvilas ostörd ro... Godnatt!

Hur ljuft hon slumrar i det mörka svallet
 Af flätor, fria silfverpilens tvång:
 Var Eva före eller efter fallet
 Mer skön än Bacchibruden denna gång?

Otacksamhet.

Släpande sig fram i sanden
 Kom på blodfläckad sandal
 Dignande hon fram till randen
 Af en okänd, fruktbar dal,

Der orangeträdens frukter
 Tyngde neder gren vid gren,
 Och en åder flöt i bugter
 Från en källa, klar och ren.

Frukten villig att hugsvala
 Bjöd pilgrimen: njut och tig!
 Källans öga tycktes tala:
 Främling, kom och drick af mig!

Glad hon mottog utaf frukten
 Och af källans friska våg
 Och af badet uti bugten
 Kraft, att fortsätta sitt tåg.

Hon kom hem, hvarfrån hon farit:
Främlingar i nöd hon mött,
Men nu har hon glömt hon varit
Sjelf båd' hungrig, törstig, trött.

Qvar orangeträden i dalen
Stå och källan är ej tömd,
Liksom gästfrihet i salen
Fastän njuten och förglömd.

Röda och hvita floden.

Från Engelbrekts och Vasas stränder
En folkström rör sig vesterut
Med kraft i vilja, som i händer,
Och när skall strömmen ta ett slut?

Emellan tall och grann han larmar
Med starka böljslag dag och natt
Och faller ut med tvänne armar
I Öresund och Kattegat.

Hvad friska kinder, hvita, röda,
Som rosen, förr'n hon bladen fält,
Fast hjertan kanske mera blöda,
Än fordomdags på stridens fält.

Har Svea råd till att försaka
Så mycken dyrbar egendom,
Om än den åt blott blandbrödsbaka
I bygd, som kanske snart står tom?

Och denna flod — den hvita — röda,
 Hvad söker den på fjerran strand:
 Vill den till drufvor blott, som glöda,
 Till guld, som man kan ta med hand?

Nej syskonen, som fjerran fara
 Med dunkla ögon från sin strand,
 Gemensamt med en mun hörs svara:
 Vi söka oss ett fosterland.

Ty döden kysste far på pannan
 Och mor, hvars skydd för oss är slut,
 Sig nu befryndat med en annan,
 Och styfbarnen de måste ut.

Men när sig skockar kanske hopa
 Af fiender vid landets port,
 Då är för sent de farne ropa
 Tillbaks, om det ej förr är gjordt.

Och floden är tyvärr en sanning
 Och ingen blott poetisk dröm,
 Men vågor i naturlig blandning
 Af kött och blod en verklig ström.

Hur bygs en damm upp inom landet
 För denna menskoflodens våg,
 Att ej för alltid slites bandet
 Af fosterländsk och enig håg?

Jo I, som stån på rangens skala
 I magtens synliga gestalt,
 Ack, låten hjertat hos er tala
 Och ej förblifva mer så kalt:

När fog då sina kraf betona
 Ej nej de skola få till svar,
 Ty kärlek veta skall försona
 Hvad, orättvisa brutit har.

Så bygges inom landet dammen
 För denna röda, hvita flod,
 Som fårhuset till skydd för lammen
 Mot ulfven, som vill dricka blod.

Det är det band, ännu här hemma
 Kan knyta syskonkedjan hop,
 Det fosterland, hvars modersstämma
 Kan tysta barnens klagorop.

Mitt fosterland.

Ej inom torra permar ser jag världen,
 Ej i häfdens band,
 Men i det fria och vid arbetshärden
 Är mitt fosterland.

Benägne läsare om du täcks göra
 Dig det besvär,
 Att följa med mig här, skall du få höra
 Hvad landet är:

Den rena luft emellan berg och vatten
 Med sin barrskogsring,
 Der vakan slår i ljumma sommarnatten
 Högljudt rundtomkring;

Och honungsdoftet ifrån klöfvertegar,
 Som i rödt och hvitt,
 Midsommartiden, stå vid alla vägar
 Öfver fältens midt;

Och folkets dans kring majstången på backen,
 Der »Per speleman»
 Sin stråke för och stampar takt med klacken,
 Flinkt, som ingen ann';

Den lilla, lugna rödfärgstrukna, stugan,
 Der på spiseln häll
 Den muntra brasan flammar, tänd af frugan,
 Högt i vinterqväll;

Det kära modersmålet med vår tunga
 Vi ha lärt som små,
 Att tala, skrifva eller ärligt sjunga
 Ut vår mening på;

Det lugna tålmod, som nog kan lära
 Knot, som stiger opp,
 Att med fördragsamhet sin börda bära,
 Tills det säger: stopp!

Den sans, som lyder, trots det egna tycket,
 Lag som blifvit gjord,
 Men dristar resa sig emot förtrycket
 Med ett sanningsord;

Den aktningvärdas drift, hvars ådror sina,
 Men af nöden stärkt
 Står upprätt än och kämpar för de sina,
 Tyst och obemärkt;

Och den förtröstan, som på egen backe,
 Efter väntan lång,
 Skall sätta foten på förtryckets nacke
 Ändligen en gång;

Den lille pilten, den så unge vilden,
 Som en dag blir karl,
 Och tildess är »Illefaciet» bilden
 Förr hvar pröfvad far.

O, lär att älska detta fosterlandet,
 Blif dess bättre tolk!
 Och må det städse bli föreningsbandet
 Mellan nordens folk!

Vid ett Bolindarebröllop.

Än en vinter har måst fly,
 Kan man tydligt märka,
 När i dal och blånad sky
 Höres trast och lärka.

Af sin kära hälft på gren
 Dufvan kurtiserad,
 Fått sin lilla våning ren
 Inredd och möblerad.

Det går mycket lätt att få,
 När man rum har gratis,
 Och ej nödgas tänka på
 Biffstek och potatis.

Det gick också lätt för en
 Adam och hans fruga:
 Födan var på närmsta gren,
 Eden deras stuga.

Men vi barn af deras ätt
 Ha det litet värre,
 Och det är ej nu så lätt
 Spela fru och herre.

Ty de kördes dän helt brådt, —
 Tack vare mor Eva —
 Och sen dess vi flytta fått,
 Och för födan sträfva.

Man får kröka rygg, minsann,
 Och ej spara armen,
 Hjelpas åt båd' fru och man
 Midt i sommarvarmen.

Lifvet är ej, minst vår tid,
 Någon dans på rosor,
 Utan dagligdags en strid
 Uppå alla kosor.

Likväl — den, som fått, som du
 Medelst ritningsstiftet,
 Sig en ung och fager fru,
 Eden har i giftet.

Men all sällhet går blott, mins,
 Verksamhet i spåren
 Der den svenska kraften fins:
 Jernarbetarkåren.

Vid sin fil, som vid sin svarf,
 Släggan eller härden,
 Är den i vårt tidehvarf
 Känd kring hela världen —

Käcka gossar i sitt fack
 Svarta, liksom städet,
 Ifrån hufvud och till klack
 Genom hela ledet.

Det är dvergens skull, som svart,
 Fast helt röd vid hytta,
 I Bolinders formar vardt
 Menniskan till nytta.

Men hvad gör det, att man får
 Litet sot på skinnet,
 Bara hjertat ärligt slår
 Innanför linnen.

Du, som tillhör denna kår
 Sköt ditt näringsvapen,
 Och fullkomna år från år
 Ritaregenskapen.

Som sin egen fotograf
 Herrn kan, om det gäller,
 Sedan åt sin fru ta' af
 Begges små modeller.

På ett sjömansbröllop.

En sjöman kom för några dar
 I hamnen in här välbehållen,
 Sen först han kämpat, som en karl,
 Sig fram på hafvet käckt mot trollen.

Ty höstetid gör storm sitt rön
 Och frestar stadigt i attacken,
 Om mannen är en karl på sjön,
 Och eken rötter har i backen.

Ja, mången dust han pröfvat på,
 Och mycket får en sjöman slita.
 Fastän — hvad gör man ej ändå
 För ett par armar runda, hvita.

Som trötkördt ök har stall i nord,
 Med undantag af vilda renen,
 Står ångar'n nu — alt väl ombord —
 I hamnen, men — hvar är Kaptenen?

Jo, han bytt hafvet emot vall'n,
 Mot sjömanströjan, brudgumsskruden,
 Kommandobryggan emot pall'n,
 Der nyss han äktat ungdomsbruden.

Nu herrn och frun ha sin duett,
 Förrän kaptenen åter seglar,
 Och texten läses mycket lätt
 I deras begge ögonspeglar.

Och bättre text ej jord kan ge
 Och ingen lycka mera bofast,
 Än när två makar, båda, se
 In i hvarandras ögon trofast.

O, läsen den vid solens ljus,
 Tills dagen med dess id är liden
 Och lampan tändes inomhus
 Den långa höst- och vintertiden.

Att texten, sedan åren gått,
 Blir, ofördunklad än af smärtan,
 Ett aftryck af den sällhet blott,
 Som bor i tvänne trogna hjertan;

Att herr kaptenen, när han far
 Till sjös för bergningen af grödan,
 Tillbakakommen alltid har
 En trogen famn till lön för mödan.

Till dess, om det blir långsamt sen,
 När blick vid blick ej mera snuddar,
 Kan fru kaptenskan åt kapten
 Brodera ett par nya kuddar.

Magnus Huss.

Att här hans minnesruna skrifva,
 Som han förtjenat henne sann
 Och värdig, som hon borde blifva,
 Är tecknaren ej *rätte* man

Må dessa rader blott beklaga
 På kulen morgon i April:
 All mensklig konst är *brister* bara,
 Som röjs, tyvärr, i allt män vill.

Sin pilgrimsstaf, den länge nötta,
 Han nu fått lägga ned till slut,
 Sen den på år och möda trötta
 Stält frun sig *läkarens* förut.

Hur mången plåga, som han lindrat
 Ej blott af pligt, men rent behof,
 Och kämpande mot döden hindrat
 Hans glaf från månet tidigt rof

Helt visst af tacksam hägkomst gömmes
 I stuga borgarhus och slott,
 Hur än det talas der och — dömmes
 Om annat kanske stort och smått.

Ej blott och bart hans kranke nästa,
 Hvars vård för honom var en lag,
 Nej hela mensklighetens bästa
 Tog upp hans tid i kraftens dag.

Hur allmän möda trägen stampar
 Sin nötta hvardagsfåra ut,
 Är, hvarhelst läkarn tiljan trampar,
 Hans pligt dock ej med dagen slut.

Rätt ofta väckt vid nattklockljudet
 Den räcker dygnet, har man sport,
 När oförmodat nödropsbudet
 Ber: att herr doktorn kommer fort.

Der på sitt läger ligger slagen
 En lifskraft med förbleknad min,
 Och grinande ren skymtar dragen
 Af *döden* bakom sänggardin.

Nu börjar kampen tyst emellan
 Den vensterhändte lians man
 Och vetenskapens, som ej sällan
 Står kvar med segerglorian.

Och händer, att tillfälligheten
 Till läkarn sprider guldets glans,
 Är ofta bara taksamheten
 Belöningen kanhända hans.

Dock ej hos sjuka blott han vakat
 Och räknat pulsens tysta slag,
 Men ofta nödig ro försakat
 Vid arbetsbordet natt och dag.

Ty fast receptet ifrån handen
 Gjort under, var ej mindre dåd:
 Att, som en vis från österlanden,
 Han gaf för hela lifvet råd.

Det vittnar, som en upptänd lykta
 I den för seglarn resta båk,
 Hans mängd af vittra *skrifter*, tryckta
 På nästa allahanda språk.

Hvar tages nu, på hvilken hylla,
 Om blicken spejar än så grant,
 En kompetens i allt att fylla
 Det tomrum, som är här vakant?

Den stämman hvilken vördnad lyssnat
 Med andakt ofta till förut.
 För alltid nu på jorden tystnat,
 Och visdomskällan torkat ut.

Och kämpen för det goda, sanna,
 Med själsarbetets nattvaksspår —
 De *djupa vecken* i sin panna
 Inunder silfverhvita hår

Har slutligt lemnat plågans läger
 Och tagit afsked, fast ej brådt,
 Af *sina kära* och kolleger,
 Och släckt sin lampa tyst och — gått

Från denna oro fyllda tiden
 Med meningsbrytningar och kif
 Helt lugnt sin väg och bort till friden,
 Vi hoppas i ett annat lif:

Der make råkar barn och maka,
 Sen brustet här är puppans skal,
 Och ingen vänder om tillbaka
 Till plågornas och dödens dal.

Ledsnad.

Hvi? suckar du i morgonstunden,
 När fågeln sjunger gladelig,
 Och blomman doftar uti lunden
 Så ljufvigt på din lefnadsstig.

Sjung, lilla fågel då, så rymmer
 Bekymret bort ur suckarns bröst,
 Och dofta blomman, tills det skymmer
 Uppå hans stig i livvets höst.

Och sjung ännu i gröna lunden,
 Sen suckarn en gång somnat af,
 Och dofta uti morgonstunden
 Ännu o blomma på hans graf!

Förklaring.

När ett krigets nordanväder
 Skakar fredlig stuguport,
 Kung i vapenskrud sig kläder,
 Stridsrop gå från ort till ort,
 Och ett härnadståg det galler
 Emot annan hufvudstad,
 Brukar skickas, förr'n det smäller,
 Krigsförklaring först åstad.

När ett skepp, som redlöst drifver,
 Gör i stormen haveri,
 Sjöförklaring pliktig gifver
 Chefen till sitt rederi;
 Om han gjort hvad kunnat göras
 Af dess förste man ombord,
 Går han trygt, till att förhöras
 Af sin domare på jord.

Om för gäld man öfverbringas
 Kallelse från ett kansli,
 Man till en förklaring tvingas,
 Om än skyldig eller fri,

Om förr'n Rätt till utslag skrider
 Och en dom i sak kan ske,
 Parter må å ömse sider
 In sin slutförklaring ge.

Mästarn, som från nattvardsbordet
 Gick, att vänners fötter två,
 Måste sjelf begagna ordet
 Och till en förklaring gå,
 När han gripen, hädd och slagen,
 Leddes, som en brottsling fram,
 Fastän lydig under lagen,
 Som ett menlöst offerlam.

Bröder då i alla lägen,
 Vänner spridda kring, som strå,
 Gulnande utefter vägen,
 Under fjerran himmel blå,
 Låt oss, om än solen bränner
 På vår hjessa, på vår fot,
 Gå, som kristna vandringsmänner
 Vår förklaringsstund emot.

Om i öknar än belägen
 Med en torftig källas språng,
 Eller lunder framgår vägen,
 Under glädjeskratt och sång,
 Om än rosen på sin stängel
 Eller tisteln är vår staf,
 Följeslagarn, sorgens engel,
 En gång stå vi vid vår graf.

Se, hur dagen sjunker neder
 Hvarje afton vesterut
 Se, hur vintern sig bereder,
 Se, hur sommaren tar slut;
 Ack förr'n axlat har sin bana
 Året ut vår jords planet,
 Kanske fordras — minst vi ana —
 Ju förklaringen, hvem vet?

Förlagskapital.

Ungdom, helsa —! du, som guld uppväger,
 Men dock klagar, suckande så tungt,
 Att så föga gångbart mynt du eger,
 Räkna efter: Är ditt lif ej ungt,
 Senans strengar spänstiga i armen,
 Modet friskt, liksom ditt hopp i barmen?
 Använd detta mynt, så du kan vänta
 På ålderdomen lifstidsränta,
 Ty med sämre kapital visst har
 Mången kommit upp och blifvit karl.

Flickan och grenljusstaken.

Hur högt hon fröjdas åt dess granna papper,
 Fast en dag dess glans
 Kanske förgätes för en — löjtnant tapper
 Och en — bröllopskrans.

I sommartider.

Till hafvets strand åstad, hur fjerrbelägen,
 För bot mot krämpa släpande det bär,
 Och mången välönskan går med så trägen,
 Som endast kärlekens den långa vägen
 Till ett Beteesda eller svenskt Hiëres.

Farväl af hemmet då, der fjolårsrågen
 I nedan sådd nu axad står i ny,
 Tar Kuno gladt och seglar djerf i hågen,
 Karlskronabugten österut på vågen,
 Till Sveas ros, det fagra Rönneby.

Der öppnar glad han sin butik, som skiner
 Ifrån Carraras hvita marmorbrott,
 Från Herkulanums och Pompejs ruiner:
 Bacchanter, svärmande med amoriner,
 Och gods, förskrifvet ifrån hafsfrüns slott.

Vid Carl den Femtondes husarer värfvad
 Stod mannen förr, men slogs helt ung på knä't
 Af Norma, kungens gråa sto, förderfvad,
 Och fick till lifstidsbröd sin gård förverfvad
 Så af ett folkkärt, älskadt majestät.

Sen sköt ofcerskår'n, samlad kring en bricka,
 Till lägret hop uti en länsad bål;
 Och med en näfve pengar i sin ficka,
 En gård af kungen och en vacker flicka
 Glöms gerna brynjan af poleradt stål.

Som glödgad lava, middagsstrålen faller
 Så brännhet ned från sommarhimmel ljus,
 Och i bazar inunder lummigt galler
 Be gruppvis bilder, snäckor och koraller
 Om plats af gunst i rike mannens hus.

Du, mecenat med jern och koppargrufvan,
 Du, ädelmod, som nordens qvinna har,
 Köp den der hvita, vackra marmordufvan,
 Albanoflickan med Falernerdrufvan,
 Och låt den stanna i din budoar.

Vet, äfven snäckförsäljarn har en maka,
 Som räknar dagen hemma, der hon går,
 Tills hennes Kuno kommer hem tillbaka,
 Fast tidens snäckgång längterskan lär skaka
 På skäppan tyst och svälja ner sin tår.

* * *

Der tornhög krona på den gamla linden
 Från tidig gryning och till sena qväll
 Sig sakta vaggar uti sommarvinden,
 Och gifver svalka åt den bruna kinden,
 Står invid Mörrumselfvens strand ett tjäll, —

Af kärnfur timradt, liksom stall och logar,
 Det har ej mer, blott ett gemak gudnås,
 Der skogens mossa fyller väggens fogar,
 Och sädesärlan vaktar harf och plogar.
 Ifrån det röda tegeltakets ås.

En flitig väfstol klappar högt der takten
 Till silfverklingande sopran, och hvem
 Är mera säll i den besjungna trakten,
 Än mor och gosse — hela stuguvakten —
 Som vänta far till morgondagen hem.

Ty korpral Kuno, som sitt möte slutat,
 Nu gjort vid Rönneby en god affär,
 Och sålt sitt lager ut, och ingen prutat;
 Der är för honom ungmor väfven rutat,
 Och för den pilt, de båda ha' så kär.

Och därför skottspol'n går så glad i hågen
 Den sista staden mot i randad duk,
 Och modersbarmen häfs, lik Mörrumsvågen,
 Som ger sin lax till bröd af Larsmessrågen,
 Och nya kläder snart få far och pågen
 Till både hvardags — och till helgdagsbruk.

Erik.

Ja, när han kommer med det första ax
 Och helsar Sveas gamla bygder, kära,
 Och humlan surrar, biet samlar vax,
 Och myran drar, då hoppas man ju strax,
 Som drott och bonde gjorde fordomdags,
 Och främst hvar matmor, hedrad i all ära,

Att icke nöden står för någon dörr,
 Och att hvar huslig, villig hand får baka
 Ej blott åt små, men ock åt den, är störr',
 Och äfven Olof är så snäll, som förr,
 Och kommer med sin nya, fina kaka.

O! fins en Gud med *all fullkomlighet*,
 Och som alsmäktigt styrer menskans öden
 Med *faderskärlek* och barmhertighet
 Och med en obegränsad *allvishet*
 På förhand alting ser och alting vet
 I detta lifvet liksom efter döden,

Låt då, o Herre, Wasaaxets gull
 Jems skuldran vagga sig i sommarvinden,
 Och intet hagel bryta ståndet kull,
 Och Sveas kornbod blifva bergad full
 Med årets gröda, växt ur jordens mull,
 Som fröet grov och planter sig från linden.

Kläd dygd och mandom uti gult och blått,
 Att värna käckt ett Sveas Rikes gränser;
 Sprid din välsignelse till hydda, slott,
 Att hela landet må, båd' folk och drott,
 Dig tacksamt prisa, Herre för alt godt,
 Som fågeln gör, när morgonrodnan glänser.

Du, som ej förr ett Svea öfvergett,
 Gör *slut på splitet*, som vet blott att — *klandra*,
 Och hör den bön, som sorgsna hjertan bedt,
 Om det ej *annorlunda* är beredt,

Att *kung* och *folk* i råd och dåd bli *ett*,
Till landets fromma stödjande hvarandra.

Först då skall frihetsträdet skjuta knopp
Uti den sten- och jernbemängda jorden,
Som skogens spiror resa, tropp vid tropp,
Sin raka stam med gröna kronan opp,
Och, såsom fågeln bygger i dess topp,
Ånyo trefnad bofast bli i nordnen.

Och sen skall bonden köra gladt sin plog,
Och Sveas värn stå i kolonner djupa,
Att lära ovän, om han kommer, fog,
Så huru girig än han skall få *nog*,
Och från sin lejonjagt i nordanskog
Med blodig panna vända hufvudstupa.

Skin gladt du majsol öfver Lincolnspark,
Som öfver Sveas kära landamären,
Och helsa der, du, ljusets patriark,
Hvar ärlig sträfvan, oförtruten, stark,
Som än ej tröttnat bryta sten och mark
Inom de gamla, gråa vikingskären.

I andtiden.

Regnskur, öst i floder ned,
Hertas sommarkläder tvättat,
Fastän sol, som nytänd red
Fram helt nyss i österled,
Redan torkningen förrättat.

Molnens skepp till segels brådt,
 Lättande för försänkta ankar,
 Fjerran utur sigte gått,
 Och det rena fästet, blått,
 Höjer sig som menskans tankar.

Liar, blixtrande i rad,
 Förda utaf raska drängar,
 Rättade, som på parad,
 Meja rundt kring land och stad
 Gräset på de gröna ängar.

Pannor, drypande af svett,
 Liksom smedernas vid bruken,
 Och så glänsande, du sett,
 Under skorsten hvitt sig tett
 Bondens stuga, rödfärgstruken,

Torkas af gemensamt lag
 Med den grofva arbetsnäfven,
 Ideligen tag på tag,
 Utan att förlora slag,
 Och med svettdränkt skjortarm äfven.

Tänk, om hvarje perla slik
 Ifrån hjessan ned till hälen
 Kunde i en halsduksflik
 Hemtas upp, som en relik,
 Efter trötta dagverksträlen,

Eller på en tråd sig lät
 Trädas upp intill hvarannan,
 Och i underdånighet
 Räcktes något majestät,
 Till ett diadem om pannan:

Samlad upp bland sten och ljung
 Blef, som släggan uti smedjan,
 Månne hon ej alt för tung
 Äfven för en nådig kung
 Till att bära på den kedjan?

Faller så vid segersång
 Utaf fredens karoliner,
 Med sitt laga näringsfång,
 Gräset ned för lians gång,
 Liksom löf, när hösten hviner.

Sen af tager eftertropp
 Bygges, liksom barrikader,
 Flinkt inunder dagens lopp
 Små, små pyramider opp
 Utaf hö, i långa rader.

Snart för sto och arbetsföl
 Är hon bergad, vinterfödan,
 Och med dans och slätteröl
 Firas segern utan söl
 Opåtaladt sen efter mödan.

Prins Gustafs första välgerning.

Se, dukater, nya, blanka,
 Och med farfars bröstbild på,
 Tröst för friska, som för kränka,
 Farfar, är det inte så?

Guldet, barn, som solen bränner,
 Men det tröstar mången gång
 Och belönar våra vänner,
 Liksom mig, din vackra sång.

Och med tusentals dukater
 Blanka, som vi här dem se,
 Kan man sätta upp soldater
 Om man vill, en hel armé.

Man kan också köpa mycken
 Annars lyx för nöje skull,
 Såsom bilder, taflor, smycken,
 Hvad, som helst, blott man har gull.

Och med blanka guldmünt lastad
 Gick, när trots all sin bravur
 Hjelten vardt tillbakakastad,
 Åsnan öfver fästets mur.

Tillåt då, att jag får bedja
 Snälla farfar om ett par
 Karoliner, för att glädja
 Min vän, Böttiger, jag har.

Ja, min älskling alt för gerna,
 Tag så många här du vill,
 Jag fårstår, jag sjelf får värna
 Om det land jag kallas till.

Sade, och en kyss han tryckte
 Ljuslätt panna på i frid,
 Och bronserad ekdörr lykte
 Gunstlingen, som stod bredvid.

Hjertat, som så ädelboret,
 Sjöng för oss om »Rosens doft,»
 Nu i Bernadottska koret
 Är ett balsameradt stoft.

Ett, jag vet, är sannings saga,
 Att han folkets kärlek fick,
 Utan att behöfva jaga
 Efter den ett ögonblick.

Nutida mandat.

Från glödande söder drog par efter par
 Af glänsande svanflockar trygga,
 I hopp att få vara ofredade qvar,
 Som förr, här i nordn och bygga.

De slogo sig ned i det urgamla land,
 Der vårsol så glad mände skina,
 De rufvade äggen på Lögarens strand,
 Och kläckte ut ungarne sina.

Och svanungen växte, fick gullgula fjun,
 Ty fatet stod ständigt på råge,
 Och halsen, beklädd med små snöhvita dun,
 Snart krökte sin smidiga båge.

Men solen förkrymt, fast på banan sin blå
 Än kämpande käckt emot dimma,
 Kröp samman, när qvällen på dagen tog rå
 I skymningens tidiga timma.

Ty sommarn den korta, var redan förbi,
 Och hösten, inkräktarn af hagen,
 Igenkändes lätt på sin fysiologi
 Och stämpel af allvar i dragen;

Det hopp, hvilket drömde i sippornas knopp,
 Var bytt mot det vemod, som susar
 I björkarnes krona, i tallarnes topp,
 När höstvinden böljorna krusar.

Så kom der en kronman med tretungad flagg,
 Som lyste så grann ifrån toppen,
 Som ros på en stengel med bladverk och tagg,
 Som kung med en krona på knoppen:

Från förberedt bakhåll i utgallrad säf,
 Sig bugande sakta för vinden,
 Man skred till attack, lik en smygande räf,
 Som hönshuset ser genom grinden.

Det gränjades ej, var förbjudet att gny,
 Man smög, som försåtet, det, smyger,
 Sig tyst med en bit af det mördande bly
 I skotthåll. förr'n fågeln, han, flyger.

Så slagningen fortgick, de stupades tal
 Sågs inom avismarginalen,
 Men qvidandets låt af de sårades qval
 Förnams ej i riddaresalen;

Der efter omsider fullbordad kampanj,
 Den väckta aptiten att släcka,
 En dignande taffel med mat och champanj
 Stod dukad för kämparne käckä.

Och sjelfva herr byggmästarn, Åkeson Tott,
 Ej serdeles noga med later,
 Vardt flat, när hans skugga, som gästar sitt slott,
 Fick åhöra slika mandater.

Men svanen han klagar på vasskantadt skär,
 De höstliga böljorna bada:
 Hvi? sköt du min unge och make så kär,
 När ingen dock gjorde dig skada.

Vanderbilts stall.

Säg, är det en kung, som begifvit sig hit,
 Och uppfört på konungavis
 Ett stall för ett dussin af hästar i svit,
 Som stampande tuggar på hafre så hvit
 Serverad i marmorservis.

Då svarade hastigt en stämman så här:
 Ja, väl tituleras han kan
 En kung, fastän icke en krona han bär —
 En jernvägskung mäktig — det Vanderbilt är —
 Och Newyorks rikaste man.

Gå tyst genom dörren, gå tyst öfver golf,
 Att icke du väcker och stör
 De drömmande spannen, araberna tolf,
 Såvida du ej vill af stallvaktens kolf
 Ha' tillrättavisning därför.

Att egar'n är rädd om så dyrbara djur
 Kan ingen väl undra uppå,
 De kosta ju gällande mynt eller hur,
 Och mången blank guldollar plockats utur
 Hans kista, att kunna dem få.

Förvärfva ett Peru, en verld om du kan,
 Fullproppa din kista, så rik,
 Ja, blif här på jorden den rikaste man,
 Och rid dina hästar och kör dina spannen,
 Tills i kistan du sjelf ligger lik.

Men innan — en mammons förslafvade träl —
 Du ridit för alltid ikull
 På körbanan här, så besinna likväl,
 Att men'skan har dock framför djuret en själ,
 Som ej du kan köpa för gull.

Höstbetraktelse.

Gräset vissnar, löfven falla;
 Om förgängelse en text
 Tala de så tydligt alla:
 Blomma, liksom minsta växt.

Du, som går med upprätt panna
 Ännu denna stund framåt,
 Oviss, när du sjelf skall stanna
 På din dunkla lefnadsstråt.

Ack, förr'n löfven ha' och gräsen
 Vissnat ned, kanske härnäst
 Är din egen dödtext läsen
 Och du sjelf en grafvens gäst.

Derför gör det, goda broder,
 Förr'n du sjunker bleknad ner
 Ut i famnen på din moder —
 Jorden — du framför dig ser.

Kanske under tidens gyckel,
 Då det goda, som du gjort
 Här på jorden, blir den nyckel,
 Som dig öppnar himlens port.

Ty det goda — om till viljan
 Också inskränkt — står likväl
 Qvar ovanskligt, rent som liljan,
 Och odödligt, som din själ.

För hvart ädelt dåd, som öfvas,
 Det på nytt i menskan's bröst
 Grönskar åter upp och löfvas,
 Fast på jorden det är höst.

Karl Benedicks.

Icke blott en vördad enka,
 Tecknande sin kärlekssaga
 Nu med tår på tår,
 Syster, borsbarn eller fränka
 Stå här sörjande och klaga
 Kring din bår.

Utan ock från nödens kupa
 Ofrivilligt för åhörar'n
 Nyss i öronen det ljud
 En ballad i toner djupa:
 O, att äfven den välgörarn
 Nu är död!

När nu vinter öppnar grinden,
 Och blir, trots än käcka armar,
 Mångens öfverman,
 Hvem är då, som nordanvinden
 Motar och sig så förbarmar
 Mer, som han?

Och hvem skall i tysthet sätta
 Mat åt sparvarne, som qvittra
 Kring ett furubord?
 Och de hungriga väl mätta,
 Utan tillsats utaf bittra
 Smådeord.

Du förtviflan, som kanhända
 Ville dignande förkorta
 Hvad, naturn förbjöd,
 Hvar är nu din vän, elända,
 Hvar din tillflykt? han är borta,
 Han är död!

Ja, från tiggaren till kungen,
 Öfveralt, hvarthän blicke
 Öfver land och sjö,
 Lyder domen: du är tvungen,
 Om du vill det eller icke
 En gång dö.

Men den, som församlat skatten
 Dit, der inga matkar kräla,
 Som i jordens grus,
 Eller någon tjuf om natten
 Kommer, för att godset stjåla
 Ur ett hus;

Trygg, som under vinterplaggen
 Nördön efter våren längtar,
 När hans teg står vit,
 Tyst, som fallet utaf daggen
 Uppå jorden, så han trängtar
 Komma dit,

Till den glädje, som den gode,
 Trogne tjenarn oförvilladt
 Öfver ringa ting,
 Fick i brukarearvode
 Efter välförrättadt, gilladt,
 Dagsbeting.

Säll den, som så brukat världen!
 Ack, förvisso önska många
 Lemna denna ort,
 Så beredda uppå färden,
 När det bär genom den trånga
 Grafvens port.

Tag till kransarne, som ståta
 Med de många blommor, brutna,
 Ofvanpå din bår,
 Nu från alla dem, som gråta,
 Tacksamhetens tysta gjutna,
 Ifrån varma hjertan flutna
 Afskedstår.

Magnus Elmblad.

Hur ofta gick du ej med villig fot
 Och skydde ej — men skam att huset skämma —
 Till sångarbrodern upp i fågelbo't
 Ett knack på dörr'n och så: är Richard hemma?
 Ty hvart man går, i senmarsch eller språng,
 Till vännens gård är vägen sällan lång.

Och härom morgonen, då vanligtvis
 Man vill med färska nyheter sig rikta
 För några öre — som är billigt pris —
 Hur fick nyfikenheten min ej plikta,
 När jag vid kaffekoppen med sitt bröd
 Notisen läste: Skalden Elmblad död.

Hvad då jag erfor plötsligen i hast,
 Var förnimmelser precis en sådan,
 Som när man sårar sig på något hvasst
 Helt oförhappandes, förstås, i vådan,
 Ty det stack till i bröstet på mig nu,
 Som om mitt hjerta gått med ens itu.

Notisens upgift jag så när bestridt,
 Men kunde helre nekat till, det snögat,
 Och som det tydligt stod med svart på hvitt,
 Och jag ej gerna kunde jäfva ögat,
 Så satt jag stum der och tillintetgjord —
 Een frände nästan vid mitt eget bord.

Den bittra sanning var då dagens rön.
 Hvad är vårt lif? En ros i blom vid polen,
 Så länge sommaren ännu är grön,
 En flyktig myggdans för en stund i solen:
 Men första frostnatt bäddar blommant graf,
 För minsta molnfläck stannar dansen af.

Ja, döden är den enda säkra vinst,
 Vi oomtvistad här på jorden berga,
 Och faller ut, när vi det vänta minst,
 I skepnad af en man, som på sin färja
 Oss fragtar öfver dit, legenden lär,
 Ifall ej alt det der är en chimér.

Men till din sista hvilas lägerstad
 Kom ingen blek benrangelsman med lia,
 Nej, en ungdomlig genius, en glad,
 Med ögon strålände och lockar fria,
 Och bäst du sjöng, han lade fingret tyst
 Uppå din min, sen han den sakta kysst.

Tack för hvar lans, du käckt mot mörkret bröt,
 Tack för hvar sång till nytta, som till nöje,
 Tack för din vänskap, jag till fullo njöt,
 Tack för hvart muntert, oförligt löje,
 Och tack för hvarje gång du gaf din skärf,
 Du fått som lån, till tjenst i ljusets värf

Ett gångbart mynt af ädlaste metall,
 Som flutit någonsin uti en degel
 Och var så genomskinlig, som kristall,
 Blott idel menskokärlek, varm, till prägel;
 Med gifmild hand du strödde skatten ut
 Ditt hela lif igenom till dess slut.

Din åtrå ej åt fina verlden stod,
 Du trufdes ej i mystiska salonger,
 Men der Guds klara sol gjöt in sin flod,
 Der flöto bäst ditt varma hjertas sånger,
 Som sommarfågeln's toner — eller hur? —
 Hörs klinga glädtigast i fri natur.

Och därför flydde du i första schäs,
 När kammarn vardt för qvaf om sommardagen,
 Och gladde dig åt minsta strå af gräs,
 Som yster råbock, sluppen lös i hagen,
 Och kunde aldrig se dig mätt uppå
 Guds gröna jord och sommarhimmel blå.

Men bäst befann du dig den dag ändå,
 Ifall ifrågasatts, att riktigt njuta'n
 En bit från land, derute på de blå,
 Der du var egen, käck kapt'n på skutan,
 Som skar med bogen genom böljans kam,
 Så att det skummade, när hon gick fram.

Fast gerna vän utaf ett muntert glam,
 Du likväl ratade »persilja språka»,
 Och kom skenheligheten tillgjord fram,
 Nog vardt det skjuts utaf, så han fick åka,
 Med svansen mellan benen, som en räf
 Det bar af undan, men med träffad staf.

Men kan din ande, fri från stoftets band,
 Än något jordiskt, der du dväljs, förnimma,
 Så tag ett af afsked här ifrån dens hand,
 Du ofta tryckte varmt i livvets timma.
 Farväl, du ädla, varma sångarsjäl,
 Ett längtansfullt, kanhända kort — farväl.

*Viktor Rolla.**

Barnet, klängande på stolen,
 Börjar modigt livvets färd,
 Örnen, svingande mot solen,
 Vill ha utsigt af vår verld.

Utåt menskans sinnen tråna:
 Se, hur jorden den är,
 Haf och himmel ändlöst blåna,
 Och hur solen lyser skön!

* Som på aftonen d. 29 Maj d. å. uppsteg fr. Mose-
 backe för sista gången i sin ballong och omkom.

Flög lik en fullfjädrad vorden
 Fågel du ur boet trygt,
 För att cirkeln utaf jorden
 Kanske mäta i din flygt:

Vardt du snärjd dock dessförinnan
 Af en håg, som, mutad, väckts,
 Hit till *Manhem* — fostrarinnan:
Wasas och en *Engelbrekts*.

Ville du på silkesvingen
 Nå, som *Faëton* i sin char,
 Solen eller måneringen,
 Fastän vingen dit ej bar;

Eller — trots knapt våren grönskat
 Ut vid sommarsolens ljus,
 Vänskap, som ditt väl blott önskat
 Utom — liksom inomhus —

Stod din längtan blott till — döden?
 Fast utur ditt ögonpar
 Lyste hela ungdomsglöden
 Utaf lifvets låga, klar.

Fagre yngling, döden eger
 Ingen tunga till ett svar,
 Men hvar sorgens blick här säger,
 Hur du allas gunstling var.

Åter spaden ner skall mylla
 En i förtid bergad vår,
 Som ej hann att här få fylla
 Mer än sina nitton år!

Derför, fremling med den bruna
 Hy och med det mörka hår,
 Denna enkla minnesruna
 På din tidigt redda bår.

Till en författare.

Hjerta söker annat hjerta,
 När det fröjdas någongång
 Eller lider utaf smärta,
 Och utgjuter sig i sång.

Men gif hjertats känslor, broder,
 Ej pris åt löjets grin,
 Utan göm dem, som klenoder
 Gömmas i juveltygsskrin.

Kall är världen, hånar gerna:
 Hvarför dock den förebrå
 Hvad, den med sin kloka hjärna
 Är för vis till, att — förstå.

Liljekonvalj.

Du fagraste blomma för svärmande blick,
 Du liljekonvalj i grön lund,
 Hur ofta till dig, sade flickan, jag gick
 I aftonens doftande stund.

Men bröte jag dig, så kanske på en dag
 Du gulnade i min bukett
 För alltid och vissnade, likasom jag,
 Sen vännen på kyssar vardt mätt

Och derföre bryta dig nu ej jag kan,
 Brodera dig blott i stramalj,
 Fast brutit sin ed har min hjertevän, han,
 Och svikit sin trogna konvalj.

Skönhet.

Fager kind bland låga, höga,
 Vinner vännen öfverallt.
 Men all skönhet batar föga,
 Ifall hjertat dock är kallt.
 Kindens ros, som tillhör stoftet,
 Gömmer ofta svekets skalk,
 Då hvar godhet är, som doftet
 Från en öppnad blomsterkalk.

Ögonen.

På den klara aftonhimmel
 Glimma tusen stjernor små,
 Men jag vet bland världens hvimmel
 Ett par skönare ändå.

Om de stjernorne jag drömmer
 Både natt och ljustan dag,
 Och för deras skull jag glömmer
 Nyttigt värf och lustigt lag.

Dessa stjernor två, som, blicka
 Så emot mig alla dar,
 Är, o hulda ljufva flicka,
 Just ditt eget ögonpar.

Till Nore!

Upplöses kunna statsförbund,
 Dikterade i ofredstund,
 Du käcke broder, Nore!
 Men rifs »författningen» itu,
 Stå Svensk och Norrman väl ännu
 Qvar, som blott en de vore.

Lifmedicus; Öfverkirurgen vid Hingl.
Seraf. Ord. Lazarett, Öfverfältläk. m. m.

Behr af Bjerken's minne.

Bland Dalarnes åldriga berg lefde, för många år tillbaka, en fattig bondhustru med flera barn, hvaraf den äldre var blind född. Oakadt den moderliga ömhetens omsorger och alla använda huskurer, lyckades det likväl icke att förbättra den olyckliges tillstånd. Då bar ryktet till denna jemrens boning namnet af en man, som gaf de blinda sin syn, och med oegennyttig ömhet antog sig de lidande. Högre klappade nu modrens bröst; det tioåriga barnets smärta upplöste sig i förhoppningsfulla aningar, och innerligen bad det att blifva skickadt till den ädle mannen. Men långt — ack! ganska långt låg den obemärkta hyddan från den stora staden! Alla medel att komma dit, försvårades af den bittera fattigdomen, — och likväl voro alla den bedröfvade modrens önsknningar för barnets återställande och den olyckliges förhoppningar om hjälp, ensamt grundade på denne

man. Hastigt fattade hon gossens hand, och förde honom med beslutsam ömhet till närmaste gästgifvaregård, tryckte honom ännu en gång hjertligt i sin famn, anbefalte honom i den himmelske fadrens omvårdnad, och bad förbifarande resande att antaga sig den blinda och sätta hans gång till hufvudstaden. Med varma tårar bjöd hon honom sitt sista farväl och återgick — lydande moderskallets heliga pligter, — till den låga kojän och sina hemmavarande barn. Genom ömma böner och sin olycka fann det blinda barnet öfverallt känslofulla människor, som togo honom med sig, till dess han äntligen, efter många mödor och en besvärlig resa, anlände till Stockholm; äfven här fattade honom en okänd hand och förde honom till människovännens boning. Blottad på allt, utan kläder, utan tak, utan beskydd, utan annat hopp, än det som förtroendet för en ädel man inger; nu stod barnet der inför sin domare, berättade honom enkelt men rörande, sitt åliggande, och väntade med oroligt hjerta, det afgörande ögonblicket.

Öppet för hvarje skön och ädel känsla, klappade Bjerkéns hjerta högt vid den olyckliges plågor, och det stilla allvaret, den syn-

bara sträfheten i hans uppförande, som så ofta blef missförstådd, och likväl ej var annat än en slöja, som höljde en känslfull och genialisk själ, försvann som den glesa sommar-dimman för solens strålar, vid de lidandes klagan. — Flera af de vänner, som dagligen omgäfvade honom, hafva ju sett honom orolig, försänkt i djupa tankar, till och med utgjuta tårar vid föreställningen af en förestående operation, — tårar, hvarom världen icke hade någon aning, ty den kände honom icke. Äfven så öm make, som huld och förnuftig far, pålitlig vän och glad umgängesman, var hans stora allt omfattande själ mäktig den svåraste sjelfförsakelse, och öppen för ära och redlighet, liksom för det sköna i vetenskap och konst, — försänkt i svårmodig tankfullhet, rörd öfver barnets fasta förtroende, — under rättade han sig med mildt nedlåtande om dess tillstånd, undersökte forskande de dunkla ögonen, ansåg lançettens lyckliga hjälp för icke omöjlig, tog barnet i sitt hus, gaf det kläder, föda, beskydd, och vågade ändtligen den afgörande operationen. Den lyckades! Den skapande konsten gaf ljus åt det skumma ögat, som först sökte himmelen och sedan sin

skyddsengel. Med taksamma glädjetårar under stum förvåning, tryckte den seende den hand, som, med Guda kraft utrustad, hade gifvit honom en ny verld. Men denna hand skyndar att förbinda de ännu svaga ögonen, för att bevara dem för dagens stråle, att genom melidandets omsorger af konstens åtgärd gifva barnet en ädlare, större tillvarelse och lära det att i en skön och hög naturs åskådande känna den evige skaparens godhet. Först då gossen var fullkomligt återställd skickade Bjerken honom, rikligen begåfvad tillbåka till den oroligt väntande modren, som strödde denna blomma af innerlig tacksamhet på den ädles graf, och höjde en svag röst ur hopen af de många som välsigna minnet af en man, hvar förlust fäderneslandet länge skall känna, och hvars namn för menskligheten alltid skall blifva dyrbart och kärt.

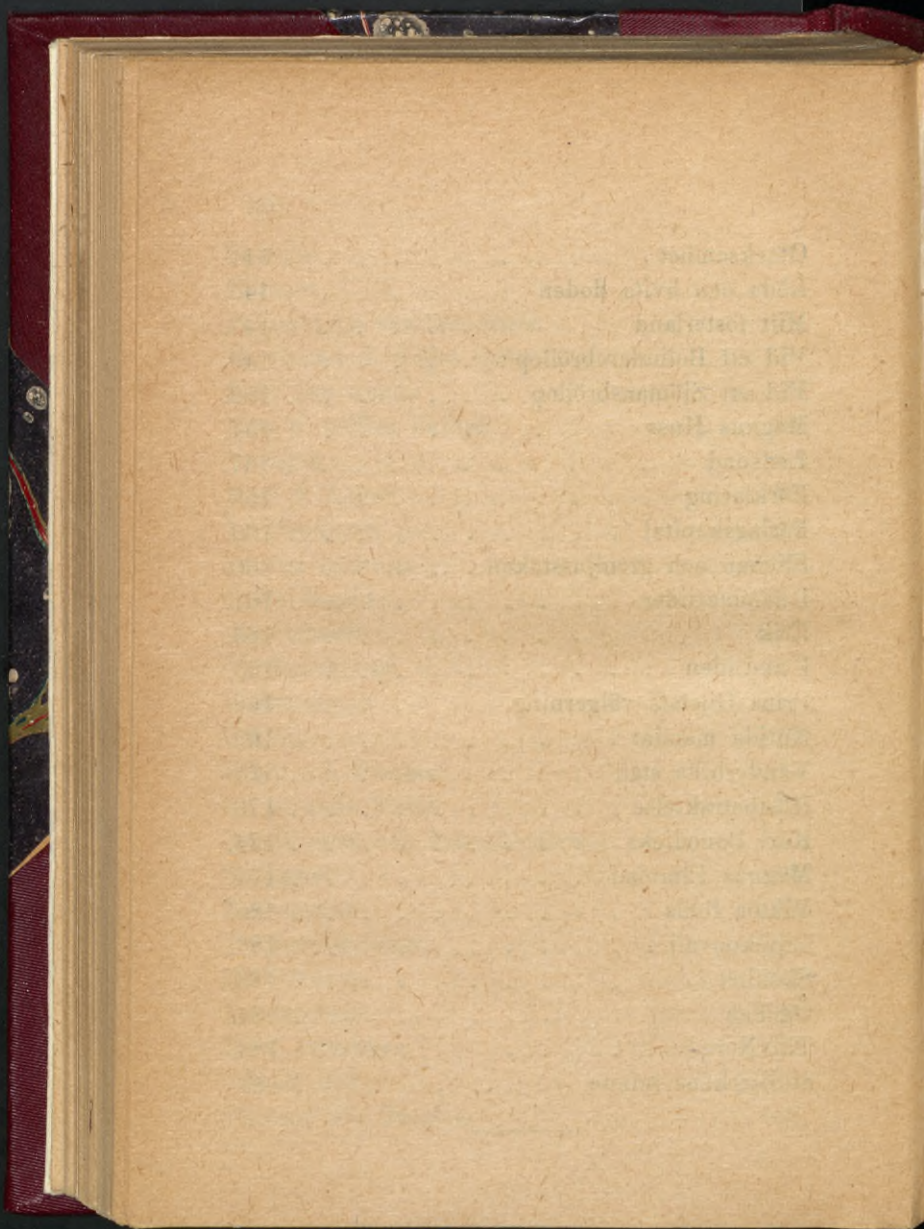

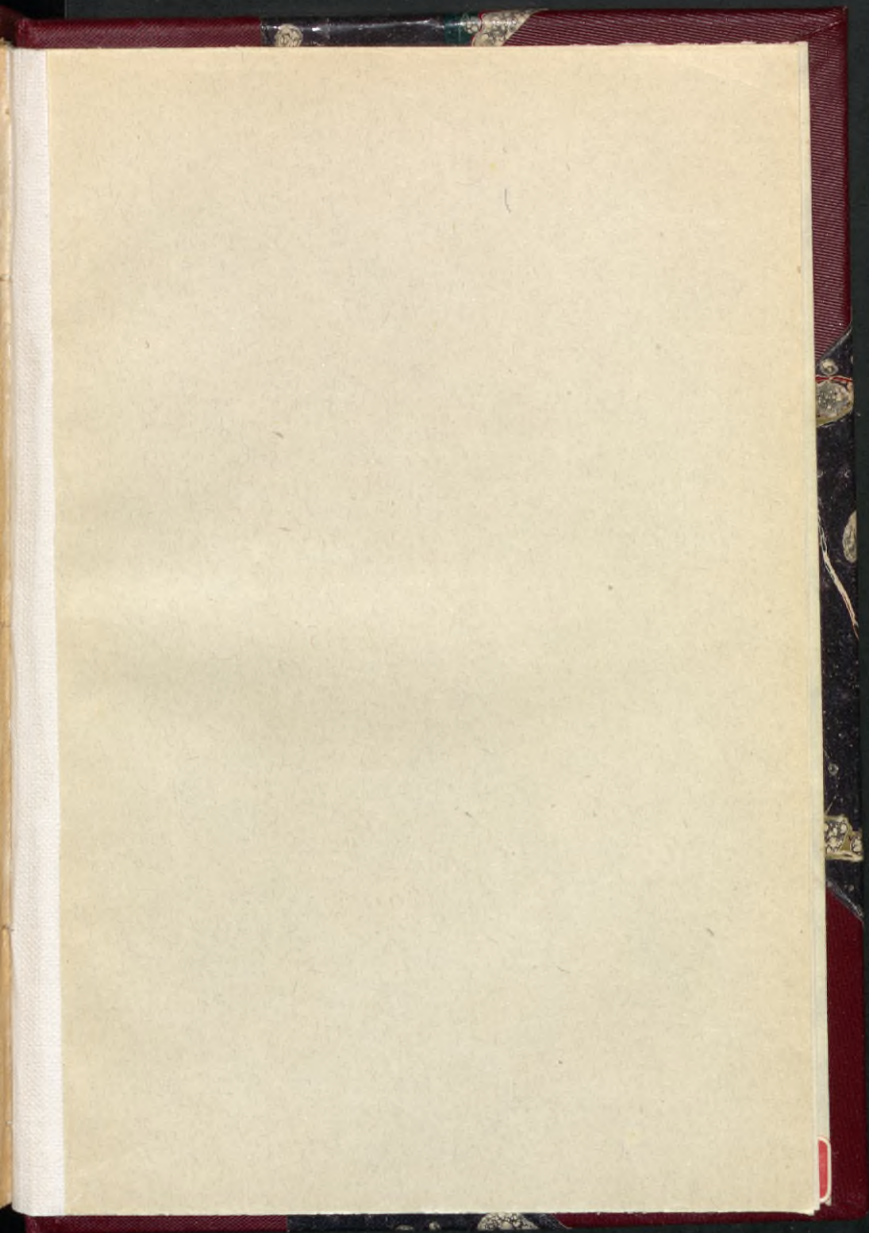
INNEHALL.

	Sidan.
Till ärade Läsaren	
Skogen	3.
Till »Svea Society»	4.
Första snön	8.
Vid boktryckerikonstens 400 årfest	10.
Asakraften	13.
Alrik och Erik	15.
Gröna kyrkan	18.
Hök och dufva	19.
Pingstabruden	22.
Trefaldighetsafton	29.
Morgonstämming	30.
Nacka	33.
Gråsparfven	35.
»Jag var husvill»	37.
Blomsäljerskan	40.
Bacchanten	43.
La belle Susanne	47.
Den sextionde	52.
Novemberbålet	59.
Utanför Grand hotell	64.
Stjarnsköld dansör	65.
Gustaf Adolfs intåg i Nürnberg	68.

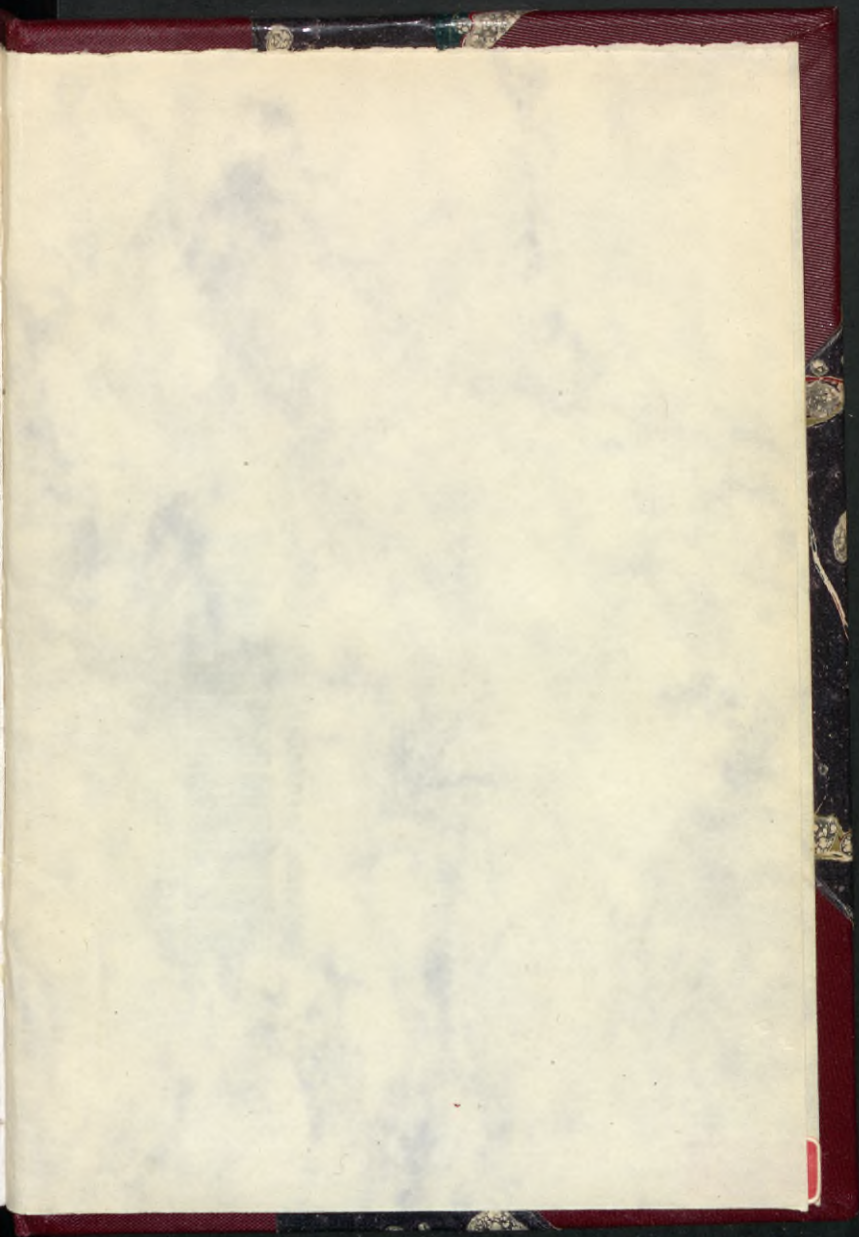
Spionen	71.
Fikonet	76
Würtzburgs skattkammare	78.
Ferdinand d. 3:djes dröm	79.
Karl den tionde	90.
Karl d. tolfdes likfärd	92.
Karlsten	95.
Karl v. Linné	98.
Lerchenborgs ros	103.
Senska qvinnan	107.
Stolts Ingrid	108.
Cigarrfröken	112.
Vindrufsklasen	114.
Fiskarstugan	117.
Gif akt	119.
Hopp och fruktan	121.
En resande furste	124.
Drottningen och kransbindersan	125.
Sedlighet	126.
Kaffestugan	128.
Helgeandsholmen	130.
Brefbäraren	133.
Tändstickan	135.
Peter tigerbane :	136.
Adonis död	140.
Flickan och Bacchus	142.

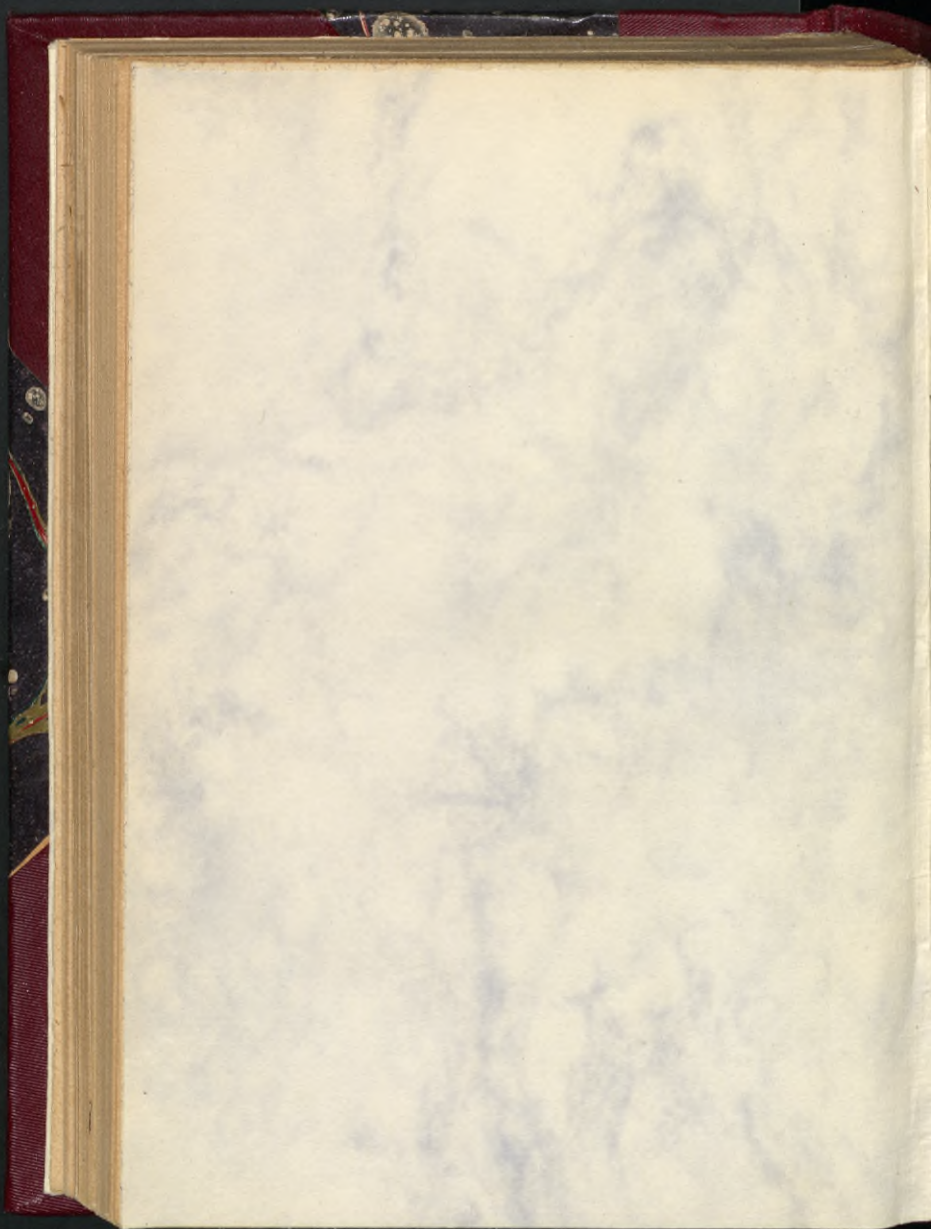
Otacksamhet	144.
Röda och hvita floden	145.
Mitt fosterland	147.
Vid ett Bolindarebröllop	149.
Vid ett Sjömansbröllop	152.
Magnus Huss	154.
Ledsnad	157.
Förklaring	158.
Förlagskapital	160.
Flickan och grenljusstaken	160.
I sommartider	161.
Erik	163.
I andtiden :	165.
Prins Gustafs välgerning.	168.
Nutida mandat	169.
Vanderbilts stall	171.
Höstbetraktelse	173.
Karl Benedicks	174.
Magnus Elmblad	177.
Viktor Rolla	180.
Liljekonvalj	183.
Skönhet	183.
Ögonen	184.
Till Nore	184.
af Bjerkéns minne	185.

Stacks 18/3
68 ~
k

6000211386

Göteborgs universitetsbibliotek

2.50

JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

